

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

1940

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1941

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίς
1. Εϋεργέται - Δωρηταὶ Βιβλιοθηκῶν	δ'
2. Διοικητικὸν Συμβούλιον	ε'
3. Ἐπίτιμοι Σύμβουλοι	ς'
4. Ἐπίτιμοι ἑταῖροι	ζ'—θ'
5. Ἀντεπιστέλλοντες ἑταῖροι	ι'
6. Τακτικοὶ ἑταῖροι	ια'—ιδ'
7. Γενικὴ ἔκθεσις τοῦ Γραμματέως περὶ τῶν πεπραγμένων	1—14
8. Ἀνασκαφὴ ἐν Μαραθῶνι ὑπὸ Γεωργίου Σωτηριάδου	15
9. Ἀνασκαφὴ ἐν Ἐλευσίνῃ ὑπὸ Κωνστ. Κουρουγιώτου	15—16
10. Ἀνασκαφὴ ἐν Ἐλευθεραῖς Βοιωτίας (Πανάκτω) ὑπὸ Εὐσταθίου Γ. Στίκα	16—17
11. Ἀνασκαφὴ ἐν Νέᾳ Ἀγχιάλῳ ὑπὸ Γεωργίου Α. Σωτηρίου	18—22
12. Ἀνασκαφὴ ἐν Καστορίᾳ ὑπὸ Ἀντ. Κεραμοπούλλου	22—23
13. Ἀνασκαφὴ ἐν τῷ ἐν Θεσσαλονίκῃ ναῶ τῆς ἁγίας Σοφίας ὑπὸ Μαρίνου Γ. Καλλιγᾶ	23—25
14. Ἀνασκαφὴ ἐν Νικοπόλει ὑπὸ Ἰωάννου Παπαδημητρίου	26—29
15. Ἀνασκαφὴ ἐν Ἀρχαίᾳ Ἀχαΐᾳ ὑπὸ Νικολάου Κυπαρίσση	29
16. Ἀνασκαφὴ ἐν Σικυῶνι ὑπὸ Ἀναστασίου Κ. Ὁρλάνδου	29
17. Ἀνασκαφὴ ἐν Σπέτσαις ὑπὸ Γεωργίου Α. Σωτηρίου	30—35
18. Βιβλιοθήκη τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ ἔτος 1940	36—38
19. Συνέλευσις τῶν Ἑταίρων	39
20. Ἐκθεσις τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς	40—43
21. Ἀπολογισμὸς ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ ἔτους 1940	44—45
22. Κίνησις τῶν δημοσιευμάτων τῆς Ἑταιρείας	46—48
23. Δημοσιεύματα τῆς Ἑταιρείας	49—52

ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΟΘΩΝ
ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ
Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΦΙΛΑΡΧΑΙΩΝ
Η ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩΙ ΕΛΛ. ΚΟΙΝΟΤΗΣ
Ο ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ
Ο ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΕΩΝ
Ο ΔΗΜΟΣ ΕΡΜΟΥΠΟΛΙΤΩΝ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΙΩΝΙΔΗΣ
DUC DE LUYNES
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΕΝΑΡΔΑΚΗΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΡΣΑΚΗΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΗΣ
ΣΙΜΩΝ Γ. ΣΙΝΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΩΜΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΑΤΖΗΠΕΤΡΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΡ. ΣΟΥΤΣΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΥΓΓΡΟΣ
ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ
ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΠΑΤΡΩΝ
ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
HILARION ROUX

ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΝΕΓΡΟΠΟΝΤΗΣ
ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΝΕΓΡΟΠΟΝΤΗΣ
HEINRICH SCHLIEMANN
ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ ΒΑΛΛΙΕΡΗΣ
ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΧΙΛΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΗΦΑΙΣΤΙΔΗΣ
ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ
ΣΟΛΩΝ ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΖΩΓΡΑΦΟΣ
ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ Ι. ΠΡΩΙΟΣ
ΟΘΩΝ Α. ΚΟΝΤΟΣΤΑΥΛΟΣ
ΠΑΥΛΟΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ
BENIAMIN ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ
ΘΕΟΔΩΡΟΣ Π. ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΤΣΙΒΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ
GEORGES CLEMENCEAU
A. E. H. GOECKOOP
ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΩΡΗΤΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

WILLIAM RATON
ΜΙΧΑΗΛ Π. ΒΛΑΣΤΟΣ
ΠΕΤΡΟΣ ΣΤ. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1940

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η Α. Μ. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

Σ Υ Μ Β Ο Υ Λ Ο Ι

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚ. ΒΕΛΤΣΟΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΗΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΒΟΛΟΝΑΚΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΠΑΛΑΝΟΣ

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΒΟΡΕΑΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ

ΦΙΛΩΤΑΣ ΠΑΠΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΛΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΣΩΤΗΡΙΟΥ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΥΓΕΑΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Χ. ΧΑΤΖΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΥΡΟΥΝΙΩΤΗΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΚΑΙ Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΕΠΙΤΙΜΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Ἡ Α. Β. Υ. ὁ πρῶτος Διάδοχος τῆς Σουηδίας Γουσταῦος Ἀδόλφος.

Edward Capps.— University, Princeton N. J., U.S.A.

Alessandro Della Seta.— Viale glorioso 16, Roma, Italia.

Waldemar Deonna.— Chemin des Fourches, par Chêne, Genève, Suisse.

Charles Diehl.— 72 Avenue de Wagram, Paris XVIIe, France.

Wilhelm Dörpfeld.— Hortensienstr. 49, Berlin - Lichterfelde I. Deutschland († 25-4-1940).

Charles Dugas.— 13 Quai Saint-Clair, Lyon I, France.

Sam Eitrem.— Gimle Terrasse 3, Oslo, Norvège.

Sir Arthur Evans.— Youlbury Berks, near Oxford, England.

Sir James Frazer.— Albemarle Club, 37, Dover Street, London, W. 1. England.

Fr. Freiherr Hiller von Gärtringen.— Ebereschentallee 11, Berlin-Westend, Deutschland.

Georg Karo.— University Cincinnati, U.S.A.

Sir Frederic Kenyon.— Kirkstead, Goldstone, Surrey, England.

William Miller.— Ὀδὸς Βησσαρίωνος 10, Ἀθήναι.

Gabriel Millet.— 6, Av. Paul Appell, Paris XIVe, France.

Biagio Pace.— Camera dei Deputati, Roma, Italia.

Roberto Paribeni.— Via dei Prefetti 22, Roma, Italia.

Axel Persson.— Sturegatan 13, Uppsala, Suède.

Ernst Pfuhl.— Schönbeinstrasse 42, Basel, Schweiz († 2-1940).

Charles Picard.— 16 Av. de l'Observatoire, Paris VIe, France.

Frederik Poulsen.— Hambroes Allé 12, Hellerup, Dänemark.

Camillo Praschniker.— Universität, Wien I, Deutschland.

Gerhart Rodenwaldt.— Holbeinstr. 53, Berlin. Lichterfelde - West, Deutschland.

Gaetano De Sanctis.— Via Santa Chiara 61, Roma, Italia.

Pierre Roussel.— Rue du Val de Grâce 8, Paris V^e, France.

Otto Walter.— Λεωφόρος Ἀλεξάνδρου 18, Ἀθήναι.

Adolph Wilhelm.— Wasagasse 8, Wien IX. Deutschland.

Ulrich Wilcken.— Nussbaumallee 24, Berlin - Charlottenburg 9, Deutschland.

ΕΠΙΤΙΜΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ

Ἡ Α. Μ. ὁ πρόην Βασιλεὺς τῆς Ρουμανίας Κάρολος.

Carlo Anti.— R. Università, Padova, Italia.

Παναγιώτης Ἀριστόφρων.— Κηφισιά.

John Davidson Beazley.— Holywell 100, Oxford, England.

James Gordon Bennett.— New York, U. S. A.

Helmuth Berve.— Universität, Leipzig, Deutschland.

Erich Bethe.— Gletschersteinstr. 33, Leipzig O 24, Deutschland.

Robert de Billy— France.

Friedrich Wilhelm von Bissing.— Oberaudorf a. Inn (Bayern),
Deutschland.

Carl William Blegen.— University Cincinnati, Ohio, U.S.A.— Πλου-
τάρχου 9, Ἀθῆναι.

Eberhard Bruck.— Niedenau 49 II, Frankfurt a. M. Deutschland.

Heinrich Bulle.— Konradstr. I, Würzburg, Deutschland.

Ernst Buschor.— Archäol. Seminar d. Universität, München,
Deutschland.

Veselin Čaikanović.— Gledstonova 22, Belgrade, Yougoslavie.

Rhys Carpenter.— Bryn Mawr College, Bryn Mawr, Penna, U.S.A.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρῦσανθος.

H. Lamar Crosby.—

Ludwig Curtius.— Via Flaminia 318, Roma 25, Italia.

R. M. Dawkins— Plas Dulas, Llandulas N. Wales.

Robert Demangel.— École française d'Archéologie, Διδότου 6, Ἀθῆναι.

Prince Demidoff.— Λεωφόρος Βασιλίσσης Σοφίας 55, Ἀθῆναι.

Léopold Dor.— 39 rue Scheffer, Paris XVIe, France.

Βίκτωρ Δούσμανης.— ὁδὸς Μεγάλου 35, Ἀθῆναι.

Hans Dragendorff.— Freiburg i. Br. Lugostr. 17, Deutschland.

Engelbert Drerup.— St. Annastraat 149, Nijmegen, Holland.

George W. Elderkin.— II Haslet Ave. Princeton N. J., U. S. A.

Ernst Fabricius.— Goethestrasse 44, Freiburg i. Br., Deutschland.

Giannino Ferrari.— R. Università, Padova, Italia.

Ernst Fiechter.— Freiestr. 20 II, Zürich VII, Schweiz.

Bogdan D. Filow.— Krakra 26, Sofia, Bulgarie.

Roy Flickinger.— University of Iowa, City. - U. S. A.

- Sir Edgar John Forsdyke.**—British Museum, London, W.C.1. England.
- Stanislaw J. de Gasiorowski.**—Ul. Jozefa Pilsudskiego 6, Cracovie, Pologne.
- Ὁ Παναγ. Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Γεννάδιος.**
- Jeanne Goekoop de Jongh.**—Willeminapark 15, Breda, Holland.
- Henri Grégoire.**—45 rue des Bollandistes, Bruxelles, Belgique.
- Le R. P. Guillaume de Jerphanion.**—7 Piazza S. Maria Maggiore, Roma, Italia.
- Anton Hekler.**—Palfy ter 5, Budapest II, Hongrie († 1940).
- Edouard Herriot.**—Paris, Chambre des députés.
- Bert Hodge Hill.**—ὁδὸς Πλουτάρχου 9, Ἀθήνα.
- André Joubin.**—3 rue Michelet, Paris VIe, France.
- Walther Judeich.**—Beethovenstr. 30, Jena, Deutschland.
- Walther Kolbe.**—Silberbachstr. 21, Freiburg i Br., Deutschland.
- Hâmit Zübeyr Koşay.**—T. C. Kültür Bakanlıđı, Ankara, Turquie.
- Paul Koschaker.**—Winklerstr. 13, Berlin-Grunewald, Deutschland.
- Otto Kern.**—Friedenstr. 23, Halle a. d. Saale, Deutschland.
- Johannes Kirchner.**—Sponholzstr. 24, Berlin-Friedenau, Deutschland. († 1940).
- Hubert Knackfuss.**—Franz Josef-Str. 28 III 1, München, Deutschland.
- Pierre de La Coste Messelière.**—2 rue Lamennais, Paris VIIIe, France.
- Scarlat Lambrino.**—36e Strada Londra, Bucarest, Roumanie.
- Philippe Ernest Legrand.**—Bourges (Cher), 15 r. de la Chappe, Lyon, France.
- Louis E. Lord.**—Oberlin College - Oberlin Ohio U. S. A.
- Lucien Magne.**—Rue de l'Oratoire du Louvre 6, Paris, France.
- Gustave Mendel.**—Rue de l'Observatoire, Paris VIII, France.
- Benjamin Dean Meritt.**—Alexander Street 69. Princeton, New Jersey, U. S. A.
- Ernst Meyer.**—Universität, Zürich, Schweiz.
- Kazimierz Michalowski.**—Brzozowa 12, Varsovie, Pologne.
- Mrs William Moore.**—4 East 54th St., New York City, U. S. A.
- Kurt Müller.**—Dahlmannstr. 10 I, Göttingen, Deutschland.
- John Myres.**—13 Canterbury Road, Oxford, England.
- Martin Paul Nilsson.**—Bredgatan 25, Lund, Suède.
- Charles Nizet.**—7 Avenue de Breteuil, Paris, France.
- Alfred Philippson.**—Königstrasse 1, Bonn, Deutschland.
- Princesse Edmond de Polignac.**—43 Avenue Henri Martin, Paris XVIe, France.

- Νικόλαος Πολίτης.**—17 rue Auguste Vacquerie, Paris XVIe, France.
Georges Radet.—9bis Rue de Cheverus, Bordeaux (Gironde), France.
La Comtesse de Riencourt.—Λεωφόρος Ἀμαλίας 34, Ἀθήναι.
Giulio Rizzo.—Via Palestro 75, Roma 6, Italia.
David Moore Robinson.—Club Road 300, Baltimore Md., U.S.A.
John Rockefeller Jr.—Rockefeller Center, New York City N.Y. U.S.A.
Otto Rubensohn.—Dufourstrasse 42. Dufourhaus Basel, Schweiz.
Martin Schede.—Alte Schildowerstr. 77-78, Glienicke - Nordbahn, über Berlin - Hermsdorf, Deutschland.
Hans Schrader.—Taunusplatz 18 I, Frankfurt a. M. Deutschland.
Henri - Arnold Seyrig.—Grand Sérail, Beyrouth (Syrie).
Theod. Leslie Shear.—2 Battle Road, Princeton, New Jersey U.S.A.
Sir Cecil Smith.—London, England.
Antonio Sogliano.—Via Carlo Altobelli 25, Napoli, Italia.
Vittorio Spinazzola.—Museo San Martino, Napoli, Italia.
Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰωαννίνων Σπυρίδων.
Gorham Phillips Stevens.—Ἀμερικανικὴ Σχολή, Σπευσίππου 52, Ἀθήναι.
Mrs Eugénie Sellers-Strong.—Via Balbo 35, Roma 22, Italia.
Josef Strzygowski.—Würzburggasse 29, Wien. XIII/10, Deutschland.
Hidenaka Tanaka.—Imperial University, Kyoto, Japan.
Albert Trapman.—England.
Percy Nevill Ure.—University, Reading, England.
René Vallois.—43 rue Ausone, Bordeaux (Gironde), France.
Lincoln Mac Veagh.—Ἀμερικανικὴ Πρεσβεία, Ἀθήναι.
Alan John Bayard Wace.—Little St Mary's Lane, Cambridge, England.
Carl Watzinger.—Staufenstr. 7, Tübingen, Deutschland.
Carl Weickert.—Staatliche Museen, Am Lustgarten. Berlin C 2, Deutschland.
Wilhelm Wilberg.—Mozartgasse 4, Wien. IV, Deutschland.
A. Willems.—Université, Bruxelles, Belgique.
Arthur Maurice Woodward.—395 Fulwood Road, Sheffield, England.
Walther Wrede.—Deutsches Archäologisches Institut, Φειδίου 1, Ἀθήναι.
Gerard Mackworth Young.—British School Σπευσίππου 50, Ἀθήναι.

ΑΝΤΕΠΙΣΤΕΛΛΟΝΤΕΣ ΕΤΑΙΡΟΙ

Richard David Barnett.— 41, Ossington Street, London W. 2, England.

Oscar Broneer.— American School of Classical Studies,
Σπενσίπλου 52, Ἀθήναι.

Henri Ducoux.— École française d'Archéologie, Ἀθήναι Διδότου 6.

Thomas J. Dunbabin.— All Souls College, Oxford, England.

Karl Kübler.— Deutsches Archäologisches Institut, Φειδίου 1, Ἀθήναι.

Paul Lemerle.— École française d'Archéologie, Ἀθήναι, Διδότου 6.

Kyril Nedeff.— Ministère des affaires étrangères Sofia, Bulgarie.

Ibraim Noshy.— Egyptian University of Cairo, Egypt.

Iwan Velkoff.— Musée National, Sofia, Bulgarie.

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ

Σημ. — Οί δι' ἀστερίσκου σημειούμενοι ἑταῖροι εἶναι ἰσόβιοι.

1. Ἀβραμέας Εὐστράτιος. 2. * Ἀγγελόπουλος Θεόδωρος. 3. * Ἀθανασάκης Ἰωάννης. 4. * Αἰγινήτης Βασίλειος. 5. Ἀλεξάκης Χαρίλαος. 6. Ἀλεξόπουλος Θεοφάνης 7. Ἀλεξόπουλος Νικόλαος. 8. * Ἀλιβιζᾶτος Ἀμίλκας. 9. Ἀναγνωστόπουλος Ἰωάννης. 10. » Κυριάκος († 30-10-1940) 11. Ἀναγνωστόπουλος Νικήτας Κ. 12. Ἀναστασιάδης Ἀναστάσιος. 13. * Ἀξελὸς Ἰωάννης. 14. * Ἀποστολάκη Ἄννα. 15. Ἀποστολάκης Δημήτριος. 16. Ἀποστολίδης Χρήστος. 17. * Ἀρβανιτόπουλος Ἀπόστολος. 18. Βαλάσης Θωμᾶς. 19. Βάλληνας Πέτρος Γ. 20. Βαρούχα Χριστοδουλοπούλου Εἰρ. 21. * Βέλτσος Γεώργιος Νικολ. 22. * Βερναρδάκης Κωνσταντῖνος. 23. * Βιζουκίδης Περιυλῆς. 24. * Βολονάκης Μιχαήλ. 25. * Βορέας Θεόφιλος. 26. Βουγιούκας Γεώργιος. 27. Γαλανὸς Σπυρίδων. 28. Γεδεὼν Μανουήλ. 29. * Γερογιάννης Κωνσταντῖνος.	30. Γεωργόπουλος Μελέτιος. 31. Γιαννόπουλος Δημήτριος. 32. Γκίζης Βαρθολομαῖος. 33. Γροῦνδμαν Ἀχιλλεύς. 34. Δέγλερης Ἀλέξανδρος. 35. * Δηλιγιάννης Ἐπαμεινώνδας. 36. Δημητριάδης Δημήτριος. 37. * Δημητριάδης Χρῖστος. 38. Διαμαντοπούλου Ἄγνή. 39. Διαμαντόπουλος Ἀνδρέας. 40. Διαμαντόπουλος Διονύσιος. 41. Διαμαντόπουλος Ἡρακλῆς. 42. Δόσιος Κωνσταντῖνος. 43. * Dörpfeld Wilhelm († 24-4-1940). 44. Δουκάκη Εὐανθία. 45. Δραγάτσης Ἀθανάσιος Ἰακ. 46. Δραγούμης Φίλιππος Στέφ. 47. Δρόσος Ἰωάννης Ἄντ. 48. * Δυοβουνιώτης Γεώργιος. 49. * Δυοβουνιώτης Κωνσταντῖνος. 50. * Ἐμπεδοκλῆς Γρηγόριος. 51. * Ἐμπεριῶκος Μιχαήλ. 52. * Ἐξαρχόπουλος Νικόλαος. 53. Ἐξαρχος Νικόλαος. 54. Ἐθαγγελίδης Δημήτριος. 55. Ἐθαγγελίδης Τρύφων. 56. Ζαρίφης Γεώργιος. 57. * Ζέγγελης Κωνσταντῖνος. 58. * Ζηλήμων Ἀντώνιος.

59.	Ζωγράφος Γεώργιος.	98.	Κοσμόπουλλος Δημήτριος.
60.	Ζωγράφος Κωνσταντῖνος.	99.	Κοτζιάς Νικόλαος.
61.	Ἡλιόπουλος Βασίλειος.	100.*	Κουγέας Σωκράτης.
62.	Ἡλιόπουλος Παναγιώτης.	101.	Κούζης Ἀριστοτέλης.
63.*	Θεοδωράκης Γεώργιος.	102.	Κουκουλῆς Φαίδων.
64. †	Θεόκλητος Καλαβρ.-Αἰγιαλείας.	103.*	Κουρουνιώτης Κωνσταντῖνος.
65.	Θεοφανείδης Βασίλειος.	104.	Κρασιώτης Ἰωάννης.
66.	Θρηψιάδης Ἰωάννης.	105.*	Κρητικὸς Εὐάγγελος.
67.	Ἰγγλέσης Σωτήριος.	106.	Κριεζῆς Ἀλέξανδρος.
68.	Ἰωαννίδης Ἰωάννης Γ.	107.*	Κριεζῆς Ἀνδρέας.
69.*	Καβαλλιεράτος Ἄννινος Μιλτ.	108.*	Κριεζῆς Ἐμμανουήλ.
70.*	Καλαποθάκης Δημήτριος.	109.	Κριμπᾶς Ἀθανάσιος.
71.	Καλιτσουνάκης Δημήτριος.	110.	Κριμπᾶς Βασίλειος.
72.	Καλιτσουνάκης Ἰωάννης.	111.	Κριμπᾶς Ἡλίας.
73.	Καλλιγᾶς Μαρίνος.	112.*	Κυπαρίσσης Νικόλαος.
74.	Καλογερίκου Μαρία.	113.*	Κύρης Μιχαήλ.
75.	Καλογερόπουλος Διονύσιος.	114.	Κυριαζῆς Ἀθανάσιος.
76.	Κανελλόπουλος Παναγιώτης.	115.*	Κυριαζῆς Σπυρίδων.
77.	Καντᾶς Ἡλίας.	116.	Κυριακὸς Ἰωάννης Π.
78.	Καντιάνης Νικόλαος.	117.	Κωνσταντῖνου Ἰωάννα.
79.*	Καπερώνης Νικόλαος.	118.	Κώττα Βενετία.
80.	Καπρουλᾶς Γεώργιος.	119.	Κωττάκης Λεωνίδας.
81.	Καραβίας Ἴπποκράτης	120.	Λαμπίκης Βασίλειος.
82.	Καραγιαννόπουλος Γεώργιος.	121.	Λάππας Γεώργιος.
83.	Καραθανάσης Δημήτριος.	122.	Λιβιεράτος Σπυρίδων.
84.*	Καραθεοδωρῆ Κωνσταντῖνος.	123.*	Λιμπερόπουλος Παναγιώτης.
85.	Καράκαλος Νικόλαος.	124.	Λογοθέτης Κωνσταντῖνος.
86.*	Καρανδρέας Ἀπόστολος.	125.	Λῶ Πειρουνάκη Αἰκατερίνη.
(† 15-4-1940).
87.	Καραχάλιος Θεμιστοκλῆς.	126.	Μαγιάσης Σωτήριος.
88.*	Καρκούλιας Ἡρακλῆς.	127.	Μακαρόνας Χαράλαμπος.
89.	Καρούζου Σέμνη Παπασπυρίδου	128.	Μακκᾶ Ξανθίπη Π.
90.	Καροῦζος Χρῖστος.	129.*	Μακρῆς Γεράσιμος.
91.*	Καστόρχης Δημήτριος.	130.*	Μακρόπουλος Ἰωάννης.
92.*	Κάτσανος Νικόλαος.	131.*	Μαλτέζος Κωνσταντῖνος.
93.	Καψάλης Ἰωάννης.	132.*	Μανέτας Ἰωάννης.
94.*	Κεραμόπουλλος Ἀντώνιος.	133.*	Μαντζούφας Ἀνδρέας.
95.	Κολλιναίτης Ἡλίας.	134.	Μαντζούφας Γεώργιος.
96.	Κολλιναίτης Σπυρίδων.	135.	Μαντούδης Μιχαήλ.
97.	Κολοκοτσᾶς Εὐάγγελος.		

136. * Μαργαρίτης Σπυρίδων.	175. Παπαγεωργίου Φιλώτας.
137. Μαριδάκης Γεώργιος.	176. Παπαδάκης Κωνσταντίνος.
138. Μαρινάτος Σπυρίδων.	177. * Παπαδάκης Νικόλαος.
139. * Μαρκόπουλος Βασίλειος.	178. Παπαδημητρίου Ίωάννης.
140. Μαυρούλιας Ίωάννης.	179. Παπαδόπουλος Θωμάς.
141. Μέγας Γεώργιος.	180. Παπαηλιού Χαράλαμπος.
142. Μέρμηγκας Κωνσταντίνος.	181. Παπαθανασίου Πάνος.
143. * Μεσολωρᾶς Ίωάννης.	182. Παπαϊωάννου Γεώργιος.
144. Μεσολωρᾶς Παναγιώτης.	183. Παπαϊωάννου Ίωάννης.
145. Μηλιάδης Ίωάννης.	184. Παπαϊωάννου Κωνσταντίνος.
146. * Μητσόπουλος Χρῖστος.	185. Παπαϊωάννου Πάνος.
147. Μιχαηλίδης Μιχαήλ.	186. Παπακωνσταντίνου Κωνστ. Δ.
148. Μπαβαβέας Ἄδαμάντιος.	187. Παπαμιχαήλ Γρηγόριος.
149. * Μπαλᾶνος Νικόλαος.	188. * Παπανδρέου Γεώργ. (†26-7-1940).
150. * Μπάρτ Γουλιέλμος († 26-2-1940).	189. Παπανδρέου Πάνος.
151. * Μπαχαρίας Στυλιανός.	190. Παπαντωνίου Ἄποστολος.
152. * Μπενάκης Ἀντώνιος.	191. Παπαντωνόπουλος Νικόλαος.
153. * Μπένσης Βλαδίμηρος.	192. * Παπαστράτος Ἐπαμεινώνδας.
154. * Μπέρτος Νικόλαος.	193. * Παπαστράτος Εὐάγγελος
155. Μπουρνιάς Ἀντώνιος.	194. * Παπαστράτος Ίωάννης.
156. Μυλωνᾶς Γεώργιος.	195. * Παπαστράτος Σωτ. (†23-9-1940).
157. * Νεγροπόντης Μιλτιάδης.	196. Παπαφλέσσας Γρηγόριος.
158. * Νικολαΐδης Λουδοβίκος.	197. Παπαφλέσσας Ίωάννης.
159. Νομικὸς Δημήτριος.	198. Παπαφλέσσας Κωνσταντίνος.
160. Νομικὸς Μᾶρκος.	199. * Παπαφράγκος Στάμος.
161. * Ξυγγόπουλος Ἀνδρέας.	200. Παχνὸς Ἀλέξανδρος.
162. Οἰκονόμος Ἀλέξανδρος.	201. Πεζόπουλος Ἐμμανουήλ.
163. * Οἰκονόμος Γεώργιος Π.	202. * Πελεκίδης Εὐστράτιος.
164. Οἰκονόμος Χρῖστος Π.	203. Πεσματζόγλου Γεώργιος.
165. Οἰκονόμου Ἄγγελος.	204. Πετρακόπουλος Θεόδωρος.
166. Οἰκονόμου Ίωάννης.	205. * Πετροκόκκινος Δημήτριος.
167. Οἰκονόμου Μιχαήλ.	206. Πετρόπουλος Ἄγγελος.
168. * Ὀρλάνδος Ἀναστάσιος Κ.	207. Πετρόπουλος Γεώργιος.
169. * Παλαμᾶς Κωστής.	208. Πίστης Νικόλαος.
170. Πάλλας Δημήτριος.	209. * Πιτίδης Μιχαήλ.
171. Παμπούκας Ἀπόστολος.	210. * Πλυτᾶς Ἀμβρόσιος.
172. Παναγιωτόπουλος Μιχαήλ.	211. Πολίτης Λίνος Ν.
173. Πανταζῆς Παναγιώτης.	212. * Πολίτης Νικόλαος.
174. * Παντελίδης Ἐμμανουήλ.	213. Πολυγένης Ίωάννης Κ.

214. Πολυχροσιάδης Κωνσταντῖνος. 250. * Σταμούλης Μιλτιάδης.
 215. Πορτοκάλης Ἀλέξανδρος. 251. * Σταυρόπουλος Ἄγγελος.
 216. * Πουλίτσας Παναγιώτης. 252. Σταυρόπουλος Κωνσταντῖνος
 217. Πουλόπουλος Ἀπόστολος. 253. Σταυρόπουλος Σπυρίδων.
 218. * Πουρῆς Μιλτιάδης. 254. Σταυρόπουλλος Φοῖβος.
 219. Πουρναρᾶς Κωνσταντῖνος. 255. * Στεργιόπουλος Δημήτριος.
 220. Πρινάρης Κίμων. 256. Στίκας Εὐστάθιος
 221. * Πῶπ Γεώργιος. 257. * Στρέϊτ Γεώργιος.
 222. * Ράλλης Γεώργιος Δ. 258. Σφήκας Δημήτριος.
 223. Ράλλης Γεώργιος Μιλτ. 259. * Σωτηριάδης Γεώργιος.
 224. * Ράλλης Κωνσταντῖνος. 260. * Σωτηρίου Γεώργιος Α.
 225. * Ρινόπουλος Μιχαήλ. 261. Τεγοπούλου Ἡλιοῦ Ἀλεξάνδρα.
 226. * Ροζάκης Σταματίος. 262. Τεγόπουλος Στυλιανός.
 227. Ρουμπάνης Γεώργιος. 263. Τραυλὸς Ἰωάννης.
 228. Ρούνιος Κωνσταντῖνος. 264. Τριανταφυλλίδης Περικλῆς.
 229. * Ροῦφος Κανακάρης Λουκᾶς. 265. * Τρικούπης Σπυρίδων Κ.
 230. Ρωμαΐδης Ἰωάννης. 266. Τσακαλῶτος Ἀθανάσιος.
 231. * Ρωμαῖος Κωνσταντῖνος. 267. Τσακαλῶτος Πολύβιος.
 232. * Ρωμᾶνος Ἄθως († 26-2-1940). 268. * Τσιπούρας Δημήτριος.
 233. Σαδούκας Χρῖστος. 269. * Fabricius Ernst.
 234. Σακελλαρίου Γεώργιος. 270. * Φιλαδελφεὺς Ἀλέξανδρος.
 235. Σαρσέντης Λυκοῦργος. 271. Φιλιππίδης Λεωνίδας.
 236. Σάρρου Αἰμιλία. 272. * Φύλων Ἀλέξανδρος.
 237. Σεργόπουλος Ἰωάννης. 273. * Φίξ Ἰωάννης Καρόλου.
 238. * Σκάσσης Ἐρρῖκος. 274. Φουντούλης Δημήτριος.
 239. Σκάσσης Θωμᾶς. 275. * Χαβιαρᾶς Νικήτας.
 240. * Σκλαβοῦνος Γεώργιος. 276. * Χαριτάκης Γεώργιος.
 241. * Σκοτίδας Εὐάγγελος. 277. Χαρίτος Ἰωάννης.
 242. Σούλης Γεώργιος. 278. * Χατζάκος Ματθαῖος.
 243. Σοφιανόπουλος Ἀθανάσιος 279. * Χατζῆς Ἀντώνιος Χ.
 244. * Σοφούλης Θεμιστοκλῆς. 280. * Χατζιδάκις Γεώργιος.
 245. Σπυρόπουλος Παναγιώτης. 281. Χόνδρος Δημήτριος.
 246. * Σταθακόπουλος Παναγιώτης. 282. Χουδαβεργδόγλου Σοφοκλῆς.
 247. * Σταθᾶτος Ἀντώνιος. 283. Χριστίδης Δημήτριος.
 248. * Σταμελλᾶτος Γεώργιος. 284. Χριστόπουλος Μιχαήλ.
 249. Στάμος Ἰωάννης. 285. Χρυσούλης Γκίκας.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1940

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ ΕΝ ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

ΤΗ 22^α ΙΟΥΝΙΟΥ 1941

ΥΠΟ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Κύριοι Ἐταῖροι

Κυρίαί καὶ Κύριοι,

Βραδέως διὰ τὴν βαρεῖαν ἐθνικὴν περίστασιν συνερχόμεθα σήμερον, ὅπως λογοδοτήσωμεν περὶ τῶν πεπραγμένων κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1940.

Τὸ μνημόσυνον τοῦ ἔτους περιλαμβάνει σεβαστὰ ὀνόματα Ἑλλήνων καὶ φιλελλήνων συνδεδεσάντων τὴν ζωὴν αὐτῶν ὡς ἐταίρων μετὰ τοῦ ἡμετέρου ἐθνικοῦ καθιδρύματος.

Ὁ πολὺς Γουλιέλμος Doerpfeld ὁ ἀναλώσας τὴν ζωὴν αὐτοῦ πρὸς ἔρευναν καὶ μελέτην τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, τὴν δὲ Ἑλλάδα τῆς σήμερον αἰσθανθεὶς ὡς δευτέραν αὐτοῦ πατρίδα ἐσβέσθη ἐν τῇ προσφιλεῖ αὐτοῦ νήσῳ, τὴν ὁποίαν εἶχε καθορίσει ζῶν ὡς τόπον τῆς αἰωνίας αὐτοῦ ἀναπαύσεως.

Ἡ μεγάλη συμβολὴ τοῦ διασήμου ἀνδρὸς εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς ἀρχιτεκτονικῆς, εἰς τὴν ὁμηρικὴν τοπογραφίαν, εἰς τὴν συστηματοποίησιν καὶ τὴν μεθοδολογίαν τῶν ἀνασκαφικῶν ἐρευνῶν καὶ εἰς τὴν διάπλασιν πλείονων ἀρχαιολογικῶν γενεῶν οὐχὶ μόνον τῆς ἰδίας αὐτοῦ πατρίδος, ἀλλὰ καὶ

πλειόνων χωρῶν, τῶν ὁποίων οἱ ἀρχαιολογικοὶ τρόφιμοι ἀπήλασαν τῆς ἀπαραμίλλου διδασκαλίας του κατὰ τὴν μακρὰν αὐτοῦ παρουσίαν ἐν τῇ Γερμανικῇ ἀρχαιολογικῇ σχολῇ τῶν Ἀθηνῶν, θὰ ἐξαίρεται πάντοτε ἐφ' ὅσον θὰ διδάσκεται ἡ Ἑλληνικὴ ἀρχαιολογία καὶ θὰ εἶναι αἰσθητὴ ἢ ἀξία τῆς μεγάλης ταύτης ἀνθρωπιστικῆς ἀποστολῆς.

Ἄλλ' ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες ἔχομεν ἰδιαιτέρους λόγους νὰ εἴμεθα ὑπερηφάνως εὐγνώμονες διὰ τὴν ἔμπρακτον φιλίαν τοῦ ἀειμνήστου ἀνδρός καὶ διὰ τὴν ἀδιάκοπον αὐτοῦ πλήρη στοργῆς καὶ ἐνδιαφέροντος συνεργασίαν ἐν τῇ ἀναπτύξει τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης καὶ ἐν τῇ διεξαγωγῇ τῶν Ἑλληνικῶν ἀνασκαφικῶν ἐρευνῶν. Τὸ θέμα δὲ τοῦτο ἐξέλεξε καὶ ὁ ἴδιος, ἵνα κοσμήσῃ διὰ τῆς γραφίδος αὐτοῦ τὸν τόμον τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, καταλείπων οὕτω τὴν ψυχικὴν αὐτοῦ διαθήκην πρὸς τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον τῆς πατρίδος του καὶ προβάλλων ἑαυτὸν ὡς ὁδηγὸν αἰσθημάτων καὶ συνεργασίας.

Ὁ ἐν Λευκάδι τάφος τοῦ Γουλιέλμου Dörpfeld ἀποτελεῖ δι' ἡμᾶς ἱερὰν παρακαταθήκην ὡς μνημεῖον εἰλικρινοῦς φιλελληνισμοῦ στηριχθέντος οὐχὶ μόνον εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἀρετὰς τῶν νέων Ἑλλήνων.

2. Ὁ Ἐρνέστος Pfuhl ὑπῆρξεν ἐπιφανέστατος ἀρχαιολόγος ἐξαιρέτως προαγαθὸν τὴν ἐπιστήμην, καταλιπὼν δὲ μνημειῶδες ἐγχειρίδιον περὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς ἀγγειογραφίας καὶ ζωγραφικῆς, τοῦ ὁποίου ἡ σύνθεσις εἶναι ἀνεξίτηλον μαρτύριον οὐχὶ μόνον τῆς πολυμαθείας ἀλλὰ καὶ τῆς χαλκεντέρου φιλοπονίας καὶ λεπτολογίας τοῦ ἀνδρός. Ἄλλὰ καὶ ἡ ἱστορία τῆς πλαστικῆς τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡ προϊστορικὴ Ἑλλὰς ὑπῆρξαν θέματα τῆς γονίμου ἐπεξεργασίας τοῦ ἀνδρός, ὁ ὁποῖος εἰς πλεῖστα σημεῖα ἐγένετο καινοτόμος ἐρευνητὴς καὶ ἐρμηνευτὴς, μετὰ τῆς αὐτῆς ἐμβριθείας μελετήσας καὶ τὴν προϊστορίαν τῶν θολωτῶν κτισμάτων καὶ τὰ ἀγγεῖα τῆς Θήρας καὶ τὰ Μικρασιατικὰ Ἑλληνικὰ ἀνάγλυφα καὶ τοὺς εἰκονικοὺς ἀνδριάντας τῶν Μακεδονικῶν χρόνων καὶ ἄλλα

διαφορωτάτων Ἑλληνικῶν περιόδων ἀρχαιολογικά θέματα. Συνδεθεῖς δὲ καὶ διὰ συγγενείας μετὰ τῆς νέας Ἑλλάδος ὁ Ἐρνέστος Pfuhl οὐδεμίαν παρέλιπε περίστασιν, ὅπως δείξῃ τὴν εἰλικρινῆ αὐτοῦ φιλίαν καὶ πρὸς τοὺς νέους Ἕλληνας.

3. Ὁ Ἰωάννης Kirchner, παλαιμάχος στηλοκόπας τῆς Ἀθηναϊκῆς ἐπιγραφικῆς, ἀπέθανεν ἐν βαθεῖ γήρατι ἀκμάζων καὶ κατὰ τὸν νοῦν καὶ κατὰ τὸ σῶμα, καταλιπὼν πλείονα μνημεῖα τῆς ἐπιγραφικῆς αὐτοῦ δεινότητος, κατατεθειμένα εἰς πλείονας τόμους τοῦ συντάγματος τῶν ἐπιγραφῶν τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Βερολίνου, ἢ ὅποια δύναται νὰ εἶναι ὑπερήφανος διὰ τὴν συνεργασίαν τοῦ Kirchner, ἐπαξίως ἐνταχθέντος εἰς τὴν μεγάλην ἐπιγραφικὴν παράδοσιν τοῦ περιπύστου ἐκείνου ἐπιστημονικοῦ καθιδρύματος. Καὶ μόνῃ ἢ «Ἀττικὴ προσωπογραφία» θὰ ἤρκει νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν διαρκῆ εὐγνωμοσύνην τῶν ἐρευνητῶν τῆς Ἀθηναϊκῆς ἱστορίας πρὸς τὸν αἰείμνηστον ἄνδρα τὸν ἦν τε μέγαν τε, τὸν ἐπιγραφικώτατον καὶ φιλελληνικότατον.

4. Τὸν ἐν Βουδαπέστη καθηγητὴν Ἀντώνιον Hekler προόρωσ ἀφήρπασεν ὁ θάνατος ἐκ τῶν γονίμων αὐτοῦ μελετῶν περὶ τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Ῥωμαϊκὴν εἰκονικὴν ἀνδριαντοποιίαν, τῆς ὁποίας οὗτος ὑπῆρξεν ἐξαιρετος ἐρευνητής. Μαθητὴς γενόμενος τοῦ Ἀδόλφου Furtwängler μετέλαβε τοῦ πυρὸς τοῦ μεγάλου ἐκείνου ἱεροφάντου καὶ προήγαγε τὰς ἀρχαιολογικὰς σπουδὰς ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ αὐτοῦ πατρίδι, ὑψώσας τὴν κλασσικὴν ἀρχαιολογίαν εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν περιωπὴν, βοηθούμενος δὲ καὶ ὑπὸ εὐρυτέρας γνώσεως τῆς μεσαιωνικῆς καὶ νεωτέρας καλλιτεχνικῆς ἱστορίας ἠδύνατο ἀπὸ μεγαλυτέρας περιουσίας νὰ ἐπιλαμβάνεται τῆς μελέτης τῶν καλλιτεχνικῶν ζητημάτων, οὕτω δὲ ἠδυνήθη νὰ ὠφελήσῃ τὴν ἐπιστήμην καὶ πέραν τῶν ὁρίων τῆς πατρίδος αὐτοῦ.

Τὴν χώραν ἡμῶν ἐπεσκέφθη συχνάκις, συνδυάζων δὲ πρὸς τὴν ἐπιστήμην καὶ ψυχῆς εὐγένειαν καὶ τρόπων ἀβρότητα ἐγένετο εἰς πάντας ἀγαπητὸς ξένος, πάντες δὲ εἰλικρινῶς ἐλυπήθησαν διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ διακεκριμένου συναδέλφου.

Ἐκ τῶν ἡμετέρων ἐταίρων ἐξέλιπον ἄνδρες σεβαστοὶ καὶ φίλοι πολύτιμοι τῆς Ἑταιρείας.

Ὁ Ἄθως Ῥωμᾶνος διακεκριμένος πολιτικός, ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν καὶ ἐπὶ μακρὸν πρεσβευτὴς ἐν Παρισίοις παρὰ τὰς πολιτικὰς ἐπιστήμας εἶχε σπουδάσει ἐν Γερμανία καὶ φιλολογίαν ἐν Heidelberg, ἀνέφερε δὲ πάντοτε μεθ' ὑπερηφανείας ὅτι ὑπῆρξε μαθητὴς τοῦ Φρειδερίκου von Duhn, παρὰ τοῦ ὁποίου εἶχε διδαχθῆ τὴν κατανόησιν τῆς κλασσικῆς τέχνης. Καθ' ὅλον τὸν βίον αὐτοῦ ἔδειξε πεφωτισμένην στοργὴν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν ἀρχαιολογίαν καὶ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον πρὸς πᾶν ἀρχαιολογικὸν ζήτημα, ἰδιαίτερος δὲ ἐτίμα τὸ ἐθνικὸν ἔργον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.

Ὁ Κυριακὸς Ἀναγνωστόπουλος, πρόεδρος τοῦ νομικοῦ συμβουλίου τοῦ Κράτους, ὑπῆρξεν ἐκ τῶν νεωτάτων ἐταίρων, ἔνθους δὲ λάτρης τοῦ ἀρχαιολογικοῦ θησαυροῦ τῆς χώρας καὶ θαυμαστῆς τῶν ἀρχαιολογικῶν προσπαθειῶν τοῦ ιδρύματος τούτου.

Ὁ Γουλιέλμος Μπάρτ, ἐποικισθεὶς ἐκ Γερμανίας εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ γενόμενος διδάκτωρ τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου, ἀφωσιώθη καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον εἰς τὴν διευκόλυνσιν τῆς ἐπιστημονικῆς φιλολογικῆς κινήσεως ἐν Ἑλλάδι, πρῶτος δὲ αὐτὸς συνέλαβε καὶ ἐπραγματοποίησε μετὰ τοῦ Αἰμιλίου von Hirst τὴν ἰδέαν τῆς ἐκδόσεως Ἑλληνικοῦ ἐγκυκλοπαιδικοῦ λεξικοῦ, τὸ ὅποιον ἐξυπηρέτησεν ἐπὶ μακρὸν τὸν Ἑλληνικὸν πνευματικὸν κόσμον, ὑπῆρξε δὲ χρήσιμον βοήθημα καὶ ἐκτὸς τῆς χώρας ἡμῶν προκειμένου περὶ πολλῶν Ἑλληνικῶν ζητημάτων μέχρι τῆς ἐμφανίσεως τῶν δύο νεωτάτων Ἑλληνικῶν ἐγκυκλοπαιδειῶν, ἐν τῇ ἐτέρᾳ τῶν ὁποίων ὁ φιλοπονώτατος Γουλιέλμος Μπάρτ καὶ πάλιν προσωπικῶς, καίπερ προβεβηκῶς τὴν ἡλικίαν, συνειργάσθη. Καὶ τὸ περιοδικὸν, «Ἀρμονία» ἦτο καρπὸς τῆς φιλοπονίας καὶ φιλεπιστημοσύνης τοῦ Γουλιέλμου Μπάρτ. Ἀγαπήσας τὴν Ἑλλάδα, ὅσον καὶ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ πατρίδα, ὁ καὶ τὴν ψυχὴν εὐγενέστατος ἀνὴρ καταλείπει παρ' ἡμῖν ζωηροτάτην τὴν ἀνάμνησιν.

Ὁ Γεώργιος Παπανδρέου, παλαιὸς ὡσαύτως ἐταῖρος ἡμῶν, ἀνήκει εἰς τὴν χορείαν τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν, οἱ ὁποῖοι παρὰ τὰ διδακτικὰ καθήκοντα τοῦ γυμνασίου ἔχουσι τὸν φιλότιμον ζῆλον καὶ εὐρίσκουσι τὸν καιρὸν, ὅπως καὶ περὶ ἀρχαιολογικὰ τοπογραφικὰ καὶ ἱστορικὰ ζητήματα ἀσχολῶνται. Καρπὸς τῆς φιλοπόνου ταύτης ἀσχολίας τοῦ Παπανδρέου ὑπῆρξεν ἡ «Ἄζανιάς», ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐπραγματεύθη οὗτος τὰ τοπογραφικὰ καὶ ἄλλα ζητήματα τῆς Ἀρκαδικῆς Ἄζανίδος ἥτοι τῆς βορειοδυτικῆς Ἀρκαδίας, τὰ Ἡλειακά, ἡ ἱστορία τῶν Καλαβρύτων, ἡ ἱστορία τοῦ Σκουπίου καὶ τῆς Πάου κ. ἄ.

Τὴν πένθιμον σειρὰν κλείει ὁ Σωτήριος Παπαστράτος, τοῦ ὁποίου ὁ θάνατος ἐσμίκρυνε τὴν ἀδελφικὴν ομάδα ἀνδρῶν ἀφιερωμένων εἰς μεγαλόγραμμαν ἐθνικὸν ἐμπόριον καὶ εἰς εὐφημοτάτην ἐθνικὴν εὐποιάν, ἐμπνεομένην ὑπὸ τοῦ φωτεινοτάτου πατριωτισμοῦ, δυναμένου νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς καθοδήγησιν πολλῶν ἐν τῇ ἐκδηλώσει ἀλληλεγγύης πρὸς τὸ κοινωνικὸν σύνολον.

Τὸ ἀνασκαφικὸν ἔργον τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ παρελθὸν ἐθνικῶς κεινημένον ἔτος 1940 δὲν ἐγένετο δυνατὸν νὰ ἐκτελεσθῇ πλήρως, περιορίσθησαν δὲ καὶ αἱ γενόμεναι ἐργασίαι. Διὰ τοῦτο δὲ στερούμεθα κατὰ τὴν ἔκθεσιν ταύτην καὶ προβολῶν.

1. Ἐν Μαραθῶνι ἐξηκολούθησε τὰς ἐρεῦνας τῆς Ἑταιρείας ὁ καθηγητὴς κ. Γ. Σωτηριάδης καὶ ἀνεῦρεν ὅμοια πρὸς τὰ τῶν προηγουμένων ἐτῶν εὐρήματα.

2. Ἐν Ἐλευσίνι ὁ κ. Κ. Κουρουνιώτης, στερηθεὶς τῆς συνεργασίας τοῦ ἀρχιτέκτονος Ι. Τραυλοῦ λόγῳ τῆς ἐπιστρατεύσεως, ἠρεύνησε μόνος περαιτέρω τὸ μέγα ἀψιδωτὸν κίσμα, τὸ ὁποῖον εἶχεν εὐρεθῆ τῷ 1939 ὑπὸ τὸ δάπεδον τῆς αὐλῆς πρὸ τῶν μεγάλων προφυλαίων καὶ παρὰ τὴν ΒΑ γωνίαν τῶν θεμελίων τοῦ

ναοῦ τῆς Προπυλαίας Ἀρτέμιδος. Ἡ νέα αὕτη ἔρευνα ἀπεκάλυψεν ὅτι ἡ ἀψὶς τοῦ κτίσματος ἦτο ἀσυνήθως μεγάλη, ὅτι δὲ οἱ τοῖχοι αὐτοῦ σφύζονται εἰς ἰκανὸν μῆκος κάτωθεν τῶν θεμελίων τοῦ ναοῦ καὶ μαρτυροῦσι περὶ τῆς σπουδαιότητος τοῦ οἰκοδομήματος, ἀναγομένου εἰς τὸν 8^{ον}, πιθανῶς, π. Χ. αἰῶνα καὶ χρησιμοποιοηθέντος, ὡς εἰκάζεται, εἰς τὴν λατρείαν. Ἡ συνέχεια τῆς ἀνασκαφῆς θὰ διαφωτίσῃ τὸ σημαντικὸν τοῦτο ζήτημα. Ἄλλη ἔρευνα ἐγένετο ἀπέναντι τοῦ ΒΑ στρογγύλου πύργου τοῦ Περικλείου περιβόλου τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἐλευσίνας, ὅπου μεταξὺ δύο οἰκημάτων ξενόνων ἀπεκαλύφθη λιθίνη ἐξέδρα, ἔχουσα κλίμακα δύο βαθμίδων, καὶ ἀναγομένη εἰς περίοδον παλαιότεραν τῆς τοῦ αὐτοκράτορος Ἀντωνίνου, τοῦ οἰκοδομήσαντος τὰ μεγάλα προπύλαια καὶ τὰς θριαμβικὰς ἀψίδας.

3. Ἐν Ἐλευθεραῖς ἐξηκολούθησεν ἡ ἔρευνα διὰ τοῦ ἀρχιτέκτονος κ. Εὐστ. Στίκα, ὅστις ἀνέσκαψεν ὑπὸ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τοῦ τείχους εὐμεγέθη σπηλαιώδη λαξευτὴν ἀκανόνιστον δεξαμενὴν (μῆκος 4,35 μ. καὶ μεγίστου πλάτους 3,50 μ.), ἡ ὁποία ἐπεκοινώνει διὰ στομίου μετὰ τῆς περιοχῆς τοῦ φρουρίου, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν ὕδρευσιν ἐχρησίμευε. Τὰ τοιχώματα αὐτῆς ἔφερον ἐπιμελῆ λευκὴν ἐπάλειψιν (πάχους 0,05 μ.), συνήθη εἰς ὕδραγωγεῖα καὶ κρήνας.

Ὡσαύτως συνεπληρώθη ὁ καθαρισμὸς τῶν πέρυσιν ἀνασκαφειῶν δύο παλαιοχριστιανικῶν βασιλικῶν.

4. Ἐν Νέῃ Ἀγχιάλῳ ὁ κ. Γ. Σωτηρίου ἐξηκολούθησε τὰς ἐρεῦνας αὐτοῦ ἐντοπίσας τὴν ἐργασίαν εἰς τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ αἰθρίου τῆς βασιλικῆς Γ', τῆς μεγίστης πασῶν τῶν μέχρι τοῦδε εὑρεθειῶν ἐκεῖ. Κατὰ τὰς ἐργασίας ταύτας ἀνεσκάφη ὀλόκληρος ἡ δεξιὰ στοὰ καὶ μέγα μέρος τοῦ κεντρικοῦ ὑπαίθρου χώρου τοῦ αἰθρίου. Ἡ στοὰ ἔχει μῆκος 13^μ,40 καὶ πλάτος 7^μ,50 καὶ εἶναι ἐπεστρωμένη δι' ἀξιολογωτάτου ψηφιδωτοῦ δαπέδου ἐν μέρει κατεστραμμένου καὶ κατὰ τόπους κεκαυμένου ὑπὸ τῆς καταπεσοῦσης ἐκ πυρκαϊᾶς ξυλίνης στέγης.

Ἡ σύνθεσις τῆς διακοσμῆσεως τῆς στοᾶς ἀποτελεῖται ἐκ πλαισίου ἐκ δύο ζωνῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μὲν στενωτέρα ἐξωτερικὴ ἔχει περιπλοκάδα ἐλίκων καὶ φύλλων κισσοῦ, ἡ δὲ πλατυτέρα ἐσωτερικὴ τεμνομένους κύκλους περικλείοντας σταυρούς. Ὁ ἐντὸς τοῦ πλαισίου χῶρος διαιρεῖται εἰς 55 μικρὰ τετράγωνα (11×5), πλαισιούμενα διὰ πλοχμῶν καὶ περικλείοντα, ἰχθυῖς, πτηνὰ καὶ ζῶα εἰς σχήματα φυσικώτατα καὶ εἰς ζωηροὺς χρωματισμοὺς πρασίνου, κυανοῦ καὶ ἐρυθροῦ ἀναμίκτου μετὰ λευκοῦ.

Τὸ αἶθριον οἰκοδομικῶς παρουσιάζει πλείονας διασκευάς, τὰς ὁποίας λεπτομερέστερον περιγράφει ὁ κ. Σωτηρίου. Ἐκ τῆς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ψηφιδωτοῦ ἀπεικονιζομένης γλαυκὸς καὶ ἐξ ἐπιγραφικῶν ἐνδείξεων εἰκάζεται ὅτι ἡ στοὰ αὕτη, προωρισμένη ἀρχικῶς πρὸς διδακτικὸς σκοποὺς, διεσκευάσθη κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἰουστινιανοῦ πρὸς παρομοίαν σχολικὴν χρῆσιν, ἀσαφοῦς ἀκόμη χαρακτῆρος, ὑπὸ τοῦ Περγαμηνοῦ Μόσχου τοῦ Ἱπποστράτου τοῦ Παιδοτρίβου (ΠΑΕ 1930, 35—1935, 65).

Ὁ ὑπαιθρος χῶρος τοῦ αἵθριου κατὰ τὸ ἀνασκαφὲν τμήμα ἦτο ἐπεστρωμένος διὰ πλακῶν μαρμαρίνων, τῶν ὁποίων ἀνευρέθησαν πλεῖστα τεμάχια. Ἀριστερὰ ὑπῆρχε φρέαρ μετὰ στομίου τετραγώνου ἐκ μαρμάρου. Κατὰ τὸ μέσον περιῖπου τοῦ χώρου ἀνευρέθη σωρὸς μαρμάρων κατειργασμένων ἀρχιτεκτονικῶς καὶ προερχομένων πιθανώτατα ἐκ τῆς καταστραφείσης φιάλης. Τὰ γλυπτὰ ταῦτα διὰ τῆς τέχνης αὐτῶν ἀνάγονται εἰς τὰ τέλη τοῦ 6^{ου} καὶ εἰς τὸν 7^{ον} μ. Χ. αἰῶνα. Περαιτέρω ὁ κ. Σωτηρίου ἠρεῦνησεν εἰς βάθος κατὰ τόπους καὶ διεπίστωσεν ὑπὸ τὸν νάρθηκα δεῦτερον ψηφιδωτὸν δάπεδον ἀνῆκον εἰς πρότερον ναὸν τοῦ 5^{ου} ἢ τοῦ τέλους τοῦ 4^{ου} αἰῶνος. Ὡσαύτως ὑπὸ τὸ αἶθριον εἰς βάθος τριῶν περιῖπου μέτρων ἀνευρέθησαν λείψανα τοίχου καὶ θραύσματα ἀγγείων Ῥωμαϊκῶν χρόνων, δι' ὧν ἐνισχύεται ἡ ὑπόθεσις ὅτι ὁ πρῶτος χριστιανικὸς ναὸς ἐκτίσθη ἐπὶ Ῥωμαϊκοῦ κτίσματος.

5. Ἐν Δυτικῇ Μακεδονίᾳ ἐξακολουθῶν τὰς προηγουμένης αὐτοῦ ἐρεῦνας ὁ κ. Ἄντ. Κεραμόπουλλος ἀνέσκαψε μεγά-

λην ἔκτασιν τῆς λιμναίας πασσαλοκτίστου κόμης τῶν νεολιθικῶν χρόνων παρὰ τὴν νοτίαν ὄχθην τῆς λίμνης τῆς Καστορίας. Τὰ πολύτιμα εὐρήματα τῆς ἐρεύνης ταύτης περιλαμβάνουσι περὶ τὰ πεντακόσια τριάκοντα λίθινα ἐργαλεῖα καὶ τινὰς λίθους εἰργασμένους καὶ ἀπερριμμένους, ἐξ ὧν ἐμφαίνεται ὅτι τὰ ἐργαλεῖα κατεσκευάζοντο ἐπὶ τόπου. Πρὸς τούτοις εὐρέθησαν ὄψιανοὶ καὶ πυριτὰ διαφόρων χρωμάτων καὶ προελεύσεων, ὡς καὶ ὄστρακα χονδρῶν ἀγγείων. Οὐδὲν λείψανον μετάλλου εὐρέθη.

Ἐντὸς περιτειχίστου χώρου, συνεχομένου πρὸς τὴν πασσαλόπηκτον κόμην, μέχρι δὲ πρὸ τινῶν ἐτῶν περιβαλλομένου ὑπὸ τῆς λίμνης καὶ ἀποτελοῦντος νῆσον, καλουμένου δὲ καὶ σήμερον ἀκόμη μετὰ τὴν πτώσιν τῆς στάθμης τῶν ὑδάτων νησί, ἐγένοντο ἐπίσης σημαντικὰ εὐρήματα. Ἐντὸς τῶν τάφρων τῆς ἀνασκαφῆς εὐρέθησαν εἰς ἰκανὸν βάθος πάσσαλοι καὶ λίθινα ἐργαλεῖα, ὅμοια πρὸς τὰ τῆς συνεχομένης λιμναίας κόμης, ἐκ τούτου δὲ συνάγεται ὅτι ἡ γῆ τοῦ νησιοῦ, καθαρὰ παντὸς λίθου καὶ πλήρης ὄστράκων, εἶναι ἐπακτὴ, τὸ δὲ νησί τεχνητόν.

Ἄλλαι σκαφαὶ ἔδειξαν ὅτι κατὰ τὴν περιφέρειαν τῆς τεχνητῆς ταύτης προσχώσεως καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιχώσεως ἐρριφθήσαν ἀτάκτως λίθοι ἀργοὶ ὡς ὑποδομὴ τοῦ ἐπ' αὐτῶν ἀχθέντος ὄρατοῦ τείχους, κατεσκευασμένου ἐκ λίθων εἰργασμένων διὰ μεταλλίνης σφύρας καὶ ἐχόντων ἐπιμελεῖς ἀρμούςς ὀριζοντίους, καθέτους, πλαγίους, τεθλασμένους, ἐνίοτε δὲ καὶ καμπύλους κατὰ τὸν μεταξὺ τοῦ 6^{ου} καὶ 4^{ου} π. Χ. ἐν τῇ νοτίῳ Ἑλλάδι ἐπικρατοῦντα τρόπον.

Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἐνδείξεων τῆς ἀνασκαφῆς συνάγεται τὸ πόρισμα ὅτι ἐὰν τεθῆ ἡ πασσαλόπηκτος κόμη εἰς τὴν περίοδον τὴν πρὸ τοῦ ἐποικισμοῦ τῶν Ἰνδοευρωπαίων ἤτοι εἰς τοὺς πρὸ τοῦ 2000 π. Χ. χρόνους, ὅτε αὐτόχθονες ἄνθρωποι κατόικουν ἐκεῖ, ἡ τεχνητὴ νῆσος καὶ τὸ τεῖχος εἶναι ἔργα τοῦ Ἀρχελάου (412-399 π. Χ.), τοῦ κατὰ Θουκυδίδην ῥηξικελεύθου ἡγεμόνος τῆς Μακεδονίας.

Ὁ κ. Κεραμόπουλλος εἰκάζει περαιτέρω ὅτι ἐνταῦθα ἦτο τὸ Ὀρεστικὸν Ἄργος.

Μέλλουσα ἔρευνα θὰ διαφωτίσῃ τὸ σημαντικὸν τοῦτο ἀρχαιολογικόν, τοπογραφικὸν καὶ ἱστορικὸν ζήτημα.

6. Ἐν τῷ βυζαντινῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Σοφίας τῆς Θεσσαλονίκης ἐξηκολούθησεν ὁ κ. Μαρῖνος Καλλιγᾶς τὰς ἐρεῦνας αὐτοῦ πρὸς διαφώτισιν τῆς οἰκοδομικῆς ἱστορίας τοῦ ναοῦ καὶ τῶν προηγηθέντων αὐτοῦ κτισμάτων.

Διὰ τῆς νέας ἐργασίας διεπιστώθη ὅτι τὸ ὑπὸ τὸν σημερινὸν ναὸν παλαιότερον οἰκοδόμημα ἔχει μῆκος ὑπερβαῖνον τὰ 69 μέτρα.

Παρὰ ταῦτα ἀνευρέθησαν ἐν μέρει καὶ ἄλλων κτισμάτων λείψανα καὶ ποικίλοι διασταυρούμενοι τοῖχοι, τῶν ὁποίων ἡ διευκρίνησις θὰ εἶναι ἔργον τῆς συνεχείας τῆς ἀνασκαφῆς, διότι παρὰ τὸ κύριον οἰκοδόμημα ἀναφαίνονται καὶ προσκίσματα καὶ μικρὰ ἀνεξάρτητα οἰκοδομήματα, τῶν ὁποίων ἡ χρονολογικὴ σχέσις καὶ ὁ προορισμὸς δὲν δύναται ἀκόμη νὰ καθορισθῶσι μετ' ἀσφαλείας.

Ἐκ πάντων τούτων καταφαίνεται ἡ σημασία, τὴν ὁποίαν ἔχουν διὰ τὴν προηγηθεῖσαν ἱστορίαν τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας αἱ ἐκτελούμεναι ἐργασίαι.

7. Ἐν Νικοπόλει καὶ δὴ κατὰ τὸ Ῥωμαϊκὸν αὐτῆς τμήμα ἀνέσκαψεν ἐξ ὀνόματος τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας ὁ κ. Ἰω. Παπαδημητρίου.

Ἦδη πρότερον εἶχον γίνεαι ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ Νικοπόλει ἀνασκαφικαὶ ἐργασίαι καὶ μελέται ὑπὸ τοῦ κ. Ἀ. Φιλαδελφέως, τοῦ κ. Κ. Ῥωμαίου καὶ τοῦ κ. Ἰω. Μηλιάδου, ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀπόλλωνος, νῦν δὲ ὁ κ. Παπαδημητρίου ἐστράφη πρὸς τὴν ἔρευναν τοῦ σταδίου, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸ Στράβωνα Ζ, 6 ἔκειτο ἐν τῷ προαστείῳ, ἀναγνωρίζεται δὲ καὶ σήμερον ἐκ τοῦ φοειδοῦς αὐτοῦ σχήματος, ἐπονομαζόμενον ὑπὸ τῶν ἐντοπίων «καράβι».

Κατὰ τὴν βραχείαν, διὰ τὰς περιστάσεις, σκαφὴν τοῦ 1940 μετ' εὐρείαν κάθαρσιν τοῦ χώρου ἀνεσκάφη ἐν μέρει ἡ πρὸς Δ κειμένη εἴσοδος τοῦ σταδίου, τῆς ὁποίας ἀπεκαλύφθησαν ἐφ' ἱκανὸν αἱ τρεῖς εὐρεῖαι δίοδοι. Κατὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην ἀνευρέθη-

σαν τεμάχια μαρμαρίνων γλυπτῶν ἔργων καὶ ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν.

Δευτέρα ἀνασκαφικὴ ἔρευνα ἐγένετο νοτιοδυτικῶς τοῦ σταδίου πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν πηγῶν ἀναφερομένου γυμνασίου, ὄντως δὲ ἀπεκαλύφθη μέγα κρηπίδωμα ἐκ μεγάλων λαξευτῶν λίθων φερόντων ζώνην μετὰ κυματίου καὶ ἐπ' αὐτῆς σειρὰν ὀρθοστατῶν. Τὸ κρηπίδωμα τοῦτο ἀνήκει πιθανώτατα εἰς κτίσμα τι τοῦ γυμνασίου, ἀνεσκάφη δὲ ἡ νοτία αὐτοῦ πλευρὰ εἰς βάθος 3 μ. καὶ μῆκος 11^μ, 10. Ἡ ἐξακολούθησις τῆς ἀνασκαφῆς θὰ ἔχη νὰ ἀπομακρύνῃ βαθεῖαν ἐπίχωσιν ἀλλ' εἶναι ἐξαιρέτως ἐνδιαφέρουσα ἡ ὀλοσχερῆς ἀποκάλυψις τοῦ οἰκοδομήματος ἄλλως τε καὶ δι' ἐνδεχόμενα κινήτὰ εὐρήματα, τῶν ὁποίων τινὰ ἦλθον εἰς φῶς καὶ κατὰ τὴν πρώτην ταύτην δοκιμαστικὴν ἔρευναν, περιλαμβάνοντα τεμάχια μαρμαρίνων ἀγαλμάτων καὶ ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν, μετὰ τῶν ὁποίων ἐξέχει μέρος μαρμαρίνης παραστάδος, πιθανῶς ἐκ θύρας, μετ' ἀναγλύφου διακοσμήσεως φύλλων ἀκάνθης καὶ ἐλίκων, κάτωθεν δὲ τούτων ξιφῶν.

8. Ἐν Ἀχαΐᾳ ἔσκαψεν ἐπὶ βραχύ, διὰ τὰς ἐθνικὰς περιστάσεις, ὁ κ. Ν. Κυπαρίσσης προπαρασκευάσας τὸν τόπον, ὅπου νομίζει ὅτι κατὰ προσεχῆ ἐπανάληψιν τῆς ἐργασίας θέλει ἔχει ἰκανοποιητικὰ ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα.

9. Καὶ ἐν Σικυῶνι διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους δὲν ἠδυνήθη ὁ κ. Ἀ. Ὀρλάνδος νὰ συντελέσῃ τι ἀξιόλογον πλὴν στοιχειωδῶν τινῶν ἐργασιῶν.

10. Ἐν Σπέτσαις ὁ κ. Γ. Σωτηρίου ἐπιληφθεὶς τῶν ἐργασιῶν ἐνωρίτερον κατὰ τὸ θέρος ἠδυνήθη νὰ ἀνασκάψῃ χωρὶς νὰ ἐμποδισθῆ ἐκ τῶν πολεμικῶν γεγονότων.

Σκοπὸς τῆς ἐρεῦνης κατὰ τὸ 1940 ἦτο ἡ συμπλήρωσις προηγουμένων ἀνασκαφικῶν ἐρευνῶν ἐν τῇ νήσῳ, πρὸς δὲ τούτοις ἡ ἀναζήτησις καὶ ἄλλων λειψάνων τῆς μεσαιωνικῆς περιόδου.

Ἡ συμπλήρωσις τῆς ἐρεῦνης τῶν προηγουμένων ἀνακαλυ-

φθεισῶν δύο παλαιοχριστιανικῶν βασιλικῶν διεπίστωσεν ὅτι ἀμφότεραι ἔστεροῦντο αἰθρίου, εἶχον δὲ ἀπλῶς πρὸ αὐτῶν ὑπαιθρὸν πλακόστρωτον χώρον, ὅπερ ἦτο χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῶν μικρῶν ἐπαρχιακῶν παλαιοχριστιανικῶν βασιλικῶν, ἀρκουμένων διὰ τὸν περιορισμένον ἀριθμὸν τῶν κατηγουμένων εἰς τὸν νάρθηκα.

Ἡ κυριώτερα τῶν βασιλικῶν τούτων ἢ παρὰ τὸν μῦλον τοῦ Βρούστη ἐξησφαλίσθη διὰ περιτειγίσματος μετὰ ξυλίνης θύρας. Ἡ δευτέρα εὐρισκομένη ἐντὸς ἰδιωτικοῦ χώρου ἐπεχώσθη ἐν μέρει ἐκ νέου πρὸς διευκόλυνσιν τῆς χρήσεως τοῦ ἀγροῦ, διατηρηθέντων μόνον λειψάνων τινῶν χρησίμων πρὸς συμπλήρωσιν τῆς μελέτης.

Νέα λείψανα μεσαιωνικῶν κτισμάτων ἀνεῦρεν ὁ κ. Σωτηρίου κατὰ τὴν θέσιν Ζογεριά, ἀπέχουσαν 6 χμ. βορειοανατολικῶς τῆς σημερινῆς πόλεως καὶ ἔχουσαν ἀφαλῆ ὄρμον, τὸν δεύτερον λιμένα τῆς νήσου, ὅπου ὑπῆρχεν ἀπὸ τοῦ 1838 εὐρύχωρον λοιμοκαθαρητήριον, γνωστὸν ὡς «λαζαρέττο» καὶ «σπιτάλια». Κατὰ τὸ ἄκρον τοῦ ἀριστεροῦ σκέλους τοῦ ὄρμου διακρίνονται τὰ ἴχνη μονοκλίτου ναυδρίου τουρκικῶν χρόνων, γνωστὸν ὡς ὁ Ἅϊ Γεώργης ὁ Παλιός, εἰκάζεται δὲ ὅτι τὸ ὄνομα τοῦτο κρύπτεται ἴσως καὶ ἐν τῇ ὀνομασίᾳ Ζογεργιά. Δύο νεώτερα ἐκκλησίδια τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ τῆς Ἀναλήψεως εὐρίσκονται πλησίον, τὸ δεύτερον δὲ τούτων, ἀνακαινισθὲν τῷ 1853, ἔχει τὴν ἐπιγραφὴν τῆς ἀνακαινίσεως ἐπὶ ἐπιθήματος παλαιοχριστιανικοῦ κιονοκράνου, ληφθέντος ἐκ τῶν παλαιοχριστιανικῶν βασιλικῶν τῆς πόλεως.

Κατὰ τὸ ἄκρον τοῦ δεξιοῦ σκέλους τοῦ ὄρμου τῆς Ζογεργιάς ἐκτείνεται ἐπίπεδος ἐπιφάνεια διαζώσουσα ἐν τῷ μέσῳ σωρούς ἐρειπίων μεσαιωνικοῦ πύργου. Διὰ μικρᾶς σκαφικῆς ἐρεῦνης ἐξηκριβώθη ὅτι τὸ ὄχυρόν τοῦτο εἶχε κτίσμα τετράγωνον ἐν τῷ μέσῳ μετὰ θύρας κατὰ τὴν δυτικὴν πλευρὰν καὶ ἐκατέρωθεν ταύτης ἀνὰ δύο πύργους. Κατὰ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν μεταξύ δύο ἀντηρίδων ὑπάρχει ἄνοιγμα.

Τὸ ὄχυρόν τοῦτο ἀνάγει ὁ κ. Σωτηρίου εἰς μεσαιωνικοὺς χρόνους καὶ δὴ εἰς τὴν περίοδον τῶν ἐν τῇ πόλει παλαιοχριστιανικῶν βασιλικῶν. Ἄλλα λείψανα κτισμάτων μαρτυροῦσι περὶ τῆς ἐκεῖ ὑπάρξεως μικροῦ μεσαιωνικοῦ συνοικισμοῦ.

Ἄλλη ἔρευνα ἐγένετο παρὰ τὸν μῦλον τοῦ Βρούστη καὶ ἐν θέσει Ἀγία Μαρίνα, ὅπου κατὰ θρύλον τῶν ἐντοπίων ὑψοῦτο ὁ πύργος τοῦ Πρίντζιπα, ἐκπτώτου ἡγεμόνος ἀποσυρθέντος ἐκεῖ πρὸς μελέτας μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ. Σκαφικὴ ἔρευνα δὲν ἔφε-
 ρεν εἰς φῶς λείψανα κτίσματός τινος. Ἐκ τῆς ὑπάρξεως λαξευτῶν
 λάκκων κατὰ τοὺς πρόποδας τοῦ λοφίσκου καὶ παρὰ τὸν ναὸν καὶ
 τὴν μονὴν τῶν Ἀγίων Πάντων εἰκάσθη ἄλλοτε ὅτι ὑπῆρχεν ἐκεῖ
 συνοικισμὸς βυρσοδεψῶν (Ἄ. Ὁρλάνδου περὶ τῆς νήσου Σπέτσαι,
 1878, σελ. 11).

Ἰγνη συνοικισμῶν παρετήρησεν ὁ κ. Σωτηρίου καὶ ἐν θέσει
 Ἄγιοι Ἀνάργυροι καὶ ἀλλαχοῦ, διεπιστώθη δὲ ὅτι αἱ Σπέτσαι
 κατρωκοῦντο ἀπὸ τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων τοῦλάχιστον ὅτι δὲ σχε-
 τικὴ ἀκμὴ συμπίπτει πρὸς τοὺς χρόνους τοὺς περὶ τὸν Ἰουστινιανόν.

Παρὰ τὰς σκαφικὰς ταύτας καὶ τοπογραφικὰς ἐρεῦνας ὁ κ.
 Σωτηρίου ἠσχολήθη περὶ τὴν ταξινόμησιν τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἰδρυθέν-
 τος Μουσείου Σπετσῶν, τὸ ὁποῖον ἐγκατεστάθη εἰς τὴν παραχω-
 ρηθεῖσαν ἱστορικὴν οἰκίαν Μέξη. Κατὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην
 ἐβοήθησεν ἀφιλοκερδῶς ὁ καθηγητῆς τῆς Ἀναργυρείου Σχολῆς
 καλλιτέχνης κ. Βύρων Κεσές, ὁ ὁποῖος καὶ τὰ σχεδιάσματα τῶν
 ἀνασκαφῶν ἐξετέλεσε.

Τὸ Μουσεῖον Σπετσῶν περιλαμβάνει πάντα τὰ ἐκ τῆς νήσου
 προερχόμενα ἀρχαῖα ὡς καὶ ποικίλα ἱστορικὰ μνημεῖα καὶ ἔγγραφα
 συνδεόμενα πρὸς πάσας τὰς περιόδους τῶν Σπετσῶν, δωρηθέντα
 προθύμως ὑπὸ τῶν φιλοπατρίδων κατοίκων, συντελεσάντων ὥστε
 νὰ πραγματωθῇ εὐρύτατα ἡ εὐγενὴς σκέψις τοῦ συμπολίτου αὐτῶν
 ἐρευνητοῦ τῶν Σπετσῶν.

Τοιοῦτο ὑπῆρξε τὸ ἀνασκαφικὸν ἔργον τῆς Ἀρχαιολογικῆς
 Ἐταιρείας κατὰ τὸ τετραετές ἔτος 1940.

Παρὰ τὰς συνήθεις οικονομικὰς δυσχερείας, αἱ ὁποῖαι καθο-
 ρίζουσι τὴν κλίμακα τῶν ἐργασιῶν, ἡ τότε Κυβέρνησις ἐντείνουσα
 τὰς δυσκολίας ἀπεφάσισε νὰ ἀρνηθῇ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος τὴν
 καταβολὴν ἀποζημιώσεων εἰς τοὺς ἀνασκάπτοντας δημοσίους ὑπαλ-

λήλους, ὥσει ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία δὲν εἰργάζετο πρὸς ὄφελος αὐτοῦ τοῦ Κράτους καὶ τοῦ Ἔθνους, πλουτίζουσα συνεχῶς τὰ ἐθνικὰ μουσεῖα διὰ τῶν εὐρημάτων τῶν ἀνασκαφῶν αὐτῆς. Καὶ παρὰ τὸ ἄδικον τοῦτο μέτρον ὅμως οἱ δαπάναις τῆς Ἐταιρείας ἀνασκάπτοντες δὲν ἀπετράπησαν τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν, ἀλλὰ μετὰ καρτερίας καὶ πίστεως ἀνέλαβον τὰς ἐπιστημονικὰς ταύτας ἀποστολάς.

Τὸ μέτρον τοῦτο ἀνακαλεῖ εἰς τὴν μνήμην προηγούμενον νομοθετικὸν μέτρον (Ν. 1947), διὰ τοῦ ὁποίου ἀφηρεῖτο ἀπὸ τῆς Ἐταιρείας τὸ δικαίωμα τῆς ἐκδόσεως καὶ πωλήσεως ἐν τοῖς μουσεῖοις φωτογραφικῶν δελταρίων καὶ φωτογραφιῶν εἰς ὄφελος τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, τῶν βιβλιοθηκῶν τῶν μουσείων καὶ τῶν φυλάκων ἀρχαιοτήτων. Σημειωτέον ὅτι ἀπὸ τοῦ νόμου ἐκείνου δὲν κατωρθώθη ἀκόμη νὰ ἀναπληρωθῇ ὑπὸ τοῦ Κράτους ἡ ἔκδοσις ἀρχαιολογικῶν δελταρίων καὶ νὰ ῥυθμισθῇ ἡ ἐπελθοῦσα ἀνωμαλία, τῆς ὁποίας τὸ μόνον θετικὸν ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἡ ἐξαφάνισις ἀρχαιολογικοῦ πόρου, ἱκανῶς ἐπικουρήσαντος εἰς τὰς ἀρχαιολογικὰς ἀνάγκας, προωρισμένου δὲ διὰ τῆς βαθμιαίας ἀναπτύξεως νὰ λάβῃ σημαντικὴν ἔκτασιν.

Τὸ δημοσιευτικὸν ἔργον τῆς Ἐταιρείας κατὰ τὸ ἔτος 1940 περιλαμβάνει 1) τὸν τόμον τῶν Πρακτικῶν διὰ τὸ 1939 ἐκ σελ. 180 μετὰ τῶν ἀναγκαίων εἰκόνων καὶ 2) Τὸ τόμον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος τοῦ ἔτους 1938 ἐκ σελ. 181, ἐνὸς πίνακος καὶ 133 εἰκόνων.

Περατοῦται προσεχῶς τὸ τρίτον μέρος τοῦ Πανηγυρικοῦ τόμου τῆς ἑκατονταετηρίδος, μέλλον νὰ ἀποτελέσῃ ὀγκώδη τόμον ἀνάλογον πρὸς τοὺς προηγηθέντας δύο, τοὺς ἀξίως τιμήσαντας τὴν ἑορτὴν τῆς πρώτης ἑκατονταετίας. Ἐν τῷ περατοῦσθαι εὐρίσκειται καὶ τὸ λεύκωμα τῆς ἑκατονταετηρίδος, περιέχον εἰκόνας καὶ βιογραφικὰ σημεῖωματα τῶν ἐν τῇ Ἐταιρείᾳ δρασάντων κατὰ τὴν ἑκατονταετίαν προσώπων.

Ἡ βιβλιοθήκη τῆς Ἐταιρείας, ἀριθμοῦσα σήμερον περὶ τὰς

εἴκοσι χιλιάδας τόμων (ἀκριβέστερον 20524), ἐπλουτίσθη κατὰ τὸ 1940 διὰ 277 τόμων ἀρχαιολογικῶν συγγραμμάτων.

Ὡς παράρτημα τῆς βιβλιοθήκης ὠργανώθη ἰδιαίτερον τμήμα φωτογραφιῶν καὶ προβολικῶν πλακῶν, κατεγράφησαν δὲ μέχρι τοῦδε εἰς εἰδικὰ βιβλία περὶ τὰς 2124 φωτογραφιῶν τῶν ἀνασκαφῶν τῆς Ἐταιρείας μετὰ τῶν σχετικῶν φωτογραφικῶν πλακῶν ὡς καὶ 2071 περίπου προβολικαὶ πλάκες, προερχόμεναι ἐκ τῶν ἐν τῇ Ἐταιρείᾳ γενομένων ἐπιστημονικῶν διαλέξεων.

Τὸ ἀρχεῖον τοῦτο εἶναι προωρισμένον νὰ ἀποβῆ πολύτιμον βοήθημα τῆς μελέτης εἰς πάντα ἐπιστημονικῶς ἐργαζόμενον ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἀρχαιολογίᾳ, δύναται δὲ σὺν τῷ χρόνῳ νὰ ἀποτελέσῃ καὶ πόρον οἰκονομικὸν ἐκ τῆς πωλήσεως φωτογραφικῶν ἀντιτύπων ἐκ τῶν φωτογραφικῶν πλακῶν τῆς Ἐταιρείας, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦσι σημαντικὴν συλλογὴν ἐπιστημονικῶν τεκμηρίων τῆς ὑπὸ τῆς Ἐταιρείας συντελουμένης ἀρχαιολογικῆς ἐργασίας.

Τοιοῦτο ὑπῆρξε τὸ ὅλον ἔργον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας κατὰ τὸ παρελθὸν πολεμικὸν ἔτος.

Παρὰ τὰ παρουσιασθέντα ἐμπόδια ἡ Ἐταιρεία ἐξηκολούθησε τὸ ἔργον αὐτῆς, πιστὴ εἰς τὴν ἐθνικὴν ἐπιστημονικὴν ἀποστολήν, τὴν ὁποῖαν τὸ ἴδρυμα ἐπὶ μίαν καὶ πλέον ἑκατονταετίαν μετ' ἀδιαπτώτου ἀφοσιώσεως ἐπιτελεῖ.

Οὐδένα διαφεύγει ἡ σημασία τῆς ἀσκήσεως τῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν πνευματικῶν ἰδρυμάτων τῆς πατρίδος, ἰδίᾳ δὲ τῶν ἰδρυμάτων τῶν περὶ τὰς ἀνθρωπιστικὰς ἐπιστήμας ἀσχολουμένων καὶ μάλιστα, ὅταν πηγὴ τῆς ἀσχολίας ταύτης εἶναι αὐτὴ αὐτὴ ἡ πάτριος γῆ, ἐκ τῆς ὁποίας πάντες ἐδιδάχθησαν πανταχοῦ, ὅπου τὰ ἀνθρωπιστικὰ ιδεώδη ἐθεωρήθησαν ὡς ἀπαραίτητα ἐφόδια τῆς γνησίας ἀνθρωπίνης ὑποστάσεως!

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1940

1. ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ

Ἡ ἔκθεσις περὶ τῶν ἐν Μαραθῶνι ἀνασκαφικῶν ἐργασιῶν τοῦ κ. Γ. Σωτηριάδου θέλει δημοσιευθῆ βραδύτερον.

2. ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΕΝ ΕΛΕΥΣΙΝΙ

Μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἔχω τὴν συνεργασίαν τοῦ ἀρχιτέκτονος Τραυλοῦ ἤρχισα τὴν ἀνασκαφὴν τοῦ 1940 εἰς τὴν Ἐλευσίνα ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς πρὸ τῶν μεγάλων Προπυλαίων Ῥωμαϊκῆς αὐλῆς, ὅπου τὸ 1939 εὗρέθη παρὰ τὴν βορειοδυτικὴν γωνίαν τῶν θεμελίων τοῦ ναοῦ τῆς Προπυλαίας Ἀρτέμιδος, ὑπὸ τὸ πλακόστρωτον δάπεδον τῆς αὐλῆς, μέρος μεγάλου ἀψιδωτοῦ κτηρίου, τὸ ὁποῖον ὑπεθέσαμεν ἀμέσως, ὅτι ἀνήκεν εἰς ἀρχαιότερον ἱερόν, τὴν θέσιν τοῦ ὁποίου κατέλαβε βραδύτερον ὁ ναὸς τῆς Προπυλαίας Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ Ποσειδῶνος πατρὸς. Σκοπὸν τῆς ἀνασκαφῆς εἶχομεν τάξει τὴν ἀποκάλυψιν μεγαλυτέρου μέρους τοῦ ὑπὸ τὸν ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος ἐκτεινομένου ἀψιδωτοῦ κτηρίου καὶ τὴν ἔρευναν τοῦ ὑπὸ τὸ πλακόστρωτον δάπεδον παρακειμένου πρὸς τοῦτο χώρου. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ ἐπιστράτευσις τοῦ Τραυλοῦ δὲν διεκόπη, ὡς ἀνεμένομεν, διέκοψα τὴν ἀνασκαφὴν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, ἀφοῦ ἐξηκρίβωσα, ὅτι τὸ πλάτος τῆς ἀψίδος τοῦ κτηρίου εἶνε ἀσυνήθως μέγα, μαρτυρουμένου διὰ τούτου, ὅτι πρόκειται περὶ οἰκοδομήματος ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητος, ὅτι οἱ τοῖχοί του διατηροῦνται εἰς ἰκανὸν μῆκος κάτωθεν τῶν θεμελίων τοῦ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος, καὶ ὅτι ἡ χρονολογία του ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε παρουσιαζομένων ἐνδείξεων πρέπει νὰ ὀρισθῆ εἰς τὸν 8ον π.χ. αἰῶνα. Τὴν ἀνασκαφὴν μετέφερα κατόπιν εἰς τὸν χώρον τῶν ἀνατολικῶς παρὰ τὸν ἱερόν περιβόλον καὶ ἔξωθεν αὐτοῦ ἀποκαλυφθέντων πρὸ ἐτῶν ξενοδοχειακῶν οἰκημάτων. Ἡ σκαφὴ ἔγινε ἀπέναντι τοῦ βορειανατολικοῦ στρογγύλου πύργου τοῦ Περικλείου περιβόλου τοῦ ἱεροῦ, εἰς θέσιν ἣ ὁποία δὲν εἶχε σκαφῆ πρότερον, ἀπεκάλυψα δὲ μεταξὺ δύο ἀνασκαφέντων πρότερον οἰκημάτων λιθινὴν ἐξέδραν μὲ δίβαθμον κλίμακα ἣ ὁποία εὗρίσκετο πρὸς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς παρὰ τὸν ἀνατολικὸν περιβόλον τοῦ ἱεροῦ ἀποκα-

λυφθείσης πρὸ ἐτῶν ὁδοῦ. Ἡ ἐξέδρα εἶνε παλαιότερα τῶν ξενοδοχειακῶν οἰκημάτων. Κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀνασκαφῆς ταύτης ἀνεκαλύψαμεν τὴν συνέχειαν ὄχετοῦ, ὅστις ἀρχίζει ἀπὸ τῆς ἀνατολικῆς θριαμβευτικῆς ἀψίδος τῆς Ῥωμαϊκῆς αὐλῆς καὶ εἶνε παλαιότερος ταύτης, ἀναγόμενος ἐπομένως εἰς χρόνους παλαιότερους τοῦ κτίστου τῶν μεγάλων Προπυλαίων καὶ τῶν θριαμβευτικῶν ἀψίδων τοῦ αὐτοκράτορος Ἀντωνίνου. Ἡ ἀποκάλυψις τοῦ ὄχετοῦ καὶ ἡ ἐπέκτασις τῆς ἀνασκαφῆς πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος ἐκρίθη ἀναγκαία, διότι ἡ κατεύθυνσις τούτου ἐν σχέσει πρὸς τὴν μεγάλην οἰκοδομὴν Ῥωμαϊκῶν κρηνῶν, ἡ ὁποία εἶνε ἐπεκτισμένη ἐπὶ τοῦ νοτίου ἄκρου τοῦ ἀνατολικοῦ περιβόλου τοῦ ἱεροῦ, ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ ὄχετος εἶνε νεώτερος τούτων.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΥΡΟΥΝΙΩΤΗΣ

3. ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΕΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑΙΣ

Πρώτη φροντίς τῆς ἐφετινῆς ἀνασκαφῆς ἐν Ἐλευθεραῖς ὑπῆρξεν ἡ ἔρευνα τῆς εὐθῆς ὑπὸ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τοῦ τείχους τοῦ φρουρίου σπηλαιώδους κοιλότητος.

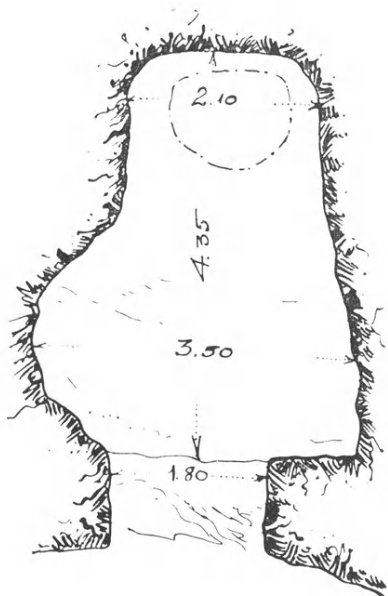
Ἐκ τῆς ἐρεύνης ἀπεδείχθη ὅτι ἐπρόκειτο περὶ δεξαμενῆς ἀκανόνιστου σχήματος (*εἰκ. 1*), ἧς τὰ τοιχώματα ἔφερον παχείαν καὶ στιλπνὴν λευκὴν ἀλοιφήν πάχους 0,05 μ. ἐξ ἐκείνων, αἵτινες συχνάκις ἀπαντῶσιν εἰς κρήνας καὶ ὕδραγωγεῖα. Ἡ καλὴ ποιότης τῆς ἀλοιφῆς καὶ ἡ ἐπιμελὴς ἐφαρμογὴ τῆς ἐπὶ τῶν τοιχωμάτων μαρτυροῦσιν ὅτι αὕτη εἶναι σύγχρονος πρὸς τὸ εὐθὺς ὑπεράνω τείχος τοῦ φρουρίου. Ἐχρησίμευεν ἐπομένως ἡ δεξαμενὴ πρὸς ὕδρευσιν τῶν ἐν τῷ φρουρίῳ, διότι ἔχει καὶ στόμιον ἐσωτερικῶς τοῦ τείχους.

Ἐν τῇ ἐπιχώσει, ἣτις ἐλήρου τὸ ἐσωτερικόν, οὐδὲν ἄξιον λόγου εὐρέθη πλὴν θραυσμάτων τινῶν ἀχρῶμων ἀγγείων.

Ἀνεζητήθη μετὰ ταῦτα τὸ σπήλαιον, ἐν ᾧ κατὰ τὸν Πausανίαν ἡ Ἀντιόπη ἐγέννησε τὸν Ἀμφίονα καὶ τὸν Ζῆθον, ἐν τῇ πρὸς δυσμὰς τοῦ Κάστρου πευκοφύτῳ κλιτύϊ, ἔνθα ἐν θέσει «Κισσός» ὑπάρχει μέγα χάσμα εἰσχωροῦν βαθέως εἰς τὰ ἔγκατα τοῦ βουνοῦ καὶ ὅπου κατὰ τὰς ὁμολογίας χωρικῶν τοῦ πλησίον κειμένου χωρίου Βύλλια, εὐρέθησαν κατὰ καιροὺς διάφορα ἀρχαῖα ἀντικείμενα χαλκᾶ καὶ πηλῖνα. Τὸ στόμιον τοῦ χάσματος σήμερον δυστυχῶς κρύπεται ἐκ καταπτώσεων μεγάλων ὀγκολίθων, ἄνευ ἀπομακρύνσεως τῶν ὁποίων ἡ ἔρευνα τοῦ σπηλαίου δὲν καθίσταται δυνατὴ, δι' ὃ καὶ ἀνεβλήθη διὰ τὸ προσεχὲς ἔτος, τῆς ὑπολειπομένης ἐφετινῆς μικρᾶς πιστώσεως διατεθείσης εἰς

τὸν τελειότερον καθαρισμὸν τῶν πέρυσιν ἀποκαλυφθεῖσῶν δύο παλαιοχριστιανικῶν βασιλικῶν.

Τὸ πλεόν ἀξιοσημεῖωτον εὔρημα τῆς ἐφετινῆς ζητήσεως ἐγένετο τυχαίως

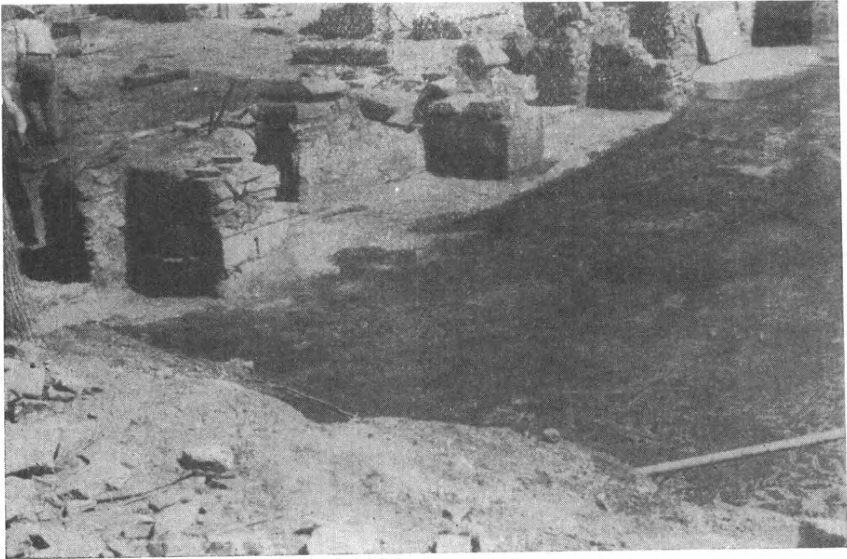
Εἰκ. 1. Κάτοπις τῆς ἀκανονίστου δεξαμενῆς.

Εἰκ. 2. Λαβὴ ἀγγείου μετ' ἐκτύπου κεφαλῆς Ἀθηνᾶς.

εἶναι δὲ τοῦτο λαβὴ μεγάλου ἀγγείου φέρουσα ἐν εἴδει ἑλλειψοειδοῦς δακτυλιολίθου ὥραϊαν προτομὴν Ἀθηνᾶς πρὸς τὰ ἀριστερὰ (εἰκ. 2). Εὐρέθη παρὰ τὴν τάφρον τῆς εἰς Θήβας ἀμαξιτῆς ὁδοῦ. Μικρὰ σκαφικὴ ἔρευνα γενομένη εἰς τὸ μέρος, ἔνθα εὐρέθη ἡ λαβή, οὐδὲν σημεῖον κτηρίου ἢ τάφρου παρουσίασεν.

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΣΤΙΚΑΣ

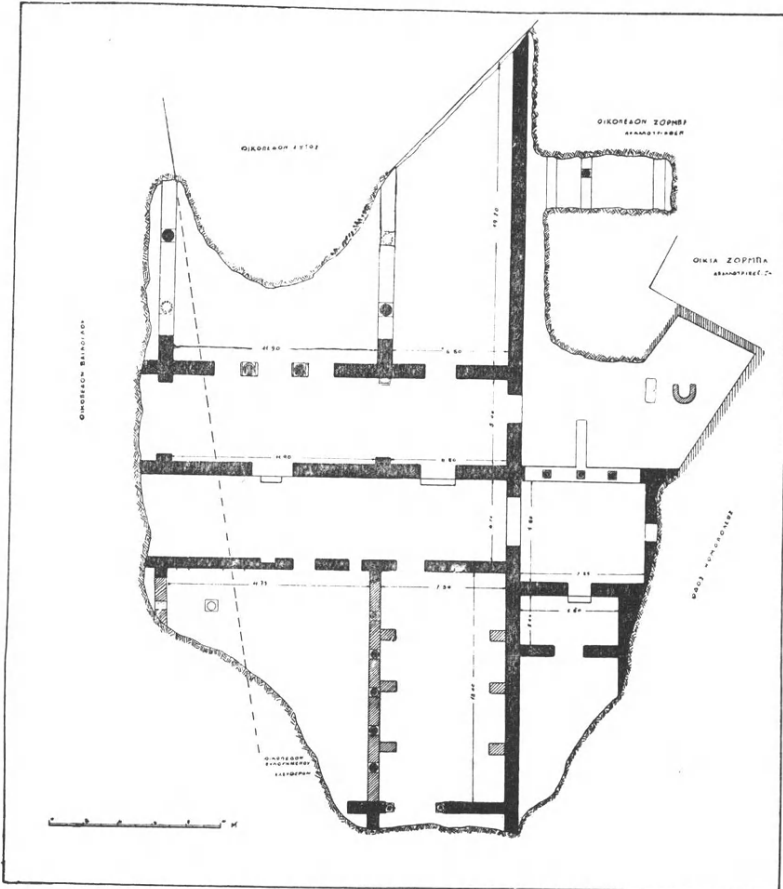
Εἰκ. 1. Ἀνευρεθέντα μέρη τῆς δεξιᾶς στοᾶς τοῦ αἵθριου τῆς βασιλικῆς Γ τῆς Νέας Ἀγχιάλου.

4. ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΕΝ ΝΕΑΙ ΑΓΧΙΑΛΩΙ

Ἐφέτος περιορίσθην εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ διαθεσίμου χώρου τοῦ αἵθριου τῆς βασιλικῆς Γ, τὸ ἄκρον τῆς δεξιᾶς στοᾶς τοῦ ὁποίου εἶχεν ἀναφανῆ κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τῶν ἀνασκαφῶν μου τοῦ ἔτους 1934 (ΠΑΕ 1934, σ. 58 κ. ἐ.). Σκοπὸς τῆς ἐφετινῆς ἀνασκαφῆς ἐτέθη ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἐκτάσεως τοῦ αἵθριου τούτου καὶ ἡ μελέτη τῶν κατὰ καιροὺς διασκευῶν αὐτοῦ, αἵτινες διδάσκουσιν ἡμᾶς τὴν ἱστορίαν τῆς ἡρειπωμένης χριστιανικῆς πόλεως. Τὴν ἔρευναν τῆς βασιλικῆς Γ, τῆς μεγαλυτέρας τῶν ἀποκαλυφθειῶν ἐν Ν. Ἀγχιάλῳ χριστιανικῶν βασιλικῶν, μέρη τῆς ὁποίας ἤρχισα ν' ἀνασκάπτω ἀπὸ τοῦ ἔτους 1930 (ΠΑΕ 1930, σ. 32 κ. ἐ., 1931, σ. 37 κ. ἐ., 1933, σ. 46 κ. ἐ., 1934, σ. 59 κ. ἐ.), εἶχον διακόψει κατὰ τὸ 1934 ἐν ἀναμονῇ τῆς ἀπαλλοτριώσεως τῶν οἰκοπέδων Βοϊνόγλου καὶ Ζώτου, ἔνθα ἐκτείνονται τὰ κυριώτερα μέρη τοῦ μνημείου. Μὴ συντελεσθείσης εἰσέτι τῆς ἀπαλλοτριώσεως, ἀπεφάσισα νὰ ἔρευνήσω ἐφέτος τὸ αἶθριον τοῦ ναοῦ, εὗρισκόμενον εἰς τὸ ἀπομείναν τμήμα τοῦ ἐλευθέρου οἰκοπέδου Εὐλογημένου, τοῦ συνεχομένου μετὰ τοῦ ἀπαλλοτριωθέντος οἰκοπέδου Ζορμπᾶ (βλ. κάτωσιν τῆς εἰκ. 2).

Ἀπεκάλυψα ἐφέτος ὀλόκληρον τὴν δεξιὰν στοᾶν καὶ μέγα τμήμα τοῦ κεντρικοῦ ὑπαίθρου χώρου τοῦ αἵθριου.

Ι. Δεξιὰ στοά. Ἡ ἀποκάλυψις ὁλοκλήρου τῆς στοᾶς ταύτης (μῆκ. 13,40 καὶ πλ. 7,30), τεθαμμένης κάτωθεν τῆς μεγαλυτέρας ἐπιχωματώσεως τοῦ ἀνασκαπτομένου χώρου (ὑψ. 3,50 μ.), ἔφευρον εἰς φῶς ἀξιολογώτατον ψηφιδωτὸν δάπεδον, ἐν μέρει ἀτυχῶς κατεστραμμένον, καὶ εἷς τινα σημεῖα ἀπην-

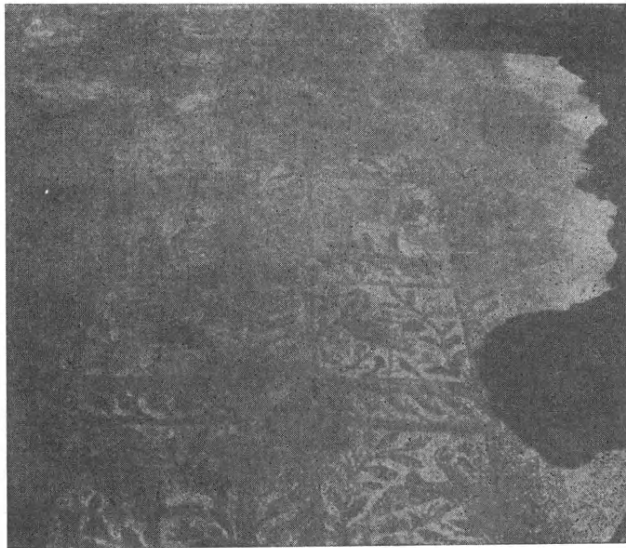
Εἰκ. 2. Γενικὴ κάτοψις τῶν μέχρι τοῦδε ἀνασκαφέντων μερῶν τῆς βασιλικῆς Γ Νέας Ἀγχιάλου (τὰ ἀνευρεθέντα ἐφέτος μέρη τοῦ αἰθρίου διακρίνονται εἰς τὸ κάτω τμήμα τῆς κατόψεως).

θρακωμένον (ἄνωθεν αὐτῶν εἰς ὑψος 0,20 μ. ἀνεφαίνεται κατὰ τὴν ἐκκαθάρισιν στῶμα ἀνθρώκων καὶ κόνεως ἐκ τῆς καυθείσης ξυλίνης στέγης).

Τὸ ἀνευρεθὲν ἐφέτος ψηφιδωτὸν (εἰκ. 3) εἶναι τὸ ἀξιολογώτερον ἐκ τῶν ἐν Νέᾳ Ἀγχιάλῳ μέχρι τοῦδε ἀναφανέντων ψηφιδωτῶν δαπέδων. Δύο ταινίαι, ἐξ ὧν ἡ πρώτη στενὴ μὲ ἔλικας καὶ φύλλα κισσοῦ, καὶ ἡ δευτέρα πλατεῖα μὲ δια-

σταυρουμένους κύκλους, ἕκαστος τῶν ὁποίων ἔχει ἐν τῷ μέσῳ σταυρόν, περιβάλλει μέγα τετράγωνον, διηρημένον εἰς 55 μικρά—πέντε κατὰ πλάτος καὶ ἔνδεκα κατὰ μῆκος—ἕκαστον τῶν ὁποίων πλαισιοῦται διὰ πλοχμῶν. Ἐντὸς τῶν τετραγωνιδίων εἰκονίζονται ἰχθῦς, πτηνὰ καὶ ζῶα ἐντὸς κλάδων καὶ ἀνθέων, στρέφοντα τὰς κεφαλὰς ἢ δάκνοντα ὄφεις, εἰς τὸ κεντρικὸν δὲ τετράγωνον παρίσταται γλαῦξ. Πᾶσαι αἱ παραστάσεις ἔχουν ἱκανὴν φυσικότητα εἰς τὴν στάσιν, ζωηρὰς κινήσεις καὶ ἑξαιρέτους χρωματισμοὺς (ζωηραὶ πράσιναι καὶ κυαναὶ ψηφίδες, ἐρυθραὶ εἰς δύο ἀποχρώσεις καὶ λευκαὶ μὲ βάθος λευκοκύανον).

Ἡ ἀποκάλυψις ὁμως τῆς στοᾶς ταύτης ἔφερεν εἰς φῶς καὶ τὰς κατὰ και-

Εἰκ. 3. Τμήματα τοῦ ἀνευρεθέντος ψηφιδωτοῦ δαπέδου τῆς δεξιᾶς στοᾶς τοῦ αἰθρίου τῆς βασιλικῆς Γ τῆς Ν. Ἀγχιάλου.

ροὺς διασκευὰς τοῦ αἰθρίου. Εἰς τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν ἀνεφάνησαν ὑπὸ τοὺς ἐρευνηθέντας μεταγενεστέρους τοίχους πέντε βάσεις τῆς δεξιᾶς κιονοστοιχίας, ἧτοι ἰωνικαὶ βάσεις τοῦ 5ου μ.Χ. αἰῶνος, ἐξ ὧν αἱ δύο ἀνατολικάι ἔχουν ὑποστῆ καθίζησιν, ἀποδεικνύουσιν ὅτι τὸ ἀρχικὸν κτίσμα κατεστράφη ὑπὸ σεισμοῦ, εἶτα δὲ ἐνετοιχίσθη κατ'ἰδιόζοντα τρόπον. Ἐκτίσθησαν δηλ. παραστάδες ἑκατέρωθεν, εἰς τρόπον ὥστε ἡ αἴθουσα ἀπεμονώθη, ἠνοίχθη δὲ δυτικῶς ἰδία πύλη κοσμουμένη διὰ δύο κίονων (πρβ. εἰκ. 1 καὶ 2). Ἡ ἀπομόνωσις αὕτη τῆς δεξιᾶς στοᾶς τοῦ αἰθρίου ἐγένετο προφανῶς δι' ὠρισμένον σκοπὸν, ὡς δύναται τις νὰ εἰκάσῃ ἐὰν λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰ κατωτέρω παρατιθέμενα στοιχεῖα. Ἡ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ψηφιδωτοῦ δαπέδου παράστασις γλαυκὸς καὶ ἡ εἰς προηγουμένας

ἀνασκαφὰς ἀνεύρεσις ἀρχαίας ἐπιγραφῆς, εἰς ἣν προσετέθη εἰς χριστιανικοὺς χρόνους ἡ λέξις «παιδοτριβῆς», ἀποξεσθείσης ἐτέρας λέξεως, συμφώνου πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἀρχαίας ἐπιγραφῆς, ἀποξεσθέντος δὲ συγχρόνως καὶ ἐτέρου ὁλοκλήρου στίχου (πρβ. ΠΑΕ 1930 σ. 35 καὶ 1935 σ. 65), παρέχουν τὴν ὑπόνοιαν ὅτι ἡ στοὰ αὕτη τοῦ καταστραφέντος ἴσως περὶ τοὺς χρόνους τοῦ Ἰουστινιανοῦ αἵθριου τῆς βασιλικῆς τοῦ 5^{ου} αἰῶνος, τῆς διαδεχθείσης ρωμαϊκὸν κτίσμα, ὡς ἠρμήνευσα εἰς ΠΑΕ 1931 σ. 41 κ. ἑ., καταλλήλως διασκευασθεῖσα, ἐρησιμοποιήθη κατὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ νέου ναοῦ μετὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἰουστινιανοῦ ὡς τόπος διδασκαλίας, ὡς σχολή, ἀπομονωθεῖσα τοῦ ἀχρηστευθέντος παλαιότερου αἵθριου, ὡς ἀποδεικνύει ἡ κατωτέρω περιγραφομένη ἔρευνα τῶν λοιπῶν τοῦ αἵθριου τούτου μερῶν. Ὁ δὲ μόνυμος πρὸς τὸν «πρόξενον Θεσσαλῶν» Περγαμηνὸς Μόσχος Ἴπποστράτου, ὁ παιδοτριβῆς, φαίνεται, ὅτι ἐπέφερε τὰς μετατροπὰς, διὸ καὶ φέρεται ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ὡς ἰδρύσας «τὸν Οἶκον». Ἡ ἀρχαία ἐπιγραφή, τὸ πανομοιότυπον τῆς ὁποίας ἐδημοσίευσα ἐν ΠΑΕ 1930 σ. 34 εἰκ. 5, ἔχει οὕτω :

1. Μόσχος Ἴπποστράτου
2. Περγαμηνὸς (προσετέθη : παιδοτριβῆς)
3. Πρόξενος Θεσσαλῶν
4. (ἀπεξέσθη)
5. Τὸν Οἶκον.

Τὴν ἐπιγραφὴν ἀνεῦρον κατὰ τὰς ἐν τῇ βασιλικῇ Γ ἐρεῦνας μου ἐν ἔτει 1931 παρὰ τὸ αἶθριον, ὅπερ δὲν εἶχον τότε ἀνασκάψει. Ἡ κατὰ τὰς ἐφετινὰς ἀνασκαφὰς ἀποκάλυψις τῆς στοᾶς ταύτης τοῦ αἵθριου, νομίζω, ὅτι δικαιολογεῖ τὴν ἀνωτέρω ὑπόθεσιν, ἥτις καὶ διὰ μελλοντικῶν τυχόν εὐρημάτων πιστουμένη, θὰ ἠδύνατο νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν κατανόησιν τῶν τόπων διδασκαλίας κατὰ τὴν παλαιοχριστιανικὴν ἐποχὴν.

II. Ὑπαιθρος χώρος τοῦ αἵθριου. Μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν τῆς στοᾶς ταύτης προέβην εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν τοῦ διαθεσίμου κεντρικοῦ ὑπαίθρου χώρου τοῦ αἵθριου (μῆκ. 13,50 καὶ πλ. 14,75) (πρβ. σχέδιον εἰκ. 2). Ἀρχικῶς ὁ χώρος οὗτος ἦτο ἐπεστρωμένος διὰ μαρμαρίνων πλακῶν (πάχ. 0,20 μ.), πλεῖσται τῶν ὁποίων ἀνευρέθησαν εἰς τεμάχια, ἀριστερὰ δὲ ἀνεφάνη φρέαρ, οὗτινος διετηρήθη ἀνέπαφον τὸ τετραγωνικὸν μαρμάρινον στόμιον (0,70 × 0,70, ὕψ. 0,45 μ.) μὲ ἐμφανῆ τὰ ἴχνη τῆς ἀντλήσεως διὰ σχοινοῦ. Εἰς τὸ μέσον περιῖπου τοῦ χώρου τούτου ἀνευρέθη σωρὸς μαρμάρων (κορμοὶ κιόνων, κιονόκρανα καὶ θωράκια), προερχομένων πιθανώτατα ἐκ τῆς καταστραφείσης φιάλης. Τὰ γλυπτὰ ταῦτα ἔχουν ὁμοίαν τέχνην πρὸς τὰ ἐν ΑΕ (τόμος Ἑκατονταετηρίδος Α' σ. 171 κ. ἑ.) δημοσιευθέντα, ἥτοι ἀνάγονται εἰς τὰ τέλη τοῦ 6^{ου} ἢ τὰς ἀρχὰς τοῦ 7^{ου} αἰῶνος. Ἐποποθετήθησαν ταῦτα προσωρινῶς εἰς τὸν

κάτω ὄροφον τῆς διατηρουμένης εἰσέτι ἐκ τοῦ ἀπαλλοτριωθέντος οἰκοπέδου Ζορμπᾶ οἰκίας, τῆς εὐρισκομένης ἐντὸς τοῦ χώρου τῆς ἀνασκαφῆς. Ἡ κατάστασις τῶν ἀνευρεθέντων μερῶν τοῦ αἵθριου δεικνύει ὅτι τοῦτο εἶχεν ἀχρηστευθῆ κατὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ ναοῦ τοῦ τέλους τοῦ 6^{ου} αἰῶνος.

Τελευταίαν ἔρευναν ἐνήργησα εἰς μέρη τοῦ κεντρικοῦ χώρου τοῦ αἵθριου καὶ τοῦ νάρθηκος, ἵνα προσδιορίσω τὰ ὑπὸ τὸν δεύτερον ναὸν κτίσματα. Καὶ εἰς μὲν τὸν νάρθηκα ἀνεῦρον εἰς βάθος 2 μ. ἕτερον μωσαϊκὸν δάπεδον, ἀνῆκον εἰς τὸν πρῶτον ναὸν τοῦ 5^{ου} αἰῶνος, εἰς δὲ τὸ αἶθριον ἀνεῦρον, εἰς βάθος τριῶν περίπου μέτρων ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, λείψανα τοίχου καὶ θραύσματα ἀγγείων ῥωμαϊκῶν χρόνων, δι' ὧν ἐνισχύεται ἡ ὑπόθεσις ὅτι ὁ πρῶτος χριστιανικὸς ναὸς ἐκτίσθη ἐπὶ ῥωμαϊκοῦ κτίσματος μὴ δυναμένου πρὸς τὸ παρὸν νὰ καθορισθῆ.

Οὕτως ἡ ἀνασκαφὴ τῆς βασιλικῆς Γ καθίσταται ὀλοὴν ἐνδιαφέρουσα μὲ τὰ τρία ἐπάλληλα κτίσματα αὐτῆς, ἡ ἔρευνα ὅμως δὲν δύναται νὰ συνεχισθῆ πρὸ τῆς ἀπαλλοτριώσεως τῶν οἰκοπέδων Βοϊνόγλου καὶ Ζώτου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΩΤΗΡΙΟΥ

5. ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΕΝ ΚΑΣΤΟΡΙΑΙ

Ἐφέτος ἀνέσκαψα μεγάλην ἔκτασιν τῆς λιμναίας πασσαλοπήκτου κόμης παρὰ τὴν νοτιάν ὄχθην τῆς λίμνης τῆς Καστορίας. Πάντα τὰ σημεῖα τῆς κόμης ταύτης ὑπῆρξαν ἐξ ἴσου γόνιμα εἰς εὐρήματα νεολιθικῆς ἐποχῆς. Συνελέξαμεν περὶ τὰ 530 λίθινα ἐργαλεῖα καὶ τινες λίθους εἰργασμένους καὶ ἀπερριμμένους ἀλλὰ δεικνύοντας ὅτι τὰ ἐργαλεῖα κατεσκευάζοντο ἐπὶ τόπου, ἔτι δὲ πλείονας ὀψιανούς καὶ πυρίτας διαφόρων χρωμάτων καὶ προελεύσεων καὶ τινὰ ὄστρακα χονδρῶν ἀγγείων. Οὐδὲν λείψανον μετάλλου. Τὰ ἐπὶ μέρους προβλήματα ἐπαφίενται εἰς τὴν μέλλουσαν μελέτην μετὰ τὸν καθορισμὸν καὶ τὴν περιθάλαψιν τῶν εὐρημάτων.

Πολὺν σπουδαία ὑπῆρξεν ἄλλη τις σκαφὴ ἐντὸς περριειχίστου χώρου συνεχομένου πρὸς τὴν πασσαλόπηκτον κόμην, ὅστις μέχρι πρὸ τινῶν ἐτῶν περιεβάλλετο ὑπὸ τῆς λίμνης καὶ ἦτο καὶ ἐλέγετο Νησί, ἀφ' οἴτου δὲ ὑπεβιβάσθη ἡ στάθμη τῆς ἐπιφανείας τῆς λίμνης, ἀποσυρθέντων τῶν ὑδάτων, μετεβλήθη εἰς ξηρὰν τὸ Νησί, εἰ καὶ κρατεῖ ἀκόμη τὸ ὄνομα τοῦτο, ἀνεφάνησαν δὲ καὶ οἱ πάσσαλοι τῆς εἰρημένης λιμναίας κόμης. Ἐντὸς τούτου, τοῦ μικροῦ ὑπὲρ τὴν πρόην λίμνην ἐξέχοντος ὀμαλωτάτου καὶ ἐπιπέδου Νησιοῦ, ἠνοίξαμεν τάφρους μέχρι τῆς στάθμης τοῦ πυθμένος τοῦ γειτονικοῦ μέρους

τῆς λίμνης καὶ εὗρομεν εἰς τὸ βάθος πασσάλους καὶ λίθινα ἐργαλεῖα ὡς εἰς τὴν συνεχομένην λιμναίαν κόμην. Ὡστε ἡ γῆ τοῦ Νησιοῦ, καθαρὰ λίθων πᾶσα καὶ πλήρης ὀστράκων, εἶναι ἐπακτὴ, τὸ δὲ Νησί οὐχὶ φυσικὸν ἀλλ' ἀνθρώπινον ἔργον, καλύψαν μέρος τῆς πασσαλοπήκτου κόμης. Ἄλλαι σκαφαὶ ἔδειξαν, ὅτι κατὰ τὴν περιφέρειαν τῆς χωσθείσης γῆς ἐρρίφθησαν ἐπὶ τῆς προσχώσεως ἀτάκτως λίθοι ἀργοὶ καὶ ἐπ' αὐτῶν ὡς ὑποδομῆς ἤχθη ἡ γραμμὴ τοῦ ὄρατου τείχους, οὗ οἱ λίθοι εἶναι διὰ μεταλλίνης σφύρας εἰργασμένοι καὶ ἔχουσι τελείους ἄρμους ὀριζοντίους, καθέτους, πλαγίους, τεθλασμένους καὶ που καὶ καμπύλους, ὡς ἐγένετο ἐν τῇ νοτίῳ Ἑλλάδι μεταξὺ 6 καὶ 4 αἰ. π. Χ.

Ἄν ἡ πασσαλόπηκτος κόμη ἀνήκει εἰς τοὺς πρὸ τοῦ ἐποικισμού τῶν Ἰνδοευρωπαϊῶν ἦτοι εἰς τοὺς πέραν τοῦ 2000 π. Χ. χρόνους καὶ ἦτο κόμη αὐτοχθόνων ἀνθρώπων, ἡ τεχνητὴ νῆσος καὶ τὸ τεῖχος εἶναι πιθανῶς ἔργα τοῦ Ἀρχελαίου (412-399 π.Χ.), ὃν ὁ Θουκυδίδης ἐγκωμιάζει ὡς «ρηξικέλευθον» ἡγεμόνα, «τεμόντα ὁδοῦς» ἐν Μακεδονίᾳ καὶ πολλαχῶς ἐξοπλίσαντα αὐτὴν ὑπὲρ τοὺς ἄλλους πρὸ αὐτοῦ βασιλεῖς. Τὴν δύναμιν τῶν λόγων τοῦ Θουκυδίδου ἐννοοῦμεν τώρα κάλλιον, βλέποντες ὅτι ἡ ἐπιβολὴ τοῦ ἡγεμόνος ἐκείνου ἦτο μεγάλη καὶ ἀνάλογος πρὸς τὴν τῶν Φαραῶ τῆς Αἰγύπτου, μεταβαλλόντων τὴν φυσικὴν ὄψιν τοῦ τόπου των διὰ τῶν αἰωνίων ἔργων των.

Εἰς τὴν ψυχὴν μου γεννᾶται ἡ γνώμη, ὅτι ἐνταῦθα ἦτο τὸ Ὄρεστικὸν Ἄργος, θὰ φροντίσω δὲ νὰ διαφωτίσω τὸ ζήτημα τοῦτο ὡς καὶ τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἀνεμείχθη ἐνταῦθα ὁ Ἀρχέλαος (πρβ. Μακεδονικὰς μελέτας τόμ. Α' 1940 σ. 29).

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Δ. ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΛΟΣ

6. ΑΝΑΣΚΑΦΙΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΙ ΕΝ ΤΩΙ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΙ ΝΑΩΙ
ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ

Αἱ ἐφετιναὶ ἀνασκαφαὶ παρὰ τὴν Ἁγίαν Σοφίαν τῆς Θεσσαλονίκης ἐτερματίσθησαν μόλις τέσσαρας ἡμέρας πρὸ τῆς κηρύξεως τοῦ πολέμου. Ἡ ἐπιστράτευσις τοῦ μηχανικοῦ τοῦ σχεδιάσαντος τὰς ἀνασκαφὰς καὶ ἐμοῦ ἐπέφερον τὴν τόσην καθυστέρησιν εἰς τὴν παροῦσαν σύντομον περὶ τῶν ἀνασκαφῶν ἔκθεσιν.

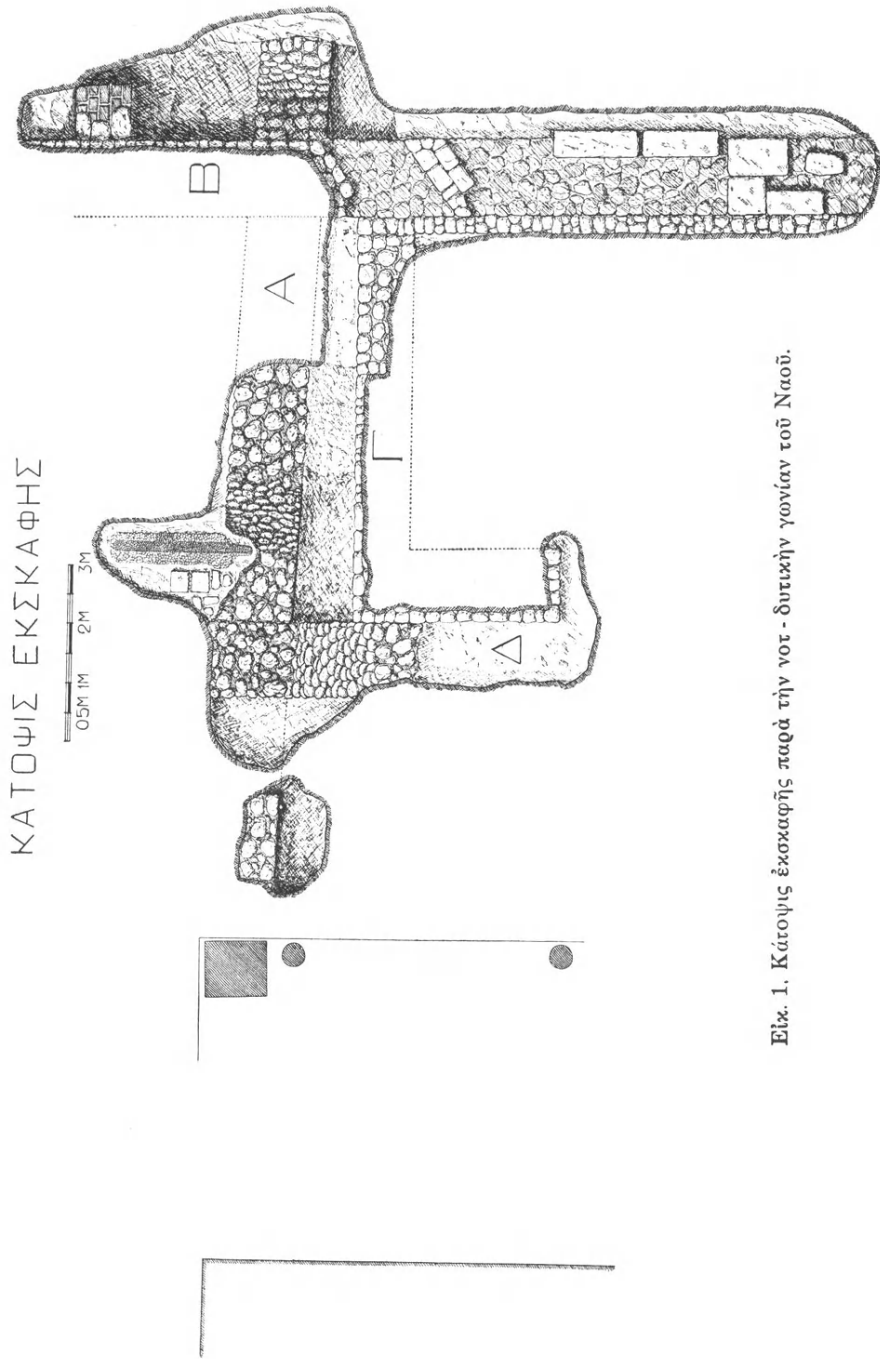
Αἱ ἀνασκαφαὶ ἀπέβλεψαν εἰς τὴν περαιτέρω παρακολούθησιν τοῦ παλαιότερου ἀνευρεθέντος οἰκοδομήματος (βλ. ΠΑΕ 1939, 72) καὶ τὴν ἔρευναν τῶν πρὸς δυσμὰς καὶ ἀνατολὰς τοῦ ναοῦ κτισμάτων, ἅτινα δὲν φαίνονται πλέον.

Οὕτω ἀνέσκαψα πρὸς δυσμὰς τοῦ σημείου, ὅπου ὁ διακεκοσμημένος τοῖχος (ΠΑΕ 1939, εἰκ. 4 καὶ 5) καὶ ἀνεῦρον τὴν προέκτασιν τοῦ τοίχου

τούτου μετὰ τῆς αὐτῆς διακοσμῆσεως ἠδυνήθηεν μάλιστα νὰ συμπληρώσω κατὰ τι αὐτὴν καθορίσας τὴν ἀπόστασιν τῶν ζωγραφουμένων στυλοβατῶν ἀπ' ἀλλήλων (ἀπ' ἄξονος εἰς ἄξονα 1,93 μ.). Διὰ τῆς ἀνασκαφῆς διαπιστοῦται ἤδη ὅτι τὸ οἰκοδόμημα ὑπερβαίνει τὰ 69 μέτρα, ἔναντι τῶν 56, ἅτινα εἶχον ἑξακριβωθῆ προηγουμένως. Σημειωθῆτω ὅτι δὲν ἔχει διαπιστωθῆ εἰσέτι τὸ τέλος τοῦ οἰκοδομήματος οὔτε πρὸς τὴν μίαν πλευρὰν οὔτε πρὸς τὴν ἄλλην.

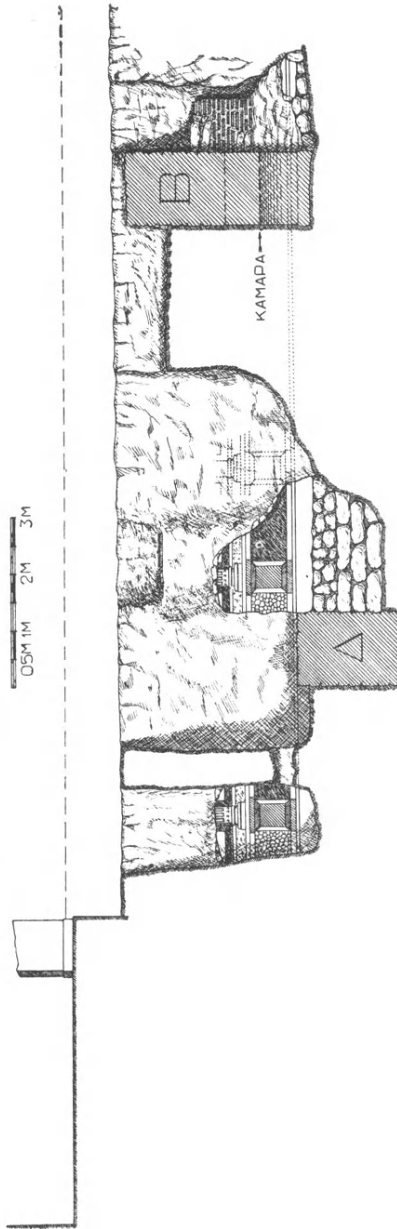
Μεταγενέστεραι οἰκοδομικαὶ ἐργασίαι, προφανῶς τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἐκτίζετο ὁ ναός, κατέστρεψαν τὸν τοῖχον οὕτως, ὥστε ἀλλαχοῦ μὲν νὰ διαφυλάσσωνται ὀλίγα τμήματα τῆς τοιχογραφίας, ἀλλαχοῦ δὲ νὰ διακρίνεται μόλις ἢ βάσις τῆς διακοσμῆσεως (βλ. εἰκ. 1, τοίχου Α, καὶ εἰκ. 2 ὄψιν τοῦ αὐτοῦ τοίχου).

Εἰς ἀπόστασιν 2,90 μ. ἀπὸ τοῦ εἰς τὸ παρελθὸν ἀνευρεθέντος τμήματος ὁ τοῖχος, ὃν χάριν εὐκολίας ὀνομάζομεν ἐνταῦθα «τοῖχον τοῦ 4^{ου} αἰῶνος», (τοῖχος Α) ἀπεκόπη κατακορύφως διὰ νὰ κτισθῆ ἐγκαρσίως ἄλλος, ὅστις βαίνει παραλλήλως πρὸς τὴν δυτικὴν τῆς Ἐκκλησίας πλευρὰν καὶ ἀποτελεῖ ἀντιστηρικτικὸν τοῖχον θεμελίου ἄλλου κτίσματος, περὶ οὗ κατωτέρω (τοῖχ. Δ). Ὁ τοῖχος τοῦ 4^{ου} αἰῶνος ἑξακολουθεῖ πρὸς δυσμὰς καὶ εἰς ἀπόστασιν 12,30 μ. ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω σημείου ἐνεφανίσθη ἄλλος ἐγκάρσιος τοῖχος, ὅστις τέμνει αὐτὸν ἐκ νέου (τοῖχ. Β) ἀλλ' ἐνταῦθα ὁ μὲν παλαιὸς μένει ἄθικτος, ὁ δὲ μεταγενέστερος σχηματίζει ἄνωθεν αὐτοῦ τόξον ἐκ δύο σειρῶν ὀπτοπλίνθων· αἱ πλίνθοι μετὰ τοῦ συνδετικοῦ πηλοῦ σχηματίζουν προιονοειδῆ σχῆμα ἐν κατόψει διὰ τῆς πίεσεως τοῦ πηλοῦ πρὸς τὴν ἐτέραν τῶν ὀπτοπλίνθων· ὁ τοιοῦτος τρόπος οἰκοδομῆς, τὸν ὁποῖον καὶ παλαιότερον συνητήσαμεν εἰς τὴν ὑπόγειον στοάν, ἦτις ἀνευρέθη πρὸς ἀνατολὰς τοῦ διακονικοῦ (ΠΑΕ 1939, 81 εἰκ. 2, 8), εἶναι συνήθης κατὰ τοὺς χρόνους τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ναοῦ. Πιστοποιεῖται οὕτω, ὅτι τὸ τόξον καὶ ἐπομένως ὁ τοῖχος, ὑπὲρ τὸν ὁποῖον εἶναι ἐκτισμένον, ἔχουν οἰκοδομηθῆ ταυτοχρόνως πρὸς τὴν ἐκκλησίαν. Τὸν νέον τοῦτον τοῖχον, ὅστις εὐρίσκεται εἰς ἀπόστασιν 17,50 μ. ἀπὸ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ ναοῦ καὶ ὅστις βαίνει παραλλήλως πρὸς αὐτόν, ἀνέσκαψα κατευθύνας τὴν ἀνασκαφὴν πρὸς βορρᾶν καὶ νότον καὶ παρηκολούθησα ἐπὶ 14,50 περίπου μέτρα, πρὸς οὐδεμίαν ὁμως κατεύθυνσιν ἠδυνήθηεν νὰ ἀνεύρω τὸ τέρμα τούτου. Πρὸς νότον ὑπάρχει ἐν εἴδει ἀντηρίδος τετράγωνος τοῖχος ἕξ ὀπτοπλίνθων (0,96×0,96) ἐπιμελῶς ᾠκοδομημένων, καὶ ἐνταῦθα δὲ παρατηρεῖται εἰς τὴν τοιχοδομίαν ἢ αὐτὴ προιονοειδῆς μορφή, περὶ ἧς ἀνωτέρω· ὁ προσορισμὸς τοῦ τοίχου τούτου εἶναι δυσἑξακριβώτος ἐπὶ τοῦ παρόντος· ἴσως ἀπετέλει βάσιν κίονος ἢ πεσσοῦ, τοποθετημένου πρὸ τοῦ τοίχου πρὸς διακόσμησιν· ἐὰν εἶναι ὀρθὴ ἢ τοιαύτη ὑπόθεσις, τότε εἶναι ἐνδεχόμενον ὁ τοῖχος οὗτος νὰ ἀπετέλει τμήμα προσόψεως οἰκοδομήματός τινος πρὸ τοῦ ναοῦ. Πρὸς βορρᾶν εὐρέθησαν δύο μαρμάριναι βαθμίδες προφανῶς πλαγίας εἰσόδου καθόσον τὸ

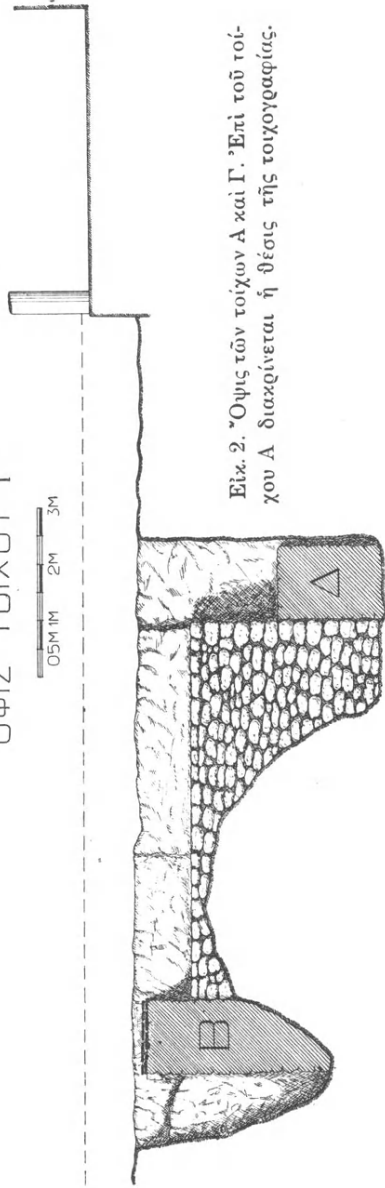

Εἰκ. 1. Κάτοψις ἐκσκαφῆς παρὰ τὴν νοτ - δυτικὴν γωνίαν τοῦ Ναοῦ.

ΟΨΙΣ ΤΟΙΧΟΥ Α
ΜΕΤΑ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΩΝ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΟΨΙΣ ΤΟΙΧΟΥ Γ

Εἰκ. 2. Ὁψίς τῶν τοίχων Α καὶ Γ. Ἐπὶ τοῦ τοίχου Α διακρίνεται ἡ θέσις τῆς τοιχογραφίας.

ἄνοιγμα δὲν εὐρίσκεται ἔναντι τῆς κεντρικῆς τοῦ ναοῦ θύρας. Ἡ ἑξακρίβωσις ὄλων αὐτῶν τῶν κτισμάτων μόνον διὰ τῆς συμπληρώσεως τῆς ἀνασκαφῆς εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῆ.

Εἰς τὴν γωνίαν, ἣτις σχηματίζεται μεταξὺ τοῦ τελευταίου τούτου τοίχου καὶ τοῦ τοίχου τοῦ 4^{ου} αἰῶνος, εὐρέθη θεμελίον κτίσματος εἰς σχῆμα Γ, ἐξ ἀργολιθοδομῆς ὁμοίας πρὸς τὴν τῶν θεμελίων τοῦ ναοῦ (τοῖχος Γ)· τὸ ἐν σχέσει πρὸς τὸν ναὸν μικρὸν πᾶχος τοῦ θεμελίου δεικνύει ὅτι πρόκειται περὶ μικροῦ τινος κτίσματος, τοῦ ὁποίου ὅμως εἶναι ἀδύνατον εἰσεῖτι νὰ καθορισθῆ ἡ σημασία. Ἐξ ὄλων τούτων συνάγεται ὅτι αἱ ἀνασκαφαὶ εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ αἰθρίου εἶναι δυνατὸν συμπληρούμεναι ν' ἀποβοῦν καρποφόροι, πρὸς τὸ παρὸν ὅμως αἱ μέχρι τοῦδε ἐργασίαι δὲν ἠδυνήθησαν εἰ μὴ μόνον τὴν ὑπαρξίν οἰκοδομημάτων συγχρόνων πρὸς τὸν ναὸν νὰ δεῖξουν.

Ὅπισθεν τοῦ ἱεροῦ καὶ εἰς ἀπόστασιν 9 περίπου μέτρων ἀνατολικώτερον αὐτοῦ καὶ κατὰ προέκτασιν τοῦ σημείου, ὅπου ἐνοῦται τὸ διακονικὸν καὶ τὸ ἱερὸν ἐπεχείρησα ἐσκαφὴν, ἵνα διαπιστώσω κατὰ πόσον ὑπῆρχαν καὶ πρὸς ἀνατολὰς κτίσματα. Λόγω τῆς μεγάλης ἐπιχωματώσεως εἰς ὄλον τὸν ἀνατολικῶς τοῦ ναοῦ χῶρον, ἡ ἔκτασις τῶν ἀνασκαφῶν ἦτο ἀναγκαστικῶς περιορισμένη. Κατὰ τὴν ἐσκαφὴν εἰς βάθος, ὅπερ ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν βᾶσιν τοῦ ναοῦ, εὐρέθη μαρμαρίνη πλάξ μετὰ ἐλαφροῦ ὑποστρώματος πηλοῦ, ἐκ τοῦ ὁποίου συνάγεται ὅτι πρὸς ἀνατολὰς ἔξετείνεται αὐτὴ ἐπίσης ὑψηλότερον κατὰ 0,53 μ. εὐρέθη καὶ ἕτερον μεταγενέστερον στρώμα ἐξωτερικοῦ προφανῶς δαπέδου. Τέλος εἰς βάθος 5,76 μ. εὐρέθη ἡ ἀρχὴ τοίχου πλάτους 2 μ., ὃ ὁποῖος κατευθύνεται πρὸς ἀνατολὰς περὶ τὰ 4 μέτρα. Δὲν ἦτο δυνατὴ ἡ περαιτέρω παρακολούθησις τοῦ τοίχου τούτου λόγω τοῦ μεγάλου βάθους. Ἐπιστοποιήθη μόνον ἑξαιρετικῶς ἐπιμεμημένη κατασκευὴ ἐξ ἐνὸς στρώματος κονιάματος ἐρυθροχρώμου (κουρασανίου), μιᾶς σειρᾶς ὀπτοπλίνθων καὶ τῆς κάτωθεν αὐτῶν ἀργολιθοδομῆς. Ἡ ὅλη κατασκευὴ φαίνεται σύγχρονος πρὸς τὰ νοτιοανατολικῶς τοῦ ναοῦ παλαιότερον εὐρεθέντα κτίσματα. Ἡ κατεύθυνσις τοῦ τοίχου τούτου δὲν εἶναι παράλληλος πρὸς τὸ κτίσμα τοῦ 4^{ου} αἰῶνος, περὶ οὗ ἄνωτέρω ἐγένετο λόγος, εἶναι δὲ πρὸς τούτοις οὗτος ἐκτισμένος καὶ εἰς ἐπίπεδον κατὰ τι χαμηλότερον. Καὶ ἐκ μόνης τῆς διαφορᾶς τῶν προσχώσεων τοῦ ἐδάφους εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἀποδειχθῆ ὅτι ὁ σημερινὸς ναὸς ἐκτίσθη εἰς ἐποχὴν πολὺ μεταγενεστέραν τοῦ 4^{ου} αἰῶνος, διότι φαίνεται ὅτι ἡ πρόσχωσις αὐξάνει κατὰ περίπου 0,80 μ. κατ' αἰῶνα· ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 4^{ου} αἰῶνος μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ 8^{ου}, ὅτε ἐκτίσθη ἡ Ἀγ. Σοφία, ἡ πρόσχωσις εἶναι περίπου 3,20 μ.

Κινητὰ εὐρήματα συνέλεγησαν ἀρεκτὰ καὶ κατετέθησαν εἰς τὸ Μουσεῖον· τὰ πλεῖστα δὲν παρῆχον ἑξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον πλὴν ἐνὸς θραύσματος βυζαντινοῦ πινακίου, ὅπερ διετῆρει μέρος παραστάσεως κενταύρου.

7. ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ

Σκοπὸς τῆς ἀνασκαφῆς ταύτης ὑπῆρξεν ὁ καθορισμὸς τῶν ὑπὸ τοῦ Στράβωνος Ζ, 7, 6 ἀναφερομένων μνημείων τῆς Νικοπόλεως τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων. Τὸ χωρίον ἔχει ὡς ἑξῆς. «Ἡ μὲν οὖν Νικόπολις . . . χώραν τε ἔχουσα πολλὴν καὶ

Εἰκ. 1. Δυτικὴ εἴσοδος τοῦ σταδίου.

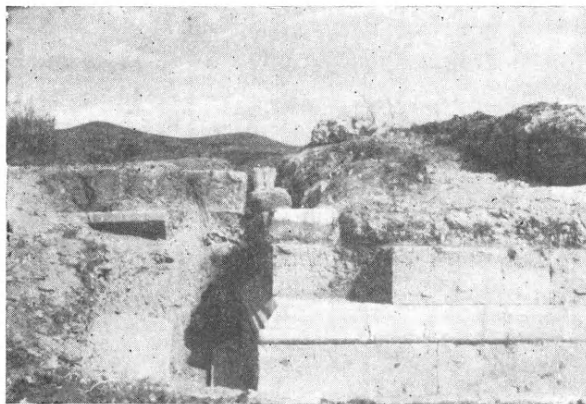

Εἰκ. 2. Στοὰ ἀριστερὰ τῷ εἰσερχομένῳ εἰς τὸ στάδιον.

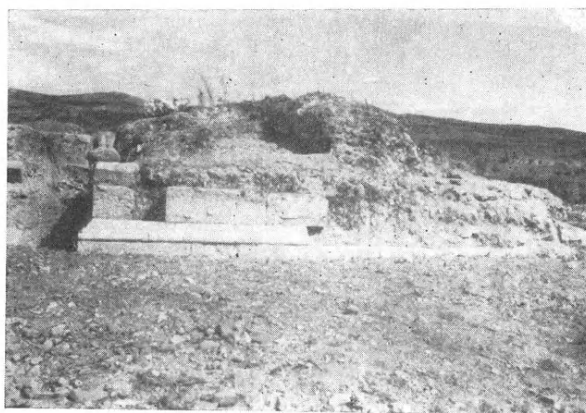
τὸν ἐκ τῶν λαφύρων κόσμον τό τε κατασκευασθὲν τέμενος ἐν τῷ προαστείῳ τὸ μὲν εἰς τὸν ἀγῶνα τὸν πεντετηρικὸν ἐν ἄλσει, ἔχοντι γυμνάσιόν τε καὶ στάδιον, τὸ δὲ ἐν τῷ ὑπερκειμένῳ τοῦ ἄλσεως ἱερῷ λόφῳ τοῦ Ἀπόλλωνος».

Τὸν ναὸν ἢ κρηπίδωμα (Δίων Κάσσιος LI, 3) τοῦ Ἀπόλλωνος ἀνέσκαψεν ὁ κ. Φιλαδελφεὺς (ΠΑΕ 1913), ἀνεγνώρισε δὲ ὡς τοῦ Ἀπόλλωνος ὁ κ. Ῥωμαῖος

(ΑΔ 1922-1925 Παράρτ. σ. 1). Δυστυχῶς ἀδημοσίετοι παραμένουσιν εἰσέτι οἱ ὑπὸ μεταγενεστέρου ἀνασκαφῆς ἀνευρεθέντες ἄλλοι λίθοι τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Φιλαδελφῆως εὑρεθείσης σημαντικωτάτης ἐπιγραφῆς τοῦ Αὐγούστου. Τὴν γνώμην ὅμως τοῦ κ. Ρωμαίου, καθορίσαντος τὸν ναὸν ὡς τοῦ Ἀπόλ-

Εἰκ. 3. Νοτιοδυτικὴ γωνία τοῦ κρηπιδώματος.

Εἰκ. 4. Ὀλόκληρος ἡ νοτιὰ πλευρὰ τοῦ κρηπιδώματος.

λωνος καὶ οὐχὶ τοῦ Ποσειδῶνος, συμφωνοῦσαν ἄλλως τε πρὸς τὴν ρητὴν μαρτυρίαν τοῦ Στράβωνος καὶ τοῦ Δίωνος Κασσίου (ἔ.ἀ.), ἀσπάζομαι, ἔχω δὲ πρὸς τοῦτο καὶ ἄλλην ἀπτήν ἀπόδειξιν, ἣν θέλω ἐν καιρῷ προσαγάγει ἐν ἀναμονῇ τῆς ἐργασίας ἀνασκάψαντος περαιτέρω τὸν ναὸν συναδέλφου.

Τὸ ὑπὸ τοῦ Στράβωνος ἀναφερόμενον στάδιον, κείμενον ἐν τῷ προα-

στείφ τῆς πόλεως καὶ κάτωθεν τοῦ λόφου τοῦ Ἀπόλλωνος, δὲν εἶναι δύσκολον νὰ ἀναγνωρισθῇ ἐκ τοῦ φροειδοῦς αὐτοῦ σχήματος, ἐπονομαζόμενον ὑπὸ τῶν ἐντοπίων «καράβι». Κατὰ τὴν ἐφειτηνὴν ἀνασκαφὴν ἐκαθαρίσθη ὁλόκληρος ὁ ὑπὸ τοῦ σταδίου καταλαμβανόμενος χώρος καὶ ἀνεσκάφη ἐν μέρει ἡ πρὸς Δ εἴσοδος αὐτοῦ (εἰκ. 1 καὶ 2).

Ἄλλ' ἢ ἐπίχωσις εἶναι ἐκεῖ τόσον βαθεῖα, φθάνουσα μέχρι βάθους 2

Εἰκ. 5. Μαρμαρινὴ παραστάς.

Εἰκ. 6. Ἐτέρα πλευρὰ μαρμαρινῆς παραστάδος.

περίπου μέτρων, ὥστε ἀπαιτεῖται καὶ χρόνος πολὺς καὶ ἐργασία, διὰ τὴν ἀνασκαφὴν τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου μνημείου.

Ἀνευρέθησαν γλυπτὰ τινὰ τεμάχια μαρμάρινα καὶ ἀρχιτεκτονικὰ μέλη καὶ διηνοίχθησαν ἐν μέρει αἱ τρεῖς εὐρεῖαι αὐτοῦ εἴσοδοι κατὰ τὴν δυτικὴν πλευρὰν.

Ὀλίγον νοτιοδυτικώτερον ἠρευνήθη ὁ χώρος πρὸς ἑξακρίβωσιν τῆς θέσεως τοῦ ὑπὸ τῶν πηγῶν ἀναφερομένου γυμνασίου. Αἱ ἐργασίαι δὲ αὐταὶ ὑπῆρξαν εὐτυχεῖς, διότι ἀνεκαλύφθη πράγματι μέγα κρηπίδωμα ἐκ μεγάλων λαξευτῶν λίθων ἐκ σχιστολίθου, μετὰ ὠραίου κυματίου, ὅπερ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀνήκει εἰς κτίσμα τι τοῦ γυμνασίου. Τοῦ κρηπιδώματος τούτου ἀνεσκάφη μέχρι τῆς εὐθυνηρίας εἰς βάθος 3 μ. ἢ νοτία πλευρὰ ἔχουσα μῆκος 11,10 μ. περίπου (εἰκ. 3 καὶ 4). Ἄλλ' ἢ ἐπίχωσις καὶ ἐδῶ εἶναι βαθεῖα καὶ αἱ μακρὰι πλευρὰι δὲν ἀνεσκάφησαν καθ' ὅλον τὸ μῆκος αὐτῶν.

Ἄνευρέθησαν πολλὰ τεμάχια μαρμαρίνων ἀγαλμάτων καὶ ἀρχιτεκτονικὰ μέλη, ὧν ὠραιότατον εἶναι μεγάλη παραστάς, πιθανώτατα, θύρας, φέρουσα τὴν αὐτὴν γλυπτὴν κατὰ τὰς δύο πλευρὰς διακόσμησιν ξίφους καὶ ἀκάνθης μεθ' ἑλίκων (εἰκ. 5 καὶ 6).

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

8. ΜΥΚΗΝΑΪΚΑ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΧΑΪΑΣ

Ἡ ἔκθεσις τῆς ἀνασκαφῆς ταύτης τοῦ Ὀκτωβρίου 1940 ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀνατολικῇ Ἀχαΐᾳ εἶναι κατ' ἀνάγκην συντομωτάτη, ὅχι μόνον διότι αὕτη λόγῳ τῆς ἐκρήξεως τοῦ Ἰταλοελληνικοῦ πολέμου διεκόπη, ἀλλὰ καὶ διότι γενικῶς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο αἱ ἀνασκαφαὶ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας δὲν ἔτυχον τῆς προσηκούσης καὶ στοιχειώδους ὑποστηρίξεως τοῦ Κράτους, ἀποκοπέσης τῆς ἀποζημιώσεως γενικῶς τῶν ἐκτελούντων αὐτὰς καὶ ἀπό τινων μάλιστα καὶ τῶν ὁδοιπορικῶν αὐτῶν ἐξόδων, ἅτινα δὲν ἦτο εὐχερές, οὐδ' εὐλογον, νὰ καταβάλλῃ ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία.

Ἄλλ' ἐκεῖνο, ὅπερ ἐματαίωσεν ἐντελῶς τὴν ἰδικήν μου τοῦλάχιστον ἀνασκαφήν, ἦν διὰ λόγους ἀνεξαρτήτους τῆς ἐμῆς θελήσεως ἤρχισα λίαν ἀργὰ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, ἦτο ἡ κήρυξις τοῦ πολέμου τόσον αἰφνιδίᾳ καὶ ἀπτόμος, ὥστε τὰ πάντα νὰ σταματήσῃ καὶ μάλιστα εἰς τὴν δυτικὴν περιφέρειαν τῆς Πελοποννήσου.

Μόλις πρὸ ὀκτῶ ἡμερῶν εἶχον διὰ πολλῶν ἐργατῶν ἀρχίσει τὴν προεργασίαν ἐπὶ τοῦ μέρους, ἔνθα ἀνέμενον τὴν εὗρεσιν τῶν Μυκηναϊκῶν τάφων, ὅτε ἠναγκάσθην νὰ διακόψω καὶ νὰ ἀπέλθω μόλις μετὰ τινὰς ἡμέρας μετὰ πολλοῦ κόπου.

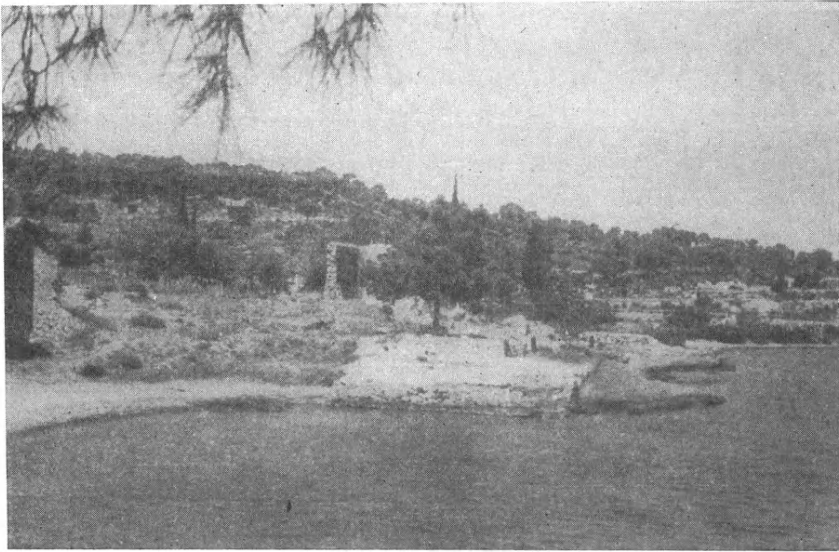
Οὕτω ἡ ἀτυχὴς αὕτη ἀνασκαφὴ ὑπῆρξεν ἄνευ εὐρημάτων μὲν, ἀλλὰ κατὰ τὸ προσεχὲς μέλλον θέλει ἰκανοποιήσῃ καὶ τὰς ἐμὰς προσδοκίας καὶ τὰς τοῦ Κράτους.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΥΤΑΡΙΣΣΗΣ

9. ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΣΙΚΥΩΝΟΣ 1940

Λόγῳ ἀσθενείας τοῦ ἀνασκάπτοντος, κατὰ τοὺς μῆνας Αὐγούστου καὶ Σεπτεμβρίου, δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν Σικυῶνος πρὸ τοῦ τέλους Ὀκτωβρίου 1940. Κηρυχθέντος ὅμως, εὐθὺς μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἀνασκαφῆς, τοῦ πρὸς τὴν Ἰταλίαν πολέμου, διεκόπησαν αἱ ἐργασίαι. Διὰ τοὺς αὐτοὺς, ὡς ἄνω λόγους, δὲν κατέστη δυνατὴ καὶ ἡ πραγματοποίησις τῆς ἀνασκαφῆς *Ἀλιφείρας* καὶ *Νικοπόλεως*.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΣ

Εἰκ. 1. Τὸ ἠρειπωμένον λαζαρέττο εἰς θέσιν Ζωγεριά ἐν Σπέτσαις.

10. ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΕΝ ΣΠΕΤΣΑΙΣ

Κύριος σκοπὸς τῶν ἐφετινῶν ἀνασκαφῶν ἦτο ἀφ' ἐνὸς μὲν ἡ συμπλήρωσις τῆς ἐρεῦνης τῶν ἀποκαλυφθεισῶν ἐν Σπέτσαις κατὰ τὰ ἔτη 1937 καὶ 1938 παλαιοχριστιανικῶν βασιλικῶν—περιγραφὴν τῶν ὁποίων βλ. εἰς ΠΑΕ τῶν ἐτῶν 1937 σελ. 97-108 καὶ 1938 σελ. 124-129—ἀφ' ἐτέρου δὲ ἡ ἀναζήτησις ἐτέρων τυχὸν λειψάνων τῆς μεσαιωνικῆς ἐποχῆς ἐν τῇ νήσῳ.

Πρῶτον ἠρεῦνησα τὴν δυτικὴν πλευρὰν καὶ τῶν δύο βασιλικῶν καὶ διεπίστῳσα ὅτι ἀμφότεραι στεροῦνται αἰθρίου. Δυτικῶς ἐκάστης βασιλικῆς ἀνεφάνησαν μόνον λείψανα πλακοστρώτου αὐλῆς, ἥτις κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἦτο δλόκληρος ὕπαιθρος. Τοῦτο εἶναι πιθανώτατα χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῶν μικρῶν ἐπαρχιακῶν παλαιοχριστιανικῶν βασιλικῶν, θὰ ἠδυνάμεθα δὲ διὰ τοῦ παραδείγματος τούτου νὰ συμπληρώσωμεν τὰς γνώσεις ἡμῶν περὶ τῆς παλαιοχριστιανικῆς ναοδομίας. Εἰς τὰς ἐπαρχιακὰς χριστιανικὰς βασιλικὰς ἴσκει προφανῶς ὁ νάρθηξ διὰ τὸν περιορισμένον ἀριθμὸν τῶν κατηχομένων.

Τὰ ἀνευρεθέντα θεμέλια τῆς κυριωτέρας βασιλικῆς τῶν Σπετσῶν παρὰ «τὸν μύλον τοῦ Βρούστη» συνετήρησα διὰ τῆς κατασκευῆς ἰσχυροῦ μανδρωτοίχου μετὰ κτιστῆς εἰσόδου καὶ ξυλίνης θύρας. Τῆς ἐντὸς τῆς πόλεως περὶ τὸ νεώτερον ἰδιωτικὸν ναῦδριον τῆς Εὐαγγελιστρίας ἀνευρεθείσης ἐτέρας βασι-

λικῆς ἠναγκάσθην, ἔνεκα παραπόνων τοῦ κατόχου καὶ τῶν παρὰ τὸν ναῖσκον οἰκούντων, νὰ καλύψω τὰς ἀνευρεθείσας κιονοστοιχίας μὲ τοὺς στυλοβάτας των, ἀφῆκα δὲ πρὸς μελέτην ἀκάλυπτα: τοὺς ἑκατέρωθεν τοῦ ἱεροῦ βήματος τοίχους καὶ μίαν βάσιν κίονος τῆς ἀριστερᾶς κιονοστοιχίας, ὁρατὴν νῦν διὰ τοῦ κατασκευασθέντος μικροῦ τετραγώνου τοίχου.

Ἡρεύνησα μετὰ ταῦτα θέσεις τινὰς τῆς νήσου, ἐνθα παρατηροῦνται ἠρειπωμένα κτίσματα. Σπουδαιότερα θέσις, βορειοανατολικῶς τῆς νήσου ἐκτεινομένη καὶ ἀπέχουσα ἐξ χιλιομέτρων τῆς πόλεως, εἶναι ἡ *Ζωγεριά*¹, ἔχουσα ἀσφαλέστατον ὄρμον, δεύτερον οἰονεὶ λιμένα τῆς νήσου, ὅπου ὑπῆρχεν ἀπὸ τῶν πρώτων χρόνων τῆς βασιλείας τοῦ Ὀθωνος (1838) εὐρύχωρον λοιμοκαθαρητήριον, ἔχον ἀξιόλογον σχῆμα καὶ καλούμενον ὑπὸ τῶν ἐγγχωρίων «λαζαρέττο» καὶ «σπιτάλια», ὅπου ὠδηγοῦντο τὰ πλοῖα πρὸς κάθαρσιν (καραντίναν), διατηρηθὲν ἐν ἐνεργείᾳ περὶ τὰ τεσσαράκοντα ἔτη. Ἐνεκα τῆς ὀλοῆς συντελουμένης ἐρειψώσεώς του ἐφωτογράφησα καὶ ἐσχέδιασα τὸ κτίσμα τοῦτο (*εἰκ. 1 - 2*).

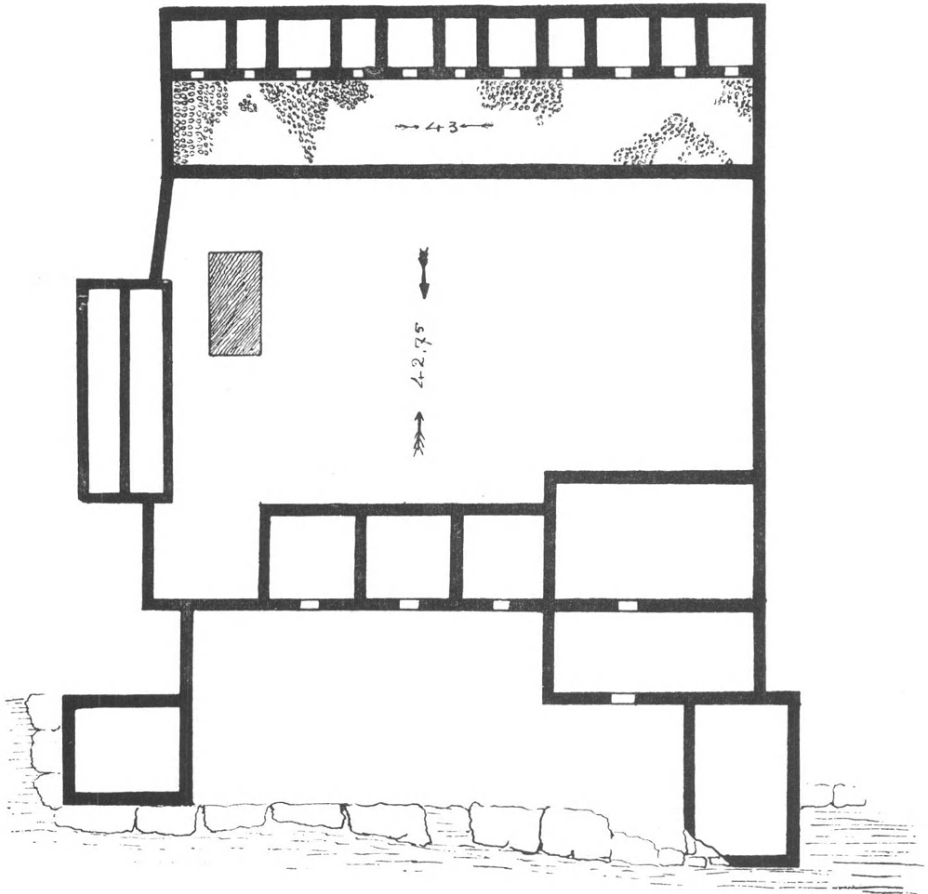
Εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ἀριστεροῦ σκέλους τοῦ ὄρμου διασφύζονται τὰ ἐρείπια μονοκλίτου ναυδρίου τουρκικῶν χρόνων, δεικνύμενα ὑπὸ τῶν ἐντοπίων ὡς «ὁ παλῆς Ἀϊ - Γεωργης». Σήμερον ὑπάρχει παρὰ τὸ λοιμοκαθαρητήριον νεώτερον ναῦδριον τοῦ Ἀγίου Γεωργίου καὶ παρ' αὐτὸ ἕτερον ναῦδριον τῆς Ἀναλήψεως, ἀνακαινισθὲν τῷ 1853, κατ' ἐπιγραφὴν κεχαραγμένην ἐπὶ ἐπιθήματος παλαιοχριστιανικοῦ κιονοκράνου, εἰλημμένου προφανῶς ἐκ τῶν παλαιοχριστιανικῶν βασιλικῶν τῆς πόλεως καὶ ἐντοιχισμένου ἄνωθεν τῆς δυτικῆς θύρας.

Εἰς τὸ ἄκρον τοῦ δεξιοῦ σκέλους τοῦ ὄρμου (*εἰκ. 3*) διεκρίνοντο ἐν μέσῳ σωροῦ λίθων ἐλάχιστα θεμέλια μεσαιωνικοῦ κτίσματος. Διὰ παραμερίσεως τῶν λίθων καὶ μικρᾶς σκαφικῆς ἐρεῦνης ἠδυνήθην νὰ προσδιορίσω τὸ σχῆμά του καίτοι τὰ θεμέλια μεγάλων αὐτοῦ τμημάτων ἔχουν ἐντελῶς ἐξαφανισθῆ. Ἐκ τῶν διασωθέντων ἐν τούτοις μερῶν αὐτοῦ καθίσταται δυνατὴ ἡ ἀποκατάστασις ὄχυροῦ, συνισταμένου ἐκ τετραγώνου κτηρίου, ἔχοντος ἀνὰ δύο πύργους ἑκατέρωθεν τῆς δυτικῆς πύλης καὶ δύο προεξοχὰς εἰς σχῆμα ἀντηρίδων ἀνατολικῶς πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης μετ' ἀνοίγματος ἐν τῷ μέσῳ (*εἰκ. 4*). Ἡ ἡλικία τοῦ ὄχυροῦ τούτου, ἐκ τῶν κονιαμάτων του καὶ τῶν περισυλλεγέντων τεμαχίων κεράμων καὶ ἀγγείων, δύναται, νομίζω, ν' ἀναχθῆ εἰς μεσαιωνικοὺς χρόνους, πιθανῶς δὲ εἶναι σύγχρονον τῶν ἀνευρεθεισῶν ἐν τῇ πόλει βασιλικῶν. Εἰς Ζωγεριὰν παρατηροῦνται προσέτι πολλὰ θεμέλια

¹ Τὸ ὄνομα τῆς θέσεως προήλθεν ἐκ τοῦ ἀφθόνως φυομένου ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ἀζωγύρου (ζωγεριάς, ἀναγύρου) Πρβ. Ἱστορικὸν Λεξικὸν τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσης, ἐκδ. Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, Α' (1933) σ. 295.

παρὰ τὴν παραλίαν καὶ κατὰ τὸ ἀριστερὸν σκέλος τοῦ ὄρμου ἔξωθεν τοῦ σημερινοῦ ἀγροκλήματος Ἀποστόλου, ὅπερ ἀποδεικνύει ὅτι εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς νήσου ὑπῆρχέ ποτε μικρὸς συνοικισμὸς.

Ἐτέραν δοκιμαστικὴν σκαφικὴν ἔρευναν ἐνήργησα παρὰ τὴν θέσιν

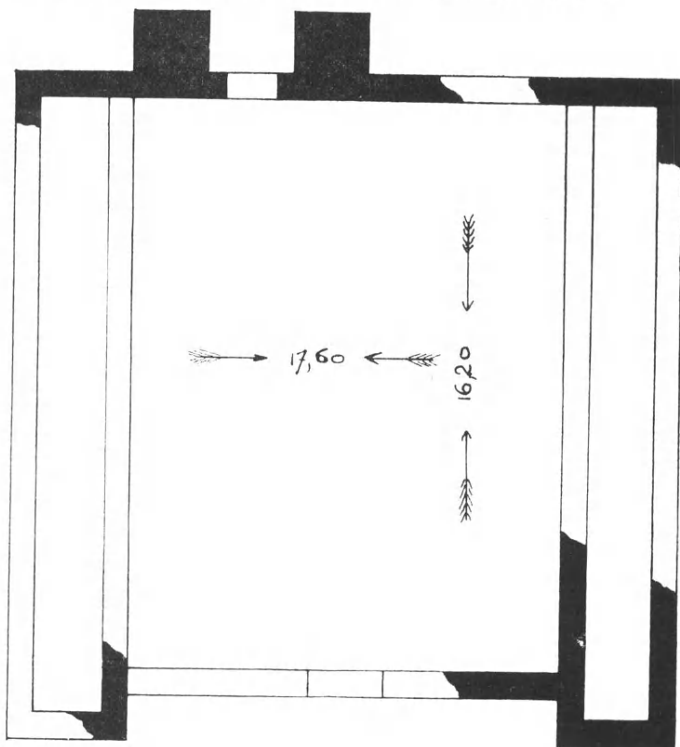
Κλίμακ 1:500.

Εἰκ. 2. Κάτοπις τοῦ λαζαρέττου τῆς Ζωγερῆς ἐν Σπέτσαις.

«Ἁγία Μαρίνα» καὶ πλησίον τῆς ἀνευρεθείσης πρώτης βασιλικῆς ἐπὶ χερσονησίδος ἀνατολικοῦ σημείου τῆς νήσου ἔνθα, συμφώνως πρὸς θρύλον τῶν ἐντοπίων, ὑπῆρχεν «ὁ πύργος τοῦ Πρίντζιπα» ἥτοι κατοικία ἐκπτώτου ἡγεμόνος, εἰς ἣν ὁ μυθολογούμενος οὗτος πρίγκιψ διέμενε μέχρι τοῦ θανάτου, ἀσχολούμενος εἰς μελέτας. Ἡ θέσις εἶναι τῷ ὄντι κατάλληλος δι' ὄχυ-

Εἰκ. 3. Ἐποψὶς τοῦ ἀριστεροῦ σκέλους τοῦ ὄρμου τῆς Ζωγεριᾶς.

Κλίμακῃ 1:200.

Εἰκ. 4. Κάτοψις τοῦ ὄχυροῦ τῆς Ζωγεριᾶς.

ρόν, διότι δεσπόζει ἀναπεπταμένης θαλάσσης. Ἦνοιξα δύο τομάς εἰς κατάλληλα σημεία τοῦ ὑψώματος τούτου, πλάτους δύο μέτρων καὶ μήκους 12 μ., ἵνα ἀνεύρω σφζόμενα τυχὸν θεμέλια τοῦ ὄχυροῦ, οὐδὲν ὅμως ἔχγος κτίσματος ἀνεῦρον. Φαίνεται ἐν τούτοις ὅτι καὶ εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς νήσου ὑπῆρχε μικρὸς μεσαιωνικὸς συνοικισμός, ἂν λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν ὅτι εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ λοφίσκου, ἔνθα ὁ ναὸς τῶν Ἁγίων Πάντων (καθολικὸν μονύδριον Καλογραιῶν), παρατηροῦνται ἐπὶ μικρᾶς γλώσσης γῆς ἐκτεινομένης εἰς τὴν

θάλασσαν, λαξευτοὶ εἰς βράχους λάκκοι, χρησιμεύοντες, κατὰ τὸν παρατηρήσαντα τούτους τὸ πρῶτον καὶ περιγράψαντα τὴν θέσιν ἱστορικὸν τῆς νήσου Ἁ. Ὁρλάνδον, διὰ βυρσοδεικῆς ἐργασίας (Ἁ. Ὁρλάνδου, περὶ τῆς νήσου Σπέτσαι Ἀθῆναι, 1878, σελ. 11).

Καὶ εἰς ἑτέρας θέσεις, εἰς τὸ ἀντίθετον τῆς πόλεως σημεῖον τῆς νήσου εὕρισκομένης, παρατηροῦνται ἔχγη συνοικισμοῦ, ὡς εἰς τὴν θέσιν «Ἁγιοὶ Ἀναργυροὶ», καλουμένην οὕτως ἔνεκα τῶν ὑπαρχόντων ἐκεῖ δύο ναϊδρίων εἰς τιμὴν τῶν ἀνωτέρω ἁγίων, ὅπου διέκρινα θεμέλια παλαιοῦ ναϊδρίου (εἰκ. 5) νοτίως τοῦ ἐξωκλησίου τῶν ἐπάνω ἁγίων Ἀναργύρων καὶ ἐνιαχοῦ κτίσματα μεταγενεστέρου πιθανώτατα συνοικισμοῦ.

Ἐκ τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐξετάσεως τῆς νήσου πιστοῦται ὅτι πρὸ μακροῦ ὑπεστηρίχθη ὑπὸ τοῦ ἱστορικοῦ Ἁ. Ὁρλάνδου ἐναντίον τοῦ ἑτέρου ἱστορικοῦ Χατζη-Ἀναργύρου ὅτι αἱ Σπέτσαι κατοκοῦντο ἀνέκαθεν.

ἑικ. 50.

Εἰκ. 5. Κάτωφιν διακρινομένων θεμελιῶν μονοκλίτου ναϊδρίου παρὰ τοὺς ἁγίους Ἀναργύρους Σπετσῶν.

Αἱ ἡμέτεραι ἔρευναι ἀπέδειξαν μέχρι τοῦδε ὅτι ἡ ἐποικίσις τῆς νήσου ἀρχεται ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ῥωμαϊκῶν χρόνων, ἢ σχετικὴ δὲ ἀκμὴ τῆς συμπίπτει εἰς τοὺς περὶ τὸν Ἰουστινιανὸν χρόνους.

Μουσεῖον Μέξη. Μετὰ τὴν ἀνωτέρω ἔρευναν ἠσχολήθην εἰς τὴν ταξινόμησιν τῶν ἀντικειμένων τοῦ ἰδρυθέντος ὑπ' ἐμοῦ Μουσείου εἰς αἰθούσας τοῦ μεγάρου Μέξη, τοῦ παραχωρηθέντος εἰς τὴν ἀρχαιολογικὴν ὑπηρεσίαν ὑπὸ τῶν κληρονόμων. Βοηθὸν εἶχον εἰς τὸν καταρτισμὸν τοῦ Μουσείου Μέξη τὸν καθηγητὴν τῆς Ἀναργυρείου σχολῆς καὶ καλλιτέχνην κ. Βύρωνα Κεσέν, ὅστις φιλοτίμως καὶ ἀφιλοκερδῶς εἰργάσθη οὐ μόνον εἰς τὸ Μουσεῖον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἀνασκαφάς μου, εἰς τοῦτον δὲ ὀφείλονται καὶ αἱ παρατεθεισαὶ ἀνωτέρω

κατόψεις. Τὰ ἀντικείμενα τοῦ Μουσείου Μέξη κατέταξα εἰς πέντε τμήματα.

Ἐκ τούτων ἡ *συλλογὴ ἀρχαίων καὶ παλαιοχριστιανικῶν γλυπτῶν* περιλαμβάνει δύο ἐπιτύμβια ἀνάγλυφα τῶν ἐσχάτων ῥωμαϊκῶν χρόνων, εὐρεθέντα παρὰ τὸ Δημαρχεῖον τῆς πόλεως, ἐν μέγα μαρμάρινον τμήμα μετὰ φανωμάτων τῆς ἰδίας ἐποχῆς μεταφερθὲν ὑπ' ἐμοῦ ἐκ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀναλήψεως καὶ τὰ ἀποκαλυφθέντα κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν *τῶν βασιλικῶν Σπετσῶν* τμήματα παλαιοχριστιανικῶν κιονοκράνων, ἐπιτημάτων, θωρακίων καὶ ἀγγείων ὡς καὶ πηλίνην ἀξιόλογον σφραγίδα μετ' ἐπιγραφῆς. (Πρβ. ΠΑΕ 1937 σ. 100 κ.ἐ. καὶ 1938, σ. 124 κ.ἐ.).

Ἡ *νομισματικὴ συλλογὴ*, τοποθετηθεῖσα εἰς δύο μεγάλας προθήκας ἐντὸς μικρᾶς αἰθούσης τοῦ ἄνω ὀρόφου τοῦ μεγάρου, περιλαμβάνει 141 νομίσματα: ἀρχαῖα, βυζαντινά, φραγκικά καὶ τουρκικά, πάντα εὐρεθέντα ἐν τῇ νήσῳ καὶ δωρηθέντα ὑπὸ τῶν κατόχων.

Ἡ *μεταβυζαντινὴ συλλογὴ*, τοποθετηθεῖσα προσωρινῶς εἰς αἴθουσαν τοῦ κάτω ὀρόφου, περιλαμβάνει 15 μεταβυζαντινὰς εἰκόνας, ἕνα χρυσοκέντητον ἐπιτάφιον, 5 χρυσᾶς καὶ ὀρειχαλκίνας κανδήλας καὶ ἕνα σταυρὸν ἐπὶ ἔλεφαντοστοῦ (περισυνελέγησαν ἐκ τῶν παλαιῶν ναῶν τῆς νήσου).

Ἡ *συλλογὴ πηλίνων ἀγγείων* μετὰ γανώσεως, εἰσαχθέντων ἐν τῇ νήσῳ διὰ τῶν Σπετσιοτικῶν πλοίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ δωρηθέντων ὑπὸ τῶν κατόχων, περιλαμβάνει 40 πινάκια, 10 ὕδριās διαφόρου χρήσεως καὶ σχημάτων μετ' ἀξιολόγων παραστάσεων καὶ 4 δίσκους.

Ἡ *συλλογὴ κειμηλίων τῶν ἀγωνιστῶν*, ἣτις εἶναι καὶ ἡ σπουδαιότερα, ἀναπτυχθεῖσα εἰς δύο μεγάλας αἰθούσας τοῦ ἄνω ὀρόφου περιλαμβάνει: *1ον* φιοῦρες πλοίων τοῦ Ἀγῶνος ἐκ τῶν τοποθετουμένων εἰς τὴν πρῶραν τῶν πλοίων, *2ον* τὰ λείψανα τῆς Μπουμπουλίνας καὶ τὴν Σημαίαν τῆς νήσου κατὰ τὸν Ἀγῶνα, *3ον* ὄπλα τῶν ἀγωνιστῶν, ἣτοι 20 σπάθες, 8 τρομπόνια, 14 μπιστόλες, 6 κάμες-μαχαίρας κλπ., τοποθετηθέντα εἰς θυρεοὺς ἐξ ξύλου μετ' ἐπιγραφῶν τῶν κατόχων ἀγωνιστῶν καὶ τῶν δωρησάντων αὐτὰ, *4ον* σειρὰν ἐλαιογραφῶν καὶ ὕδατογραφῶν πλοίων τοῦ Ἀγῶνος, *5ον* σειρὰν ἐνδυμασιῶν τῶν ἀγωνιστῶν καὶ τῶν γυναικῶν (καραμάνια, κοντογούνια, σεμπέρια), τοποθετημένα εἰς προθήκας καὶ *6ον* σειρὰν φωτογραφῶν τῶν ἡρώων.

Ἰδιαιτέραν αἴθουσαν τοῦ κάτω ὀρόφου τοῦ μεγάρου καταλαμβάνει τὸ *ἱστορικὸν ἀρχεῖον*, ταξινομηθὲν κυρίως ὑπὸ τοῦ φιλοπόνου κ. Ι. Γιαννούκου (Περγιολίτη) καὶ περιέχον πολύτιμα ἡμερολόγια τοῦ Ἀγῶνος, πρακτικὰ τῶν Γεν. Συνελεύσεων τῶν Καπεταναίων, σειρὰν ἐγγράφων κατὰ οἰκογενείας καὶ τὸ παλαιὸν κοινοτικὸν ἀρχεῖον.

Οὕτω τὸ Μουσεῖον Μέξη σήμερον δύναται εἰς ἑπτὰ αἰθούσας νὰ ἐπιδείξῃ τὴν ἱστορίαν τῆς νήσου ἀπὸ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, ὅτ' ἀναπτυχθῶσι δὲ ἀσφαλῶς αἱ συλλογαὶ σὺν τῷ χρόνῳ. Ἀτυχῶς τρεῖς μεγάλαι αἴθουσαι τοῦ ἄνω ὀρόφου καὶ ἡ ἄνωθεν τούτων μεγάλη αἴθουσα παραμένουν κεναί, καθόσον ἡ στέγη των κινδυνεύει, παρακαλῶ δὲ ὅπως καὶ ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία συστήσῃ εἰς τὸ Σ^{ον} Ὑπουργεῖον τὴν πρὸ πολλοῦ ἀποφασισθεῖσαν ἐπισκευὴν τοῦ μεγάρου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΣΩΤΗΡΙΟΥ

ΠΡΟΣΘΗΚΗ

Εἰς τὴν σ. 13 τῆς Γεν. ἐκθέσεως τοῦ Γραμματέως ὡς πρὸς τὴν ὀρθὴν ἐτυμολογίαν τῆς τοπωνυμίας Ζωγεριά βλέπε νῦν σ. 31 σημ. 1 τὴν νέαν γνώμην ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ ἀνασκάπτοντος.

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Δωρεαί. Εὐχαρίστως ἀναγράφοντες κατωτέρω τὰ πρὸς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας εἶτε ὑπ' αὐτῶν τῶν συγγραφέων εἶτε ὑπ' ἄλλων φίλων αὐτῆς ἀποσταλέντα κατὰ τὸ ἔτος 1940 βιβλία, καθῆκον ἡμῶν θεωροῦμεν νὰ ἐκφράσωμεν καὶ ἐνταῦθα πρὸς πάντας τοὺς φιλόφρονας δωρητὰς τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν.

[Εἰς τὸ τέλος τοῦ τίτλου ἐκάστου βιβλίου τίθεται ἐντὸς παρενθέσεως τὸ ὄνομα τοῦ δωρητοῦ. Ὅπου δὲν ὑπάρχει παρενθεσις, δωρητὴς εἶναι ὁ συγγραφεὺς].

1. **Ἀλεξάκη, Ι. Σ.:** Ὁ Κωστής ὁ Ἀρχαιοχωρῆτης καὶ τὸ τραγούδι του. Ἀθήναι 1940.
2. **Ἀρβαντιτάκη, Γ. Α.:** Χρονολογία τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων Ἑλλήνων. Ἀθ. 1940.
3. » » Γνωμονικὴ τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων λαῶν τῆς ἐγγύς Ἀνατολῆς. Ἀθήναι 1939.
4. » » Λογισμὸς τῆς ἡμερομηνίας τοῦ Πάσχα πασῶν τῶν χριστιανικῶν ὁμολογιῶν. Ἀθήναι 1939.
5. » » Χρονολογικὰ σύμμεικτα. Ἀθήναι 1939.
6. » » Τισσαφέρνης. Ἀθήναι 1939.
7. **Χιακὸν Ἀρχεῖον.** Τ. 1-5, Ἐν Ἀθήναις 1910-24. (Ἀρχεῖα τῆς Νεωτέρας Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, Γ.) (Δ. Α. Ζακυθηνός).
8. **Ἀρχεῖον Πόντου.** Τ. 9: Ἐν Ἀθήναις 1939 (Ἐπιτροπὴ Ποντιακῶν μελετῶν).
9. **Blegen, C. W. — Κουρουνιώτη, Κ.:** Ἀνασκαφὴ Πύλου. [Ἐν Ἀθήναις] 1940. Ἀπ.: «Α Ε» 1938 (Χρονικά).
10. **Carpenter, Rhys — Bon, Ant.:** The defenses of Acrocorinth and the lower town. Cambridge, 1936. («Corinth» Vol. 3, P. 2).
11. **Χατζῆ, Ἀντ. Χ.:** Τοπωνυμολογικὰ σύμμεικτα. Ἀθήναι 1940. Ἀπ.: «Ἐκατονταετηρῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν» σ. 355-360.
12. **Χρονικά** τῆς τεσσαρακονταετίας 1899-1939 (Συλλόγ[ου] πρὸς Διάδοσιν Ὁφελίμων Βιβλίων. (Ἐν Ἀθήναις (1939) (Σύλλογος πρὸς Διάδοσιν Ὁφελίμων Βιβλίων).
13. **Δασκαλάκη, Ἀνθῆς Α.:** Τὸ νόημα τῆς φιλίας στὸν Ἀριστοτέλη. Ἀθήναι 1940.
14. **Délos.** Fasc. 19. Paris 1939 (Γαλλ. Ἀρχ. Σχολή Ἀθηνῶν).
15. **Δελτίον Μεγαλοσχολιτῶν.** Τχ. 1: Ἰανουάριος 1940. Ἐν Ἀθήναις (1940). (Σύνδεσμος Μεγαλοσχολιτῶν).
16. **Δημοπούλου, Φιλίππου:** Ἡμερολόγιον τοῦ—ἐκδ. ὑπὸ Ἀλεξ. Χ. Βογιατσοῦ. Ἀθ. 1938. (Χαρίλ. Σακελλαριάδης).
17. **Δεσποτοπούλου, Θ. Π.:** Ἡ ὁδοποιΐα ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον. Ἀθήναι 1940.
18. **Νέοι Δρόμοι.** Ἔτ. 3, Ἀθ. 1940 (Ἐθν. Συντηρ. Ὁργάνωσις).
19. **Ἐνισλείδου, Χρ. Μ.:** Τρεῖς διαλέξεις περὶ Ἀμφικλείας. Ἀθήναι 1938-1940.
20. **Fouilles de Delphes.** Τ. 3, Fasc. 6, Paris 1939 (Γαλλ. Ἀρχαιολ. Σχολή Ἀθηνῶν).

21. **Γιαννούτσου Ι.**: Ὁ βυζαντινὸς ναὸς τῆς μονῆς τοῦ Ὁσίου Λουκά. Ἐν Ἀθ. 1939.
22. **En Grèce.** Fasc. 3, 4, 6, 7.: 1938-40. (Ἐφυπ. Τύπου καὶ Τουρισμοῦ).
23. **In Griechenland.** H. 6: 1940 (Ἐφυπουργ. Τύπου καὶ Τουρισμοῦ).
24. **Ἐκατονταετηρίς** (Ἐθν. καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν) 1837-1937: Ἐπιστημονικαὶ συμβολαί. Ἀθήναι 1940 (Ἐθν. καὶ Καποδιστρ. Πανεπιστήμιον).
25. **Ἐορτασμός, Ὁ**—τῆς Ἐκατονταετηρίδος (τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν) 1837-1937. Ἀθήναι 1940. (Ἐθνικὸν καὶ Καποδιστρ. Πανεπιστήμιον).
26. **Καρδαμάτη, Ι. Π.**: Ἐορτασμός ὀγδοηκονταετηρίδος 1859-1939, πεντηκονταετηρίδος 1889-1939. Ἀθήναι 1939.
27. » » Ἡ μάχη ἐξακολουθεῖ. Ἐν Ἀθήναις 1928.
28. » » Ὀγδοηκονταετηρίς 1859-1939. Ἀθήναι (1939).
29. **Κασσομούλη, Ν.**: Ἐνθυμήματα στρατιωτικὰ τῆς ἐπαναστάσεως τῶν Ἑλλήνων 1821-1833. Τ. 1: Ἀθήναι 1939 (Ἀρχεῖα τῆς Νεωτ. Ἑλλην. Ἱστορίας, Δ') (Φίλιππος Δραγούμης).
30. **Κόλια, Γ. Τ.**: Ämter- und Würdenkauf im früh- und mittelbyzantinischen Reich. Athen 1939 (Texte und Forsch. z. byzan- neugriech. Philologie, 35).
31. » » Léon Choerosphactès. Athen 1939 (Texte u. Forsch. z. byz- neugr. Philologie, 31)
32. » » Σελίδες ἀλβανικῆς ἱστορίας. Ἀθήνησι 1939. Ἀπ.: «Ἀθηνᾶ» τ. 49, σ. 243-255.
33. » » Ἡ προβυζαντινὴ Θεσσαλονίκη καὶ ἡ στάσις τοῦ 390. Ἀθήναι 1935.
34. **Korkyra.**: Hrsg. v. G. Rodenwaldt. Bd 2: Berlin 1939 (Archäol. Institut des D. Reiches).
35. **Κώττα, Βενετίας.**: Ἡ ἐξέλιξις τῆς εἰκονογραφικῆς παραστάσεως τοῦ Ἐλκομένου (Χριστοῦ) ἐν τῇ χριστιανικῇ τέχνῃ. Ἀπ.: «Πρακτ. Χριστ. Ἀρχ. Ἐταιρείας τ. 3, σ. 245-267.
36. » » Περὶ σπανίας παραστάσεως τῆς Θεοτόκου ἐπὶ εἰκόνας τοῦ Βυζαντινοῦ Μουσείου Ἀθηνῶν. [Ἐν Ἀθ.:] 1938 Ἀπ.: «ΑΕ» τῆς Ἐκατοντ., 1937, σ. 673-686.
37. **Κουρουνιώτη, Κ.-Τραυλοῦ, Ἰ.**: Συμβολὴ εἰς τὴν οἰκοδομικὴν ἱστορίαν τοῦ ἑλευσινιακοῦ τελεστηρίου. (Ἐν Ἀθ.:) 1940. Ἀπ.: «Ἀρχαιολ. Δελτίον» 1935/36.
38. **Lameere, William.**: Aramée de Syrie et les Cynégétiques du Pseudo- Oppien dans la miniature byzantine. Rome 1938. Ἀπ.: «Bull. de l'Institut Hist. Belge de Rome, Fasc. 19, 1938.
39. **Λέκκα, Ν. Γ.**: Αἱ 750 μεταλλικαὶ πηγαὶ τῆς Ἑλλάδος. Ἀθήναι 1938.
40. » » Ἡ ξενοδοχία παρ' Ἑλλήσιν. Ἀθήναι 1924.
41. **Libertini, G.**: Il castello Ursino e le raccolte artistiche comunali di Catania. Catania 1937.
42. **Λυκούδη, Στυλ. Ἐμμ.**: Ὑπόμνημα περὶ μικρᾶς τινοσ τοῦ ἀλφαβήτου μας διαορυθμίσεως πρὸς ἀπόδοσιν καὶ τῶν κυριωτέρων ξένων φθόγγων. (Πραγματεῖαι τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, τ. 12, ἀρ. 2).
43. » » Φαροδείκτης... Ἐν Πειραιεῖ 1935.
44. **Μακρυγιάννη Ἰ.**: Ἀρχεῖον τοῦ στρατηγοῦ — Τ. 2: Ἐν Ἀθ. 1907 (Ἀρχεῖα τῆς Νεωτ. Ἑλλην. Ἱστορίας, Β, 2). (Δ. Α. Ζακυθηνός).
45. **Μπαλάνου Ν.**: Ἡ ἀναστήλωσις τῶν μνημείων τῆς Ἀκροπόλεως. Ἐν Ἀθίν. 1940.

46. **Μπαρνέα, Ι. Μ.** Τὸ παλαιοχριστιανικὸν θυσιαστήριον. Ἐν Ἀθήναις 1940 (Θεολογικὴ Βιβλιοθήκη εἰς μνήμην Χρ. Ἀνδρούτσου, 5).
47. **Μπίρη, Κ. Η.** Αἱ ἐκκλησίαι τῶν παλαιῶν Ἀθηναίων. Ἀθήναι 1940.
48. **Οἰκονόμου, Γ. Π.** Γουλιέλμος Doerpfeld 1853-1940. (Ἐν Ἀθ.) 1940. Ἀπ.: «ΠΑΑ» 1940, σ. 307 κ. ἑ.
49. **Παναγοπούλου, Ι. Θ.** Περὶ τῶν μικτῶν γάμων ἐν Ἑλλάδι. Ἀθήναι 1938.
50. » » Περὶ τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων καὶ τῶν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν σχέσεων ἐκκλησίας καὶ πολιτείας. Ἀθήναι 1939.
51. **Παπαδάκη, Ν. Ι.** Ἡ ἀρχαία ἀνατολικὴ Κρήτη. Χανιά Κρήτης: 1938.
52. **Παπαδοπούλου, Ν. Π.** Ἡ σύνταξις τῶν μελλονύμφων. Ἀθήναι 1940. Ἀπ.: «Ἐκκλησ. Τύπος» ἀρ. 12 κ. ἑ. 1940.
53. **Πασπάτη, Α. Γ.** Τὰ βυζαντινὰ ἀνάκτορα. Ἐν Ἀθ. 1885 (Ν. Γ. Πασπάτης).
54. **Παυλίνη, Ε.** Ἱστορία τῆς γυμναστικῆς. Ἀθήναι 1928.
55. » » Ἀγωνιστικὰ προβλήματα. 1933 (Ἀπ.: «Ἑλληνικὴ Ἀγωγή» 1, 1933, σ. 164-173).
56. » » Προσευχὴ στῆν Ὀλυμπία. Καλὸν ἐντάφιον. (Ἀθήναι: ἄ. ἕ.)
57. **Ρανιυέκκιγ, G.** Istorijsa Ukraïnskogo ornamentu. U Kiïvi 1927.
58. **Payne, H.** Perachora. Oxford 1940 (Ἀγγλικὴ ἀρχαιολ. Σχολὴ Ἀθηναίων).
59. **Πέτρου, Χρ. Ν.** Ἑλληνικαὶ λέξεις ἐν τῷ ιδιώματι τῶν ἀλβανοφώνων τῆς Ἀττικῆς. Ἀθήναι 1940. Ἀπ.: «Ἀφιέρωμα εἰς Ἄμαντον» σ. 221-252,
60. » » Παρατηρήσεις εἰς κρητικὰς ἐπιγραφάς. Ἀπ.: «Ἑλληνικά» 11, 1939.
61. **Φουσαρά, Γ. Ι.** Ἡ συμβολὴ τῆς Εὐβοίας εἰς τοὺς ἑλληνικ. ἀγῶνας. Ἀθ. 1935.
62. **Πρακτικὰ Συνεδριῶν.** (Ἑλλην. Ἀνθρωπολογ. Ἐταιρεία [ε]) τῶν ἐτῶν 1938. 1939. (Ἑλλην. Ἀνθρωπολ. Ἐταιρεία).
63. **Ρεδιάδης, Περικλῆς** —. (Ἐν Ἀθ. 1940) (Κυρία Π. Ρεδιάδη).
64. **Romain, A.** Zum Gedächtnis Wilhelm Dörpfelds. Rede (Athen 1940).
65. **Ρωμαίου Κ. Α.** Ἀνασκαφὴ στὸ Καραμπουρνάκι τῆς Θεσσαλονίκης. Ἀθ. 1940. Ἀπ.: «Ἐπιτύμβιον Χρ. Τσούντα».
66. » » Ποῦ ἔκειτο ἡ παλαιὰ Θέρμη. Θεσσαλονίκη 1940. Ἀπ.: «Μακεδονικά».
67. **Στρατοκόπου Χρ.** Ἡ Κεραταία τῆς Ἀττικῆς. Ἐν Ἀθήναις 1925.
68. **Τεσσαρακονταετηρὶς Θεοφίλου Βορέα**, Τ. 1-2: Ἐν Ἀθήναις 1940. (Ἐπιτροπὴ τεσσαρακοντ.)
69. **Τρυπάνη, Κ. Α.** Τὸ μυθικὸν παράδειγμα καὶ ἡ καθόλου χρῆσις τῶν μύθων ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἐλεγείᾳ. Ἀθήναι 1940. Ἀπ.: «Ἀθηνα» 50, σ. 48-85.
70. **Turquie Kamaliste.** N° 28-29, Istanbul: 1938-39 (Γεν. Διεύθυνσις Τύπου Ὑπουργ. Ἐσωτερικῶν Τουρκίας).
71. **Zagorit, C.** Castrul Roman dela Mălăești și cetatea Dacă dela V. Humei din Judetul Prahova Ploesti 1940.
72. » » Sarmizegethusa. [1]. 2. Ploesti: 1937.
73. » » Valurie din Panonia, Dacia și peninsula Balcanica. Ploesti 1938.
74. **Ζαρίφης, Γ. Λ.** Ἡ οἰκογένεια τῶν Κρίνων. Ἐν Ἀθήναις 1940. Ἀπ.: «Μεσαιων. Γράμματα» Τ. 4.
75. **Ζερβού Σκ.** Ἡ ἑλμινθολογία τοῦ Ἴπποκράτους. Ἀθήναι 1940.
76. » » Τὸ ζήτημα τῆς Δωδεκανήσου. Athènes 1928.
- Ἄγοραὶ καὶ ἀνταλλαγαί.** Εἰσήχθησαν εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Ἐταιρείας κατὰ τὸ 1940 ἕξ ἀγορᾶς 118 νέοι τόμοι καὶ ἕξ ἀνταλλαγῆς 68.

ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1940

Τῇ 14^ῃ Ἀπριλίου τοῦ 1940 ἡμέρα Κυριακῇ καὶ ὥρα 10.30 π.μ. συνήλθον οἱ ἑταῖροι εἰς τακτικὴν συνέλευσιν ἵνα συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 32 τοῦ ὀργανισμοῦ ἐκλέξωσι τὸ τε Προεδρεῖον τῆς Συνελεύσεως εἰς τὴν πενταμελῆ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ Ἐπιτροπεῖαν διὰ τὸ ἔτος 1940 ἀκούσωσι δὲ καὶ τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ ἔτους 1939 ὡς καὶ τὴν ἔκθεσιν τοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ 1939.

Παρήσαν ἑταῖροι τριάκοντα δύο. Γενομένης φανερᾶς ψηφοφορίας ἐξελέγησαν πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως ὁ κ. Στᾶμος Παπαφράγκος, ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Ἄρ. Κούζης, Α΄ γραμματεὺς ὁ κ. Κωνστ. Δ. Παπακωνσταντίνου καὶ Β΄ Γραμματεὺς ὁ κ. Διον. Καλογερόπουλος.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Συνελεύσεως κ. Κ. Δ. Παπακωνσταντίνου ἀνέγνωσε τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως κατὰ τὸ ἔτος 1939, ἣ δὲ Συνέλευσις ὁμοφώνως ἐνέκρινε τὴν διαχείρισιν ταύτην. Εἶτα διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας ἐξελέγησαν μέλη τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ διὰ τὸ ἔτος 1940, οἱ κ. κ. Β. Αἰγινήτης, Ε. Κρητικός, Γ. Παπαϊωάννου, Μιλτ. Πουρῆς, καὶ Ἄγγελος Σταυρόπουλος.

Διακοπείσης μετὰ ταῦτα τῆς συνεδρίας καὶ ἐπαναληφθείσης τὴν 11^{ῃν} π.μ. ὁ Γραμματεὺς τοῦ Δ. Συμβουλίου τῆς Ἑταιρείας κ. Γεώργιος Π. Οἰκονόμος ἀνεκοίνωσε τὴν ὑπ' αὐτοῦ συνταχθεῖσαν ἔκθεσιν περὶ τῶν πεπραγμένων τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1939.

ΕΚΘΕΣΙΣ
ΤΗΣ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1940
ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ
ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Κύριε Πρόεδρε,

Οί ύπογεγραμμένοι αποτελοῦντες τὴν ἐξελεγκτικὴν Ἐπιτροπείαν τῆς Ἑταιρείας διὰ τὸ ἔτος 1940, προσκληθέντες διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 331 τῆς 14 Ἀπριλίου 1941 ἐγγράφου τοῦ κ. Προέδρου, ἐπελήφθημεν τοῦ ἐλέγχου τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς Ἑταιρείας τοῦ λήξαντος ἔτους 1940, ἐκ τῶν λογιστικῶν καὶ ταμιακῶν βιβλίων τῆς ὁποίας ἐξάγονται τὰ ἑξῆς ἀποτελέσματα:

Α' Χρηματικόν.

Ταμείον.

α) Χρέωσις.

1. Ὑπόλοιπον μετρητῶν εὑρεθὲν ἐν τῷ Ταμείῳ τὴν 31 Ἰανουαρίου 1940 ἀνήρχετο	Δρχ.	37 975.40
2. Εἰσπράξεις ἀπὸ Ἑσοδα Γενικοῦ Προϋπολογισμοῦ χρήσεως 1940	»	1.207.958.35
3. Ἀναλήψεις ἀπὸ καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λογαριασμῶν παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ	»	1.959.660.35
4. Ἐπιστροφαὶ χρημάτων	»	15.711.—
Σύνολον . . . Δρχ.		3.221.305.10

β) Πίστωσις.

1. Πληρωμαὶ εἰς Ἑσοδα Γενικοῦ Προϋπολογισμοῦ χρήσεως 1940	Δρχ.	869.955.05
2. Καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λογαριασμῶν παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ	»	1.133.505.95
3. Ἐπιστροφαὶ χρημάτων	»	15.711.—
4. Μετοχαὶ 10 Ἐθνικῆς Τραπέζης	»	582.867.—
5. Ὅμολογιαὶ Ἐθν. Δανείου Κτηματ. Τραπέζης (5) 1930	»	41.954.—
6. » » » » (55) 1927	»	461.448.—
7. » » » Ἀπαλλοτριώσεως (1000)	»	63.500.—
8. Ὑπόλοιπον μετρητῶν εὑρεθὲν ἐν τῷ Ταμείῳ 31/1/941	»	52.364.10
Σύνολον . . . Δρχ.		3 221.305.10

Β' Ἀνάλυσις Ἐσόδων καὶ Ἐξόδων.

α) Ἐσοδα.

1. Ἀπὸ μερίσματα καὶ τόκους	Δρχ.	633.505.95
2. » μισθώματα αἰθουσῶν	»	13.650.—
3. » ἀντίτιμον πωλουμένων δημοσιευμάτων	»	16.715.—
4. » » » ἀρχαιολ. τόποι κλπ. »	»	8.740.—
5. » ἐτησίας εἰσφορᾶς ἐταίρων	»	2.715.—
6. » δικαίωμα τῆς Ἑταιρείας ἐκ τοῦ λαχείου τοῦ Στόλου καὶ Ἀρχαιοτήτων	»	500.000.—
7. » φωτογραφίας καὶ φωτογραφικὰ δελτάρια (ἐκκαθ.) »	»	2.760.—
8. » προκῆψαν καθαρὸν κέρδος πωλ. φ. δ. χρ. 1939 »	»	29.394 40
9. » ἔκτακτα καὶ ἀπρόβλεπτα ἔσοδα	»	478.—
Σύνολον . . . Δρχ.		<u>1.207.958.35</u>

β) Ἐξοδα.

1. Εἰς μισθοὺς καὶ ἐπιδόματα	Δρχ.	217.440.—
2. » ἔξοδα γραφείων	»	73.631.30
3. » » βιβλιοθήκης	»	105.091.—
4. » ἐπισκευὰς καὶ ἐπιπλώσεις	»	17.830.—
5. » ἀνασκαφὰς καὶ μελέτας	»	96.122.50
6. » δημοσιεύματα	»	89.971.—
7. » συνδρομὰς εἰς ἐκδοθησόμενα περιοδικὰ κλπ.	»	9.000.—
8. » ἐπιστημονικὰς ἀνακοινώσεις καὶ διαλέξεις	»	1.445.—
9. » φωτογραφίας καὶ φωτογραφικὰ δελτάρια	»	140.50
10. » πλουτισμὸν τῶν βιβλιοθηκῶν τῶν Μουσείων	»	2.749.—
11. » ἀπόδοσιν καθαρῶ προϊόντος πωλήσεως φωτ. δελ. χρήσεως 1939	»	29.394.40
12. » διάφορα καὶ ἀπρόοπτα ἔξοδα	»	163.504.35
13. » ἀναλογοῦν τῇ Ἑταιρείᾳ ἀσφάλιστρον κοιν. ἀσφα- λίσεων τῶν ὑπαλλήλων τῆς Ἑταιρείας	»	9.131.—
14. » ἔξοδα δι' ἀρχαιολογικὰς σπουδὰς ἐν Ἑσπερίᾳ	»	14.000.—
15. » » ἑορτασμοῦ 100ρίδος καὶ ἄλλας σχετικὰς δαπάνας	»	34 984.—
16. » ἔξοδα κεκλεισμένων χρήσεων	»	5 521.—
Σύνολον . . . Δρχ.		<u>869.955 05</u>
Περίσσευμα ἐσόδων καὶ ἐξόδων χρήσεως 1940	»	338.003.30
Σύνολον . . . Δρχ.		<u>1.207.958.35</u>

Γ' Γενικὸς Ἱσολογισμὸς.

Α' Ἐνεργητικόν.

Τὸ ἐνεργητικὸν τῆς Ἑταιρείας τὴν 31 Ἰανουαρίου 1941 ἀνήρχετο εἰς δραχμὰς 6.661.160.85 ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς:

1.	Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ	Δρχ.	52.364.10
2.	» τὸ μέγαρον τῆς Ἑταιρείας	»	259.863.80
3.	» ἀκίνητα κτήματα	»	17.847.50
4.	» 80 μετοχὰς τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς (10 δωρ. Ρώμα) »		740.057.25
5.	» 405 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. 1889, 5%	»	88.154.25
6.	» 75 » » » 1890, 5% Σιδ. Λαρίσης	»	20.193.75
7.	» 121 » » » 1907, 5%	»	8.315.20
8.	» 235 » » » 1914, 5%	»	546.601.65
9.	» 1 » » » 1893, 5% μετ' ἀποδείξεως φράγκων 140	»	640.—
10.	» 30 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. Πατριωτικοῦ	»	25.—
11.	» 25 » » » Προσφυγικοῦ, 1924, 7%	»	183.047.50
12.	» 4083 » » » Ἀναγκαστ. 1922, 6 1/2 % κληροδοτήματος Ι. Μαρκοπούλου	»	328.268.20
13.	» Καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λογαριασμῶ παρὰ τῆ Ἐθνικῆ Τραπεζῆ	»	629.575.45
14.	» Προκαταβολὰς	»	1.932.—
15.	» 180 μετοχὰς Κτηματικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος »		180.000.—
16.	» 210 » Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος	»	1.299.609.20
17.	» 150 ὄμολογίας Δαν. Ἑλληνοβουλγαρικῆς Μετα- ναστεύσεως 1923	»	52.733.60
18.	» 155 ὄμολογίας Ἐθν. Δαν. Κτηματικῆς, 1930	»	1.355.874.—
19.	» 95 » » » » 1927	»	832.558.40
20.	» 1000 » » » Ἀπαλλοτριώσεως, 8% 1919, 1929, 1931	»	63.500.—
	Σύνολον Δρχ.		<u><u>6.661.160.85</u></u>

Β' Παθητικόν.

Τὸ δὲ Παθητικὸν τῆς Ἑταιρείας τὴν 31 Ἰανουαρίου 1941 ἀνήρχετο εἰς δραχμὰς 6.661.160.85 ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς:

1. Ἐκ τοῦ κεφαλαίου τῆς Ἑταιρείας	Δρχ.	5.254.593.85
2. » τῆς μερίδος ὑπὲρ τῶν Μουσείων Ν. 4823	»	116.413.80
3. » τῆς κεφαλαιοποιήσεως ἀντιτίμου πωλήσεως ἀκιν. »	»	1.290.153.20
Σύνολον	»	<u>6.661.160.85</u>

Δ' Περιουσία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.

Ἡ περιουσία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας τὴν 31 Ἰανουαρίου 1941 ἀνήρχετο εἰς δραχμὰς 6.661.160.85, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ἑξῆς:

1. Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ	Δρχ.	52.364.10
2. » τὸ μέγαρον τῆς Ἑταιρείας	»	259.863.80
3. » ἀκίνητα κτήματα	»	17.847.50
4. » 80 μετοχὰς τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς (10 δωρ. Ρώμα) »	»	740.057.25
5. » 405 ὁμολογίας Ἐθν. Δαν. 1889	»	88.154.25
6. » 75 » » » 1890, Σιδ. Λαρίσης	»	20.193.75
7. » 121 » » » 1907, Ἀμύνης	»	8.315.20
8. » 235 » » » 1914,	»	546.601.65
9. » 1 » » » 1893, μετὰ ἀποδεί- ξεως φράγκων 140	»	640 —
10. » 30 ὁμολ. Ἐθν. Δαν. Πατριωτικοῦ	»	25. —
11. » 25 » » » Προσφυγικοῦ, 1924	»	183.047.50
12. » 4083 » » » Ἀναγκαστικοῦ 1922, 6½ % κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου	»	328.268.20
13. » καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λ/σμῶ παρ' Ἐθν. Τραπεζῆν »	»	629.575.45
14. » προκαταβολὰς	»	1.932. —
15. » 180 μετοχὰς Τραπεζῆς Ἑλλάδος Κτηματικῆς	»	180.000. —
16. » 210 » Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος	»	1.299.609.20
17. » 150 ὁμολογ. Ἐθν. Δανείου Ἑλληνοβουλγαρικῆς μεταναστεύσεως 1923	»	52.733.60
18. » 155 ὁμολογ. Ἐθν. Δαν. Κτηματικῆς 1930	»	1.355.874. —
19. » 95 » » » 1927	»	832.558.40
20. » 1000 » » » Ἀπαλλοτριώσεως, 1919, 1929, 1931	»	63.500. —
Σύνολον Δρχ.	»	<u>6.661.160.85</u>

Περαίνουσα τὴν ἔκθεσιν ταύτην ἡ Ἐπιτροπεία προτείνει εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅπως ἐγκρίνη τὴν προκειμένην διαχειρίσιν ὡς ὀρθῶς ἔχουσιν καὶ ἐπικυρώσῃ τὸν τε Ἰσολογισμὸν καὶ Ἀπολογισμὸν τοῦ λήξαντος ἔτους 1940.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Ἀπριλίῳ 1941.

Ἡ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπεία

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΑἸΓΙΝΗΤΗΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΡΗΤΙΚΟΣ
ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΟΥΡΗΣ
ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1940

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ		Είδος εσόδων	Προϋπολογισθέντα	Εισπραχθέντα	Διαφορὰ				
Κεφαλ.	Αριθ.				Ἐπὶ πλέον	Ἐπιέλιπτον			
Α'	1-14α	Μερίσματα καὶ τόκοι . . .	604000	633505	95	29505	95	—	—
»	2-1	Μισθώματα	15000	13650	—	—	—	1350	—
»	3-1-2	Ἀντίτιμον δημοσιευμάτων .	100000	25455	—	—	—	74545	—
Β'	1-1	Εἰσφοραὶ ἐταίρων	3000	2715	—	—	—	285	—
»	2-1	Δικαιώματα ἐκ τοῦ Λαχ. τοῦ Στόλου καὶ Ἀρχαιοτήτων	500000	500000	—	—	—	—	—
Γ'	1-1	Ἐξ ἐκκαθαρίσεως λ/σμοῦ πωλήσεως φωτογραφιῶν κλπ.	2000	2760	—	760	—	—	—
»	1-2	Ἐκ πωλῆσ. φωτ. δελτ. καθαρόν κέρδ. (Ν. 4823) χρ. 1939	29394	29394	40	—	—	—	—
»	2-1	Ἐκ πωλήσεως ἀχρήστου ὑλικού, καὶ ἄλλων ἀπροβλέπτων ἐσόδων	18000	478	—	—	—	17522	—
Σύνολον			1271394	1207958	40	30265	95	93702	—

Ἀνάλυσις τοῦ Κεφαλαίου Α', ἄρθρου 3.

Ἀντίτιμον δημοσιευμάτων.

1) Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς	Δραχ.	10750.—
2) Πρακτικὰ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας	»	1840.—
3 Βασ. Λεονάρδου. Ἡ Ὀλυμπία 1901	»	370.—
4) Μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος. 1906	»	400.—
5) Καββαδία - Καβερᾶου. Ἀνασκαφὴ Ἀκροπόλεως. 1906	»	600.—
6) Χ. Τσοῦντα. Αἱ Προϊστορικαὶ Ἀκροπόλεις Διμηνίου καὶ Σέσκλου. 1908	»	600.—
7) Γ. Παπαβασιλείου. Περί τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχ. τάφων 1910	»	150.—
8) Ἀντ. Κεραμοπούλλου. Ὁ ἀποτυμpanισμός. 1923	»	80.—
9) Γ. Μυλωνᾶ. Νεολιθικὴ Ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι. 1928	»	225.—
10) Ἀπ. Ἀρβανιτοπούλου. Γραπταὶ Στῆλαι Δημητριάδος Παγασῶν. 1928	»	1200.—
11) Γ. Σωτηρίου. Χριστιανικαὶ Θῆβαι. 1931	»	500.—
12) Ἀντ. Κεραμοπούλλου. Ὁδηγὸς τῶν Δελφῶν. 1935	»	6508.—
13) Κ. Κουρουνιώτου. Ἐλευσίς. Ὁδηγὸς τῶν ἀνασκαφῶν καὶ τοῦ Μουσείου (ἀγγλιστί). 1936	»	2232.—
Σύνολον . . . Δραχ.		<u>25455.—</u>

Ἐν Ἀθήναις τῇ 28 Φεβρουαρίου 1941.

Ο ΤΑΜΙΑΣ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1940

ΠΡΟΥΠΟ- ΛΟΓΙΣΜΟΥ		Είδος εξόδων	Προϋπο- λογισθέντα	Μεταφερ- θέντα προς αναπλήρ. πιστώσ.	Σύνολον μετὰ τὴν ἀναπλήρ. πιστώσεων	Δαπανη- θέντα	Διαφορὰ ἐπὶ ἔλαττον
Κεφάλ.	Ἄρθρ.						
A'	1-1-7	Μισθοὶ καὶ ἐπιδόματα	217440	—	217440	217440	—
»	2-1	Ἐξοδα γραφείων	74000	—	74000	73631	368
»	3-1	Ἐξοδα βιβλιοθήκης	150000	41000	109000	105091	3909
»	4-1	Ἐπισκευαὶ καὶ ἐπιπλώσεις	10000	—	20000	17830	2170
B'	1-1	Ἀνασκαφαὶ καὶ μελέται	180000	60000	120000	96122	23877
»	1 2	» Ἴω. Μαρκοπούλου	19000	19000	—	—	50
»	2-1	Δημοσιεύματα	100000	—	100000	89971	10029
»	2 2	» Ἀρχαιολ. τόποι καὶ Μουσ. Ἑλλάδ.	10000	10000	—	—	—
»	2 3	Ποσοστὰ συγγραφέων « Ἀρχαιολογ. τόποι καὶ Μουσεία τῆς Ἑλλάδος »	10000	10000	—	—	—
»	3-1	Συνδρομαὶ εἰς περιοδ. καὶ βιβλία ἀρχαιολ.	10000	—	10000	9000	1000
»	4-1	Διδασκαλία	2000	—	2000	1445	555
Γ'	1-1	Φωτογραφίαι καὶ φωτογραφικὰ δελτάρια	1000	—	1000	140	859
»	1 2	Πρὸς σύστασιν καὶ πλουτισμὸν Βιβλιο- θηκῶν Μουσείων κλπ. Νόμος 4823 . . .	81110	—	81110	2749	78361
»	1-3	Πρὸς ἀπόδ. καθ. προϊόντ. ἐκ φ.δ. χρ. 1939	29394	40	29394	29394	40
»	2-1	Διάφορα ἔγκτακα καὶ ἀπρόβλεπτα ἔξοδα	35000	—	165000	163504	35
»	2-2	Ἀναλογοῦν τῇ Ἐταιρ. ἀσφάλ. κοιν. ἀσφ.	15000	—	15000	9131	5869
»	3-1	Ἐξοδα δι' ἀρχαιολ. σπουδὰς ἐν Ἑσπερίᾳ	20000	—	20000	14000	6000
»	4-1	Ἐπόλ. χορηγίας Δημ. πρὸς ἑορτ. 100ρίδος	296962	75	296962	34984	261978
»	5-1	Διάφορα ἔξοδα παρελθουσῶν χρήσεων .	10487	25	10487	5521	4966
Σύνολον			1271394	40	140000	1271394	40
			869955	05	401439	35	

Ἀνάλυσις τοῦ κεφ. Β' ἄρθρου 1.

Ἀνασκαφαί.

	Πιστώσεις	
	Διατεθειταί	Ἀδιάθετοι
1) Μαραθῶνος	9892	108
2) Ἱερᾶς Ὀδοῦ	—	5000
3) Ἐλευσίνος	12000	—
4) Νέας Ἀγχιάλου	15000	—
5) Θεσσαλονίκης	12400	100
6) Δυτ. Μακεδονίας	20760	573
7) Νικοπόλεως Βυζαντιν.	—	25000
8) » Ρωμαϊκῆς	10000	—
9) Ἀρχαίας Ἀχαΐας	8100	1900
10) Ἀλιφείρας	—	3000
11) Σικυῶνος	520	9480
12) Σπετσῶν	3000	—
13) Ἀμνισοῦ Κρήτης	—	12000
14) Νάξου	—	5000
15) Μεσσήνης	—	15000
16) Κερκ. Ρόδου (ἀγ. ἀγορῶν)	—	5000
17) Ἰκαρίας	—	5000
18) Ἐλευθερῶν Βοιωτίας	4450	550
Σύνολον	96122	87711

Σύγκρισις πραγματοποιηθέντων
ἐσόδων καὶ ἐξόδων.

A' Ἐσοδα Δρ.	1.207958.35
B' Ἐξοδα »	869955.05
Περίσσειμα Δρ.	<u>338003.30</u>

ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Α' ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ

1) Πρακτικά Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας 1939 εἰς σώματα 800

Β'. ΠΩΛΗΘΕΝΤΑ

1) Ἀρχαιολογική Ἐφημερίς					2) Πρακτικά Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας						
Σειρά τόμων	Πωληθέν- τες τόμοι	Τιμή τόμου	Εἰσπραχθέν ποσόν		Σειρά τόμων	Πωληθέν- τες τόμοι	Τιμή τόμου	Εἰσπραχθέν ποσόν			
1889	1	500	—	500	—	1921	1	80	—	80	—
1930	1	500	—	500	—	1925-1926	1	80	—	80	—
1931	1	500	—	500	—	1928	1	80	—	80	—
1932	1	500	—	500	—	1930	1	80	—	80	—
1933	1	500	—	500	—	1932	1	80	—	80	—
1934-1935	1	500	—	500	—	1933	1	80	—	80	—
1936	2	500	—	1 000	—	1934	1	80	—	80	—
	1	250	—	250	—	1935	1	80	—	80	—
1937 α'	3	1000	—	3 000	—	1936	2	80	—	160	—
1937 β'	3	1000	—	3 000	—	1937	2	80	—	160	—
	1	500	—	500	—	1938	11	80	—	880	—
	16			10 750	—		23			1840	—

3) Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.						
Αἰξῶν ἀριθμὸς	Ἐπιγραφή Συγγράμματος	Πωληθέντα σόματα	Τιμὴ σόματος	Εἰσπραχθὲν ποσὸν		
1	Βασιλ. Λεονάρδου. Ἡ Ὀλυμπία 1901 .	4	100	—	370	—
2	Μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος, 1906	1	400	—	400	—
3	Καββαδίου - Καθεράου. Ἀνασκαφὴ Ἀκροπόλεως. 1906	1	600	—	600	—
4	Χρ. Τσοῦντα: Αἱ προϊστορικαὶ Ἀκροπόλεις Διμηνίου καὶ Σέσκλου. 1908	1	600	—	600	—
5	Γ. Παπαβασιλείου. Περὶ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχαίων τάφων. 1910	1	150	—	150	—
6	Ἄντ. Κεραμοπούλλου. Ὁ ἀποτυμpanισμός. 1923	1	80	—	80	—
7	Γεωργ. Μυλωνᾶ: Ἡ νεολιθικὴ ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι. 1928	1	225	—	225	—
8	Ἄπ. Ἀρβανιτοπούλου. Γραπταὶ ἀτῆλαι Δημητριάδος Παγασῶν. 1928 . . .	1	1200	—	1200	—
9	Γ. Σωτηρίου: Χριστιανικαὶ Θῆβαι. 1931 *Ἀθροισμα	1 12	500	—	500 4125	—
10	Ἄντ. Κεραμοπούλλου: Ὁδηγὸς τῶν Δελφῶν. 1935	129	50	—	6508	—
11	Κ. Κουρουνιώτου: Ὁδηγὸς τῆς Ἑλευσίνος (ἀγγλιστί). 1936 *Ἀθροισμα	45 186	50	—	2232 12865	—
Ἀνακεφαλαίωσις.						
1	Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς			Δρ.	10750.—	
2	Πρακτικά τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας			»	1840.—	
3	Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἑταιρείας			»	12865.—	
				Σύνολον . . . Δρ.	<u>25455.—</u>	

ΔΙΑΝΕΜΗΘΕΝΤΑ

1) Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς.

Σειρὰ ἐτῶν	Ἀριθ. τόμων
1894	1
1925/26	1
1927/28	1
1929	1
1930	1
1931	1
1932	1
1933	1
1934/35	1
1936	1
1937 α'	5
1937 β'	107
Σύνολον	<u>122</u>

2) Πρακτικὰ Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας

Σειρὰ ἐτῶν	Ἀριθ. τόμων
1882	2
1883	1
1886	1
1887	1
1921	1
1937	1
1938	3
1939	77
Σύνολον	<u>87</u>

3) Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἑταιρείας.

Ἀριθμὸς ἀριθμῶν	Ἐπιγραφὴ Συγγράμματος	Ἐξαχθέν- τοίμοι
1	Π. Καββαδία. Ἱστορία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας 1900	1
2	Β. Λεονάρδου. Ἡ Ὀλυμπία. 1901	1
3	Γ. Οἰκονόμος. Ἐπιγραφαὶ Μακεδονίας. 1915	1
4	Ἄντ. Κεραμοπούλλου. Ὁ ἀποτυμπανισμός. 1923	2
5	Γ. Μυλωνᾶ. Ἡ νεολιθικὴ ἐποχὴ. 1928	1
6	Ἴω. Γενναδίου. Ὁ λόρδος Ἐλγιν κλπ. 1930	2
7	Ἴωσ. Χατζιδάκι. Ἱστορία τοῦ Κρητικοῦ Μουσείου. 1931	1
8	Κ. Κουρουνιῶτου. Ἐλευσίς. Ὁδηγὸς ἀνασκαφῶν καὶ Μουσείου. 1936	1
	Σύνολον	<u>10</u>

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31ῃ Δεκεμβρίου 1940.

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
(1837 - 1940)

1. *Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς* 1837-1938 (ΑΕ 1-77: πβ. πινάκιον παρὰ *Δραγμαὶ*
 <Β. Λεονάρδω>), Ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος λεύκωμα, σ. 1-3). Σχῆμα 4ον.
- (Περίοδος Α΄): τόμος 1-16 (1837-1860).
- 1-7 (1837-1843): τεύχη α΄-ιβ΄, ιγ΄ (καὶ ιδ΄), ιε΄ (τεῦχος ιϛ΄ ἴδιον δὲν ἐξε-
 δόθη), ιζ΄-κθ΄. 8-16 (1852-1860): τεύχη λ΄- νέ: πωλοῦνται τάδε τὰ
 τεύχη: α΄, β΄, γ΄, δ΄ ἕκαστον τεῦχος 70.—
- Περίοδος Β΄: τόμος 17-21 (1862-1874).
- 17 (1862): τεύχη α΄-ιβ΄ (τὰ τεύχη θ΄-ιβ΄ ἐξεδόθησαν τῷ 1863): ἕκαστον τεῦχος 70.—
 18-21 (1869): τεῦχος ιγ΄. 19 (1870): τεῦχος ιδ΄. 20 (1872): τεύχη ιε΄ καὶ ιϛ΄
 (τὸ ιϛ΄ ἐξεδόθη τῷ 1873). 21 (1874): τεῦχος ιζ΄ ἕκαστον τεῦχος . . . 70.—
- Περίοδος Γ΄: τόμος 22-62 (1883-1923).
- 22-62 (1883-1923): εἰς τόμος κατ' ἔτος, ἐκ τεσσάρων τευχῶν συγκείμενος·
 ἕκαστος τόμος 750.—
- Περίοδος Δ΄: τόμος 63 κέ. (1924 κέ.).
- 63-75 (1924-1936): 1924, 1925-1926 (εἰς ἓνα τόμον), 1927-1928 (εἰς ἓνα
 τόμον), 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934-1935 (εἰς ἓνα τόμον), 1936,
 εἰς τόμος κατ' ἔτος μετὰ μονοστήλου κειμένον ἕκαστος τόμος . . . 750.—
- 76 (1937) πανηγυρικός τόμος τῆς ἑκατονταετηρίδος εἰς τρία μέρη ἑκατὸν
 εἴκοσι περίπου τυπογραφικῶν φύλλων. Ἐκαστον μέρος 1500.—
- 77 (1938) 750.—
2. *Εὐρετήριον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος τῆς τρίτης περιόδου* ὑπὸ *Αλε-*
ξάνδρου Δαμπροπούλου: τόμος 1ος: 1883-1887. Σχῆμα 4ον, σελίδες
 η΄ + στήλαι 550. 1902 120.—
3. *Πρακτικὰ Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας* 1837-1939 (ΠΑΕ 1-94: πβ. πινά-
 κιον ἐν ΠΑΕ 1921, σ. 77-79).
- (Περίοδος Α΄): τόμος 1-13 (1837-1848/9).
- 1-3 (1837, 1837/8, 1838/9): Σύνοψις τῶν πρακτικῶν <τῆς Α΄—Γ΄ συνεδριά-
 σεως> τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας τῶν Ἀθηνῶν. <Ἐκδοσις 1η>. —
 Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 16ον, σελίδες 93. 1840. (Δὲν πωλεῖται).
- 4 (1839/40): Πρακτικὰ τῆς Δ΄ συνεδριάσεως τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολο-
 γικῆς ἑταιρείας. <Ἐκδοσις 1η>. Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 16ον,
 σελίδες 77. 1840. (Δὲν πωλεῖται). —
- 5 (1840/41) Πρακτικὰ τῆς Ε΄ Γενικῆς συνεδριάσεως τῆς ἐν Ἀθήναις
 Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. <Ἐκδοσις 1η>. Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί.
 Σχῆμα 16ον, σελίδες 87. 1841. (Δὲν πωλεῖται). —
- 6 (1841/42): Πρακτικὰ τῆς Ζ΄ (γράφε: F) Γενικῆς συνεδριάσεως τῆς ἐν
 Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. <Ἐκδοσις 1η>. Ἑλληνιστὶ καὶ
 γαλλιστί. Σχῆμα 16ον, σελίδες 31. 1842 75.—

- 7-11 (1842/43-1846/47): Δὲν ἐξετυπώθησαν ἰδιαίτερος. *Δραχμαὶ*
- 1-11 (1837-1846/7): Σύνοψις τῶν πρακτικῶν (τῆς Α' — ΙΑ' Γενικῆς συνεδριάσεως) τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας τῶν Ἀθηνηνῶν. (Ἔκδοσις 2α). Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστὶ. Σχῆμα 8ον, σελίδες 325, πίναξ 1. 1846 (1847). (Δὲν πωλεῖται) —
- 12 (1847/48): Πρακτικά τῆς ΙΒ' Γενικῆς συνεδριάσεως τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστὶ. Σχῆμα 8ον, σελίδες 31. 1848 75.—
- 13 (1848/9): Πρακτικά τῆς ΙΓ' Γενικῆς συνεδριάσεως τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστὶ. Σχῆμα 8ον, σελίδες 37. 1849 75.—
- (Περίοδος Β'): τόμος 14-25 (1858/9-1869/70).
- 14 (1858/59): Συνοπτικὴ ἔκθεσις τῶν πράξεων τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. Σχῆμα 8ον, σελίδες α' + 43. 1859 75.—
- 15-25 (1859/60-1869/70): Γενικαὶ συνελεύσεις τῶν ἐταίρων τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας, 1859/60, 1860/1, 1861/2, 1862/3 (ἐξεδόθη τῷ 1864) 1863/4, 1864/5 (δὲν πωλεῖται), 1865/6, 1866/7, 1867/8, 1868/9, 1869/70. Σχῆμα 8ον, ἕκαστον τεῦχος 75.—
- (Περίοδος Γ'): τόμος 26 κέ. (1870/71 κέ.).
- 26-74 (1870/71-1919): Πρακτικά Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας 1870/71 (δὲν πωλεῖται), 1871/2, 1872/3, 1873/4, 1874/5, 1876, 1877 κέ.—1902, 1903 κέ.—1909 (δὲν πωλοῦνται), 1907 κέ.—1915, 1916—1919 (εἰς ἓνα τόμον). Σχῆμα 8ον, ἕκαστος τόμος 120.—
- 75-94 (1920-1939): Πρακτικά Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας 1920, 1921, 1922-1924 (εἰς ἓνα τόμον), 1925-1926 (εἰς ἓνα τόμον), 1927, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938, 1939. Σχῆμα 8ον, ἕκαστος τόμος 120.—
- 3Α. Ὁργανισμὸς τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. (Τεῦχος 1ον), σχῆμα 16ον, σελίδες 16. 1848. (Τεῦχος 2ον), σχῆμα 16ον, σελίδες 8. 1876. (Τεῦχος 3ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 24. 1894. (Τεῦχος 4ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 48. 1896. (Τεῦχος 5ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 24. 1899. (Τεῦχος 6ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 41. 1912. (Δὲν πωλοῦνται). —
4. Ἐπιγραφαὶ ἀνέκδοτοι, ἀνακαλυφθεῖσαι καὶ ἐκδοθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ συλλόγου. Φυλλάδιον 1ον: 1851 (σελίδες 12, πίνακες 15· δὲν πωλεῖται), 2ον: 1852 (σελίδες ια' + 22 + 5, πίνακες 8), 3ον: 1855 (σελίδες 60, πίνακες 4). Σχῆμα 4ον· τὸ φυλλάδιον ἐκάτερον 75.—
5. Πρακτικά τῆς ἐπὶ τοῦ Ἐρεχθείου ἐπιτροπείας ἢ ἀναγραφή τῆς ἀληθοῦς καταστάσεως τοῦ Ἐρεχθείου, γενομένη κατ' ἐντολὴν τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ συλλόγου. Σχῆμα 4ον, σελίδες 21, πίνακες 8. 1853. (Δὲν πωλεῖται) —
6. Ἐπιγραφαὶ Ἑλληνικαί, κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνέκδοτοι. Φυλλάδιον α' (ἄλλο δὲν ἐξεδόθη). Σχῆμα 4ον, σελίδες β' + 34, πίνακες 9. 1860 75.—
- 6Α. Ὁ περὶ ἀρχαιοτήτων νόμος καὶ αἱ σχετικαὶ πρὸς αὐτὸν ἐγκύκλιαι ὑπουργικαὶ καὶ ἄλλα τινά, ἐκδιδόμενα ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας πρὸς χρῆσιν τῶν κατὰ τὸ Βασιλεῖον ἀρχῶν καὶ αὐτῶν τῶν πολιτῶν. Σχῆμα 8ον, σελίδες 43. 1872. (Δὲν πωλεῖται) —

7. **Εὐθύμιος Καστόρχης**: Ἱστορικὴ ἔκθεσις τῶν πράξεων τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς τῷ 1837 μέχρι τοῦ 1879 τελευτῶντος. Σχῆμα 8ον, σελίδες F' + 130. 1879 90.—
- 7A. Κατάλογος τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. (Τεῦχος 1ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 124, 1887. (Τεῦχος 2ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 126. 1906. (Δὲν πωλοῦνται) —
8. **H. G. Lolling**. Κατάλογος τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐπιγραφικοῦ μουσείου τόμος 1ος: Ἐπιγραφαὶ ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως, τεῦχος α': Ἀρχαῖκα ἀναθηματικά ἐπιγραφαί. Σχῆμα 4ον, σελίδες η' + στήλαι 152+η', πίναξ 1. 1899 270.—
9. **Π. Καββαδίας**: Τὸ ἱερόν τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐν Ἐπιδαύρῳ καὶ ἡ θεραπεία τῶν ἀσθενῶν. Σχῆμα 8ον, σελίδες 304, εἰκόνες 9, πίνακες 10, ὧν εἰς τοπογραφικός. 1900. (Δὲν πωλεῖται) —
10. **Π. Καββαδίας**: Ἱστορία τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας ἀπὸ τῆς ἐν ἔτει 1837 ἰδρύσεως αὐτῆς μέχρι τοῦ 1900. Σχῆμα 8ον, σελίδες 115. 1900 70.—
- 10A. <Βαλέριος Στάης>: Τὰ εὐρήματα τοῦ ναυαγίου τῶν Ἀντικυθήρων (=AE 1902, στήλη 145-173/4), εἰκόνες 21, πίνακες 8 (παρένθητοι) + 11 115.—
11. *Comptes rendus du congrès international d'archéologie, 1ère session: Athènes 1905*. Σχῆμα 8ον, σελίδες 400, εἰκόνες 37 πίν. 1. 1905 135.—
12. *Μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος*: τόμος 1ος: Γλυπτὰ ἐκ τοῦ Μουσείου τῆς Ἀκροπόλεως (συντάκται: **Καββαδίας, Καστριώτης, Κουρουνιώτης, Lechat, Δεονάρδος, Schrader, Schroeder, Στάης, Σωτηριάδης, Wolters**). Σχῆμα 4ον, σελίδες β' + στήλαι 118, πίνακες 36 (ἀρ. 1-33). 1906 600.—
13. **P. Cavvadias + G. Kawerau**: *Die Ausgrabung der Akropolis vom Jahre 1885 bis zum Jahre 1890*. — **Π. Καββαδίας + Γ. Καβερᾶου**: Ἀνασκαφὴ τῆς Ἀκροπόλεως ἀπὸ τοῦ 1885 μέχρι τοῦ 1890. Ἑλληνιστὶ καὶ γερμανιστὶ. Σχῆμα φύλλου, στήλαι 150 + σελίδες 2, εἰκόνες 14, πίνακες 13. 1906/7 900.—
14. **Χρῆστος Τσουντας**: Αἱ προϊστορικαὶ ἀκροπόλεις Διμηνίου καὶ Σέσκλου. Σχῆμα 4ον, στήλαι ιF' + 432, εἰκόνες 312, πίνακες 47. 1908 900.—
15. **Γεώργιος Α. Παπαβασιλείου**: Περὶ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχαίων τάφων μετὰ παραρτήματος Εὐβοϊκῶν ἐπιγραφῶν. Σχῆμα 4ον, στήλαι β' + 108, εἰκόνες 53, πίνακες 21. 1910 225.—
16. **Κωνσταντῖνος Κουρουνιώτης**: Κατάλογος τοῦ μουσείου Λυκοσοῦρας. Σχῆμα 8ον, σελίδες 72, εἰκόνες 74. 1911 90.—
- 16A. <Βασίλειος Δεονάρδος>: Ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος ἀναγραφὴ. Σχῆμα 4ον, σελίδες 4. 1912. (Δὲν πωλεῖται) —
- 16B. <Βασίλειος Δεονάρδος>: Ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος λεύκωμα. Σχῆμα 4ον, σελίδες 8. 1912. (Δὲν πωλεῖται) —
17. **Γεώργιος Π. Οἰκονόμος**: Ἐπιγραφαὶ τῆς Μακεδονίας: τεῦχος 1ον. Σχῆμα 4ον, σελίδες 40, εἰκόνες 29. 1915 90.—
18. **Γεώργιος Κ. Γαρδίκας**: Μελετήματα ἀρχαιολογικά. Σχῆμα 8ον, σελίδες 48. 1915 25.—
19. **Ἀντώνιος Α. Κεραμόπουλος**: Τοπογραφία τῶν Δελφῶν: τεῦχος 1ον. Σχῆμα 8ον, σελίδες 113, εἰκόνες (παρένθητοι) 11, πίνακες 3. 1912-1917 75.—
20. **Βαλέριος Στάης**: Τὸ Σούνιον καὶ οἱ ναοὶ Ποσειδῶνος καὶ Ἀθηνᾶς. Σχῆμα 8ον, σελίδες 55, εἰκόνες 14, πίνακες 5. 1920 75.—

21. **Georgios P. Oikonomos** *De profusionum receptaculis sepulchralibus inde ab antiquissimis temporibus usque ad nostram fere aetatem usitatis*. Σχήμα 8ον, σελίδες 63, εικόνες 17. 1921 90.—
22. **Ἀντώνιος Δ. Κεραμόπουλλος** Ὁ ἀποτυμπανισμός, συμβολὴ ἀρχαιολογικῆ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ποινικοῦ δικαίου καὶ τὴν λαογραφίαν. Σχήμα 8ον, σελίδες 144, εικόνες 21, ὄν 7 παρένθετοι. 1923 120.—
23. **Ἀπόστολος Σ. Ἀρβανιτόπουλος** Γραφαὶ σιῆλαι Δημητριάδος—Παγασῶν. Σχήμα 2ον, σελίδες 179, εικόνες 203, πίνακες παρένθετοι 7, πίνακες ἐν τέλει ἐγχρωμοὶ 10. 1928 1800.—
24. **Γεώργιος Ε. Μυλωνᾶς** Ἡ νεολιθικὴ ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι. Σχήμα 8ον, σελίδες 174, εικόνες 86, πίνακες 2, γεωγραφικοὶ χάρται 3. 1928 340.—
25. **Ἰωάννης Γ. Γεννάδιος** Ὁ Δόρυδος Ἐλγιν καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς Ἀθήνας ἰδίως ἀρχαιολογήσαντες ἐπιδρομεῖς 1440-1837. Σχήμα 8ον, σελίδες κϛ'+ 257, πίνακες 5. 1930 375.—
26. **Ἰωσήφ Χατζιδάκης** Ἱστορία τοῦ Κρητικοῦ Μουσείου καὶ τῶν ἀρχαιολογικῶν ἐρευνῶν ἐν Κρήτῃ. Σχήμα 8ον, σελίδες 74. 1931 90.—
- 26 A. **Γεώργιος Σωτηρίου** Χριστιανικαὶ Θῆβαι (= ΑΕ 1929). Σχήμα 4ον, σελίδες 256, εικόνες 270, πίνακες 5. 1931 750.—
27. **Γεώργιος Π. Οἰκονόμος** Τὸ ἔργον τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς ἑκατονταετίαν 1837-1937, ἐν ἀλφαριθμητικῇ διατάξει 150.—

Νέα σειρά ἐκδόσεων τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ὑπὸ τὸν τίτλον:
Ἀρχαῖοι τόποι καὶ μουσεῖα τῆς Ἑλλάδος.

1. **Ἀντώνιος Δ. Κεραμόπουλλος** Ὁδηγὸς τῶν Δελφῶν. Σχήμα 16ον, σελίδες 144, εικόνες 100, χάρται 3. 1935 100.—
2. **Κ. Κουρουπιώτης** Eleusis. A guide to the excavations and the museum. Σχήμα 16ον, σελίδες 127, εικόνες 71, χάρτης 1. 1936 90.—

Ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας πωλοῦνται καὶ τὰ ἑξῆς συγγράμματα:

1. **Βασίλειος Λεονάρδος** Ἡ Ὀλυμπία. Σχήμα 8ον, σελίδες 352, πίνακες 2. 1901 150.—

Αἱ ἀνωτέρω τιμαὶ τῶν δημοσιευμάτων τῆς Ἑταιρείας ἰσχύουσι διὰ τὴν πώλησιν αὐτῶν ἐν τῷ μεγάρῳ αὐτῆς (Δεωφόρος Πανεπιστημίου 20)· περὶ τῆς ἐκτὸς τοῦ μεγάρου τῆς Ἑταιρείας ἀποστολῆς τῶν ἀγοραζομένων παρακαλοῦνται νὰ φροντίζωσιν οἱ ἐνδιαφερόμενοι.

Ἐξεδόθη ὁ παρὼν (95ος) τόμος τῇ 30ῃ Δεκεμβρίου 1941.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ "ΕΣΤΙΑ", ΜΑΪΣΝΕΡ & ΣΙΑ 8706 - ΑΘΗΝΑΙ

ΜΕΤΑΛΛΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ: ΕΥΑΓΓ. ΧΑΛΚΙΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΓ. ΜΑΡΚΟΥ 14 - ΑΘΗΝΑΙ